

**BELEDİYELERDE
SÜRDÜRÜLEBİLİR REKREASYON STRATEJİSİ
MODELİNİN OLUŞTURULMASI**

Doktora Tezi

Kaan TURGUTKAYA

Eskişehir 2024

**BELEDİyelerDE
SÜRDÜRÜLEBİLİR REKREASYON STRATEJİSİ
MODELİNİN OLUŞTURULMASI**

Kaan TURGUTKAYA

DOKTORA TEZİ

Spor Yönetimi Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Kerem Yıldırım ŞİMŞEK

Eskişehir

Anadolu Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Temmuz 2024

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Kaan TURGUTKAYA'nın “Belediyelerde Sürdürülebilir Rekreasyon Stratejisi Modelinin Oluşturulması” başlıklı tezi 29 Temmuz 2024 tarihinde, aşağıdaki jüri tarafından Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin 37. Maddesi uyarınca Spor Yönetimi Anabilim Dalı Spor Yönetimi ve Rekreasyon Programı'nda, Doktora tezi olarak değerlendirilerek kabul edilmiştir.

İmza

Üye (Tez Danışmanı) : Prof. Dr. K. Yıldırım ŞİMŞEK	
Üye : Prof. Dr. Hilmi Rafet YÜNCÜ	
Üye : Doç. Dr. Hüseyin GÖKÇE	
Üye : Doç. Dr. Mert ERKAN	
Üye : Dr. Öğr. Üyesi Türkan Nihan SABIRLI	

Prof. Dr. Saime ÖNCE

Anadolu Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

ÖZET

BELEDİYELERDE SÜRDÜRÜLEBİLİR REKREASYON STRATEJİSİ MODELİNİN OLUŞTURULMASI

Kaan TURGUTKAYA

Spor Yönetimi Anabilim Dalı

Anadolu Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, 07/2024

Danışman: Prof. Dr. Kerem Yıldırım ŞİMŞEK

Toplumların, dil, din, ırk ayırmaksızın benimsemesi gerektiği birtakım görevleri bulunmaktadır. Bunlardan son derece önemli olan bir tanesi yaşadığımız gezegenin bizlere geçmiş nesillerden bırakılmış bir miras olması ve bu mirası bozmadan yaşamaktır. Bunun gerçekleşmesi için de gerek toplum gerekse de belediyelerin gelecek nesillere daha iyi bir yaşam alanı bırakmayı amaçlayan uygulamalarının benimsenmesi gerekmektedir. Bu uygulamaların başında da devlet ve toplum arasındaki en önemli mekanizma olan belediyelerin sürdürülebilir rekreasyon stratejilerine sahip olması ve uygulaması gelmektedir. Ancak pratikte belediyelerin sürdürülebilir herhangi bir rekreasyon stratejisine sahip olmadığı ortadadır. Bu durum rekreasyonun toplum yaşamındaki öneminin resmî kurumlar tarafından anlaşılmadığı gerçeğini ortaya koymaktadır. Belediyelerde rekreasyon başlığında bir departmanın kurulması ve toplum refahının artırılabilmesi için belediyelerin yararlanabileceği rekreasyon strateji modelinin oluşturulması elzem konulardır. Bu çalışmanın amacı belediyeler bazında belediyelerin uygulayabileceği sürdürülebilir rekreasyon stratejileri modelini oluşturmaktır. Araştırmada nitel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yapılarak sürdürülebilir rekreasyon stratejileri ile ilgili tarama yapılmıştır. Elde edilen veriler ile beş büyükşehir belediyesinin yöneticileri ile yarı yapılandırılmış görüşmeler yapıldı. Daha sonra ise elde edilen veriler ile üniversitelerin rekreasyon alanında akademisyen öğretim üyeleriyle ile kodlar ve temalar belirlendi. Tüm toplanan verilerden sonra ortaya çıkarılan stratejiler delphi tekniğiyle rekreasyon alan uzmanlarının onayına sunulmuş ve doyum noktasına ulaşıldığında sonlandırılarak sürdürülebilir rekreasyon stratejileri modeli oluşturulmuştur. Belediyeler için

sürdürülebilir rekreasyon stratejisi modelinin oluşturulması; şehrin yaşanabilirlik düzeyinin yükselmesine, toplumun refah seviyesinin gelişmesine, kentsel yaşam kalitesine ve sosyal bağlantıları destekleyen bir şehrin oluşturulmasına katkı sağlayacaktır.

Anahtar Sözcükler: Belediyeler, Sürdürülebilirlik, Rekreasyon Stratejileri

ABSTRACT

CREATING THE MODEL OF SUSTAINABLE RECREATION STRATEGY IN MUNICIPALITIES

Kaan TURGUTKAYA

Department of Sports Management
Anadolu University, Graduate School
Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Kerem Yıldırım ŞİMŞEK

Societies have some duties that they should adopt regardless of language, religion or race. One of them, which is extremely important, is that the planet we live in is a legacy left to us from past generations and to live without disturbing this heritage. In order for this to happen, it is necessary to adopt the practices of both society and municipalities that aim to leave a better living space for future generations. At the forefront of these practices is that municipalities, which are the most important mechanism between the state and society, have and implement sustainable recreation strategies. However, in practice, it is obvious that municipalities do not have any sustainable recreation strategy. This situation reveals the fact that the importance of recreation in social life is not understood by official institutions. Establishing a department under the title of recreation in municipalities and creating a recreation strategy model that municipalities can benefit from in order to increase the welfare of the society are essential issues. The aim of this study is to create a model of sustainable recreation strategies that municipalities can implement on the basis of municipalities. Qualitative research methods were used in the study. A literature review on sustainable recreation strategies was conducted through document analysis, which is one of the qualitative research methods. Semi-structured interviews were conducted with the managers of five metropolitan municipalities using the data obtained. Subsequently, the data obtained were used to determine codes and themes with academic faculty members in the field of recreation at universities. The strategies revealed after all the collected data were presented to the experts in the field of recreation with the Delphi technique, and when the saturation point was reached, they were terminated and a sustainable recreation strategy model was created. Creating a

sustainable recreation strategy model for municipalities in our country; It will contribute to the increase of the livability level of the city, the development of the welfare level of the society, the quality of urban life and the creation of a city that supports social connections.

Keywords: Municipalities, Sustainability, Recreation Strategies

ÖNSÖZ

Akademik hayatımda özellikle doktora aşamasında değerli bilgilerini paylaşp ilerlememi sağlayan Doç. Dr. Mert ERKAN'a, tez çalışması sürecinde tez izleme komitesinde yapıcı eleştirileriyle ve bir çok konuda fikir sunan Prof. Dr. Hilmi Rafet YÜNCÜ'ye, tezimin son aşamasında destek olan Doç. Dr. Dilruba KÜRÜM YAPICIOĞLU'na, çalışmaya katkı veren farklı üniversitelerde Rekreasyon alanının önde gelen akademisyen hocalarımdan Prof. Dr. Abdülmenaf KORKUTATA, Prof. Dr. Betül BAYAZIT, Doç. Dr. Elif BİROL, Doç. Dr. Hüseyin GÖKÇE, Doç. Dr. Mehmet DEMİREL, Doç. Dr. Nurgül TEZCAN KARDAŞ, Doç. Dr. Sevim GÜLLÜ, Doç. Dr. Tebessüm AYYILDIZ DURHAN ve Dr. Öğr. Üyesi Tolga BEŞİKÇİ'ye, hem yüksek lisansa hem de sonrasında doktora başlamamda katkısı çok fazla olan, tezin hazırlanmasında, yürütülmesinde, düzeltilmesinde hiçbir zaman yardımını esirgemeyen ve her zaman destek olan değerli danışmanım Prof. Dr. Kerem Yıldırım ŞİMŞEK'e en içten teşekkürlerimi sunarım.

Tarih :

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; bu çalışmanın Anadolu Üniversitesi tarafından kullanılan “bilimsel intihal tespit programı”yla tarandığını ve hiçbir şekilde “intihal içermediğini” beyan ederim.

Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara razı olduğumu bildiririm.

KAAN TURGUTKAYA

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ	1
1.1 Belediyelerde Rekreasyon	1
1.1.1. Belediyelerde rekreasyon	1
1.1.2. Belediyelerde rekreasyonun önemi.....	2
1.1.3. Belediye rekreasyonundaki sorunlar.....	2
1.2. Türkiye’deki Sürdürülebilir Rekreasyon Sorunsalı	3
1.3. Sürdürülebilirlik Teorisi	6
1.4. Sürdürülebilir Rekreasyon Çerçevesi	7
1.4.1. Çevresel sürdürülebilirlik ve rekreasyon.....	8
1.4.2. Sosyal sürdürülebilirlik ve rekreasyon	10
1.4.3. Ekonomik sürdürülebilirlik ve rekreasyon.....	11
1.5. Sürdürülebilir Rekreasyon Stratejileri	12
1.5.1. Vizyon	14
1.5.2. Hedefler.....	15
1.5.3. Odak alanları.....	16
1.5.3.1. Rekreasyon tesislerini onarma ve uyarlama.....	17
1.5.3.2. Yeşil ortam yaratma	18
1.5.3.3. Toplulukları geliştirme	18
1.5.3.4. Özel yerlere yatırım yapma.....	19
1.5.3.5. Stratejik ortaklıklar oluşturma	20
1.5.3.6. Toplumu yönetimine dahil etme	20
1.5.3.7. Ziyaretçilerinizi tanıma	20
1.5.3.8. Sürdürülebilir finansal temel geliştirme	20
1.5.3.9. İşgücünü geliştirme	21
1.5.4. Rekreasyon liderlerinin niyeti.....	21
1.5.5. Kritik başarı faktörleri.....	21
1.5.6. Eylem planı.....	22
1.5.7. Performans ölçümü.....	22
1.6. Belediyelerde Sürdürülebilir Rekreasyon Politikası.....	23
1.7. Kurumsal Değişim ve Dönüşüm	24
2. YÖNTEM	28
2.1. Araştırmanın Problemi	28
2.2. Araştırmanın Amacı.....	28
2.3. Araştırmanın Sınırlılıkları	29
2.4. Araştırmanın Modeli	29
2.5. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi.....	29
2.6. Veri Toplama Teknikleri.....	30
2.6.1. Doküman taraması.....	30
2.6.2. Lawshe tekniği.....	30

2.6.3. Görüşme formu	31
2.6.4. Yarı yapılandırılmış görüşme	32
2.6.5. Delfi tekniği	34
2.6.5.1. Delfi tekniği katılımcıları.....	34
2.7. Veri Toplama Süreci ve Analizi.....	34
2.8. Geçerlilik - Güvenilirlik	36
3. BULGULAR VE YORUM.....	39
4. SONUÇ VE TARTIŞMA.....	67
5. ÖNERİLER	74
KAYNAKÇA.....	76

EKLER

ÖZGEÇMİŞ

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1: Yarı Yapılandırılmış Görüşmeler Doğrultusunda Ortaya Çıkarılan İçerik Analizi Bulguları	39
Tablo 2. Yarı Yapılandırılmış Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular	42
Tablo 3. Belediyelerde Sürdürülebilir Rekreasyon Stratejisi Modelinin Oluşturulması, iki Turlu Delfi Tekniği ile Alınan Görüşler ve Araştırmacı Değerlendirilmesi Sonucu Ortaya Konan Özellikler	64
Tablo 4. Belediyelerde Sürdürülebilir Rekreasyon Stratejisi Modelinin Oluşturulması, iki Turlu Delfi Tekniği ile Alınan Görüşler ve Araştırmacı Değerlendirilmesi Sonucu Ortaya Konan Özellikler	65

ÇİZELGE DİZİNİ

Çizelge 1. Delfi Tekniğine Katılan ve Görüşleri Alınan Akademisyenler.....	34
--	----

1. GİRİŞ

Toplumun boş zamanlarında kültürel etkinliklere, sanata, spor faaliyetlerine ve diğer çeşitli aktivitelere ilgi gösterme arzusu, birçok durumda belediyelerin sunmuş olduğu imkanlarla insanların keyifli vakit geçirmesine olanak tanımaktadır. Bu olanaklar, bireylerin vakitlerini olumlu bir şekilde kullanmalarıyla birlikte toplumun ilerlemesine ve yüksek refah seviyesine ulaşma sürecine destek olmaktadır. Rekreasyon, insanların boş zamanlarını etkili bir şekilde değerlendirip bedensel ve zihinsel olarak tazeledikleri, istekli oldukları ve mutluluk veren aktiviteler olarak tanımlanmaktadır. Rekreasyon kavramı toplum genelinde sık duyduğumuz bir kavram değildir. Daha da önemlisi, herhangi bir sistem veya modelden desteklenmemektedir. İşte bu noktada gelişmiş ülkelerde, sürdürülebilir rekreasyon stratejilerinin planlanmasıyla birlikte düzenli bir işleyiş sağlanmaktadır. Belediyelerde sürdürülebilir rekreasyon ile ilgili nasıl bir yol izlenmelidir? Belediyelerde uygulanması gereken sürdürülebilir rekreasyon stratejileri nelerdir?

1.1 Belediyelerde Rekreasyon

Belediyelerde rekreasyon hem yerli halkın hem de ziyaretçilerin yaşam kalitesini artırmada kritik bir rol oynamaktadır. Genellikle çeşitli ilgi alanlarına ve yaş gruplarına hitap eden çeşitli rekreasyonel etkinlikler ve tesisler sunmaktadırlar.

1.1.1. Belediyelerde rekreasyon

Devletin bazı işlevlerinin belli bir coğrafi bölgede alt ulusal bir düzeyde yerine getirilmesini ifade edebilirken, bazıları bunu yerel topluluklar tarafından demokratik olarak kontrol edilen merkeziyetçilikten uzak bir yönetim şekli olarak tanımlamaktadır. Bu kavram, yerel düzeyde hükümet işlevlerini yürüten veya yetkilerini kullanan yapılar veya kurumlar anlamına gelir (Miller, 2002, s.3). Belediyeler, bireyler ve toplum için keyifli vakit geçirme açısından en yakın ve katkı sağlayabilecek kuruluşlardır. Topluma rekreasyon kavramını öğretmeli ve boş zamanların nasıl verimli kullanılabilceği konusunda rehberlik etmelidir. (Tez vd., 2014; Koçyiğit ve Yıldız, 2014). Toplumun bazı kesiminin zevkli olarak göremediği, ancak kendi sağlığı için iyi olduğu ve eğlendiğini düşündüğü için tercih ettiği fiziksel aktiviteler bulunmaktadır (Henderson ve Ainsworth, 2002, s.142). Bu faaliyetler arasında yürüyüş, koşu, bisiklet sürme, bireysel ve takım

sporları, oyun alanları, su temelli eğlence aktiviteleri, dans, kuş ve diğer hayvan gözlemciliği, vahşi yaşam fotoğrafçılığı, avcılık ve balıkçılık yer almaktadır (Godbey ve Mowen, 2010, s.3). Toplumun yaşam kalitesini yükseltmeye yönelik çabalar, özellikle belediyeler tarafından, her geçen gün artmaktadır. Bu çalışmalar, insanları iş, yaşam ve geçim zorluklarından uzaklaştırmayı ve yaşam kalitesini artırmayı amaçlamaktadır (Koçyiğit ve Yıldız, 2014, s.213). Rekreatif etkinliklerin planlandıktan sonra bir program haline getirilip toplum içerisinde yer alan farklı hedef kitlelere ulaştırılması açısından, belediyelere büyük görevler düşmektedir (Tez ve ark., 2014, s.513).

1.1.2. Belediyelerde rekreasyonun önemi

Belediyelerin hedefi, yaş, fiziksel ve ruhsal durum ya da çevresel, sosyal ve ekonomik durumları ne olursa olsun, nüfusun her kesimine tatmin edici rekreatif deneyim fırsatları sunmaktır. Bu amaca etkili bir şekilde ulaşmak için belediyelerin, rekreasyon programları aracılığıyla toplumun rekreasyon ihtiyaçlarını karşılamada öncü rol oynaması gerekmektedir (Landes, 2008, s.4). Bireylerin boş zamanlarında yaşam deneyimlerinden keyif almalarını sağlamak ve yaşam kalitesini keyifli, yaratıcı ve anlamlı tecrübelerle yükseltmek oldukça önemlidir. Bu deneyimlerin, bireyin iş yaşamı ve temel ihtiyaçlarının dışında kalan deneyimler olduğu vurgulanmaktadır (Mobley, 2006, s.2). Belediyeler rekreasyon programı için ihtiyaç duyulan finansal desteği sağlaması gerekmektedir. Sağladığı finansal desteğin temeli ne kadar güçlü olursa o derece toplumun hayatına etki etmesi de kolaylaşacaktır. Toplumun ruh sağlığı, beslenme, çocuk sağlığı, hastalık önleme ve sağlıklı yaşam teşviki, gençlerin madde bağımlılığını önleme, genç yaşta gebelik durumları, evi olmayanlara hizmet, çete faaliyetlerinin önüne geçme, aile içi şiddet gibi sorunlar ile baş edebilmek ve ekonomiyi canlandırmak için uygulayacakları rekreasyon programına önem vermeleri gerekmektedir (Landes, 2008, s.3).

1.1.3. Belediye rekreasyonundaki sorunlar

Birçok vatandaş ve topluluk, yaşadıkları bölgelerde hizmete erişim, ekonomik fırsatlar, güvenlik, çevre kirliliği, aşırı kalabalık ve sosyal dinlenme tesislerine yakınlık eksikliği gibi konularda endişe duymaktadır (Mogajane vd., 2014, s.25). Amerika'da, belediyelerin muhafaza ettiği ve sağladığı parklar, rekreasyon tesisleri, yürüyüş parkurları ve doğa

merkezlerinin yanı sıra, belediyelerin rekreasyon alanlarında karşılaştığı sorunlar ve zorluklar hakkında bilgi edinmek amacıyla bir araştırma yapılmıştır (Walls vd., 2009, s.1-7);

- Arazi alımı için yetersiz bütçe
- Yeni tesislerin yapımı ve diğer büyük harcamalar için yetersiz fon
- Parkların tadilatı ve işletilmesi için yetersiz bütçe
- Parklardaki etkinlikler için yetersiz bütçe
- Rekreasyon tesisleri ve yeni parklar için uygun alanın veya arazinin olmaması
- Bazı parklardaki yoğunluk
- Bazı park veya tesislerde çok az kullanım/boşluk
- Toplumun parkların hakkındaki görüşleri/şikayetleri
- Eğitimcilerin veya personel olanaklarının sorunları
- Aynı parkların farklı hedefler ile kullanımlarını yönetmek ve farklı kullanıcı gruplarına en iyi hizmetin nasıl sağlandığını belirleme
- Park ve rekreasyon alanlarında kamu güvenliğini sağlama

Belediyeler, rekreasyonel etkinlikler için finansal kaynaklar oluşturmalı, çok amaçlı tesisler, sahalar, malzemeler ve uzmanlık alanlarında güncel gelişmeleri takip etmelidir. Yasal yükümlülükler çerçevesinde semt, spor, oyun, sanat ve kültür merkezleri ve alanları oluşturmalı ve gerekli tesisleri inşa etmelidir. (Özdağ, 2010, s.50).

1.2. Türkiye’deki Sürdürülebilir Rekreasyon Sorunsalı

Topluma en yakın kurum olan belediyeler rekreasyon alanları oluştururken mevcut düzende ve gelecek nesillere daha iyi bir yaşam alanı bırakmayı amaçlayan sürdürülebilir bir sistemi benimsemesi gerekmektedir. Bu sistemin başında da devlet ve toplum arasındaki en önemli mekanizma olan belediyelerin sürdürülebilir rekreasyon stratejilerine sahip olması ve uygulaması gelmektedir. Ancak pratikte belediyelerin sürdürülebilir herhangi bir rekreasyon stratejileri yapısına sahip olmadığı bilinmektedir. Türkiye’de resmi kaynak olan ulusal bütünleşik kentleşme strateji belgesi KENTGES’in temel amacında yaşanılabilirlik düzeyi, mekân ve yaşam kalitesinin yükseltilmesi ile kültürel, sosyal ve ekonomik olarak güçlendirilmesi yer almaktadır. Temel stratejileri

mekânsal planlama sisteminin yeniden yapılandırılması, mekân ve yaşam kalitesinin artırılması ve yerleşmelerin ekonomik ve toplumsal yapılarının güçlendirilmesi şeklinde üç temel eksende toplamıştır. KENTGES 2023'te yer alan bu üç temel eksenin eylem planında yer alan rekreasyon terimiyle ilgili herhangi bir ifade geçmemekle birlikte en yakın anlam olarak strateji 8.1 "Yerleşmelerde açık ve yeşil alanların mekânsal planlar kapsamında sistem bütünlüğü içinde planlanması sağlanacaktır" stratejisine yer verilmiştir. Bu kapsamda oluşturulan eylem planında ise 8.1.1'de açık ve yeşil alan standartları ve türlerinin gelişimine ve 8.1.2'de ise sürdürülebilir açık ve yeşil alan stratejisinin hazırlanması ile ilgili eylemlere yer verilmiştir. Genel olarak KENTGES 2023 eylem planında rekreasyon ile ilgili strateji veya stratejiler yer almamaktadır.

Araştırmalar, fiziksel ve sosyal aktivite fırsatlarının eksikliğinin, LGBTQ bireylerinin fiziksel ve zihinsel sağlıkları ile sosyal sorunları üzerindeki sağlık eşitsizliklerine katkıda bulunabileceğini göstermektedir. LGBTQ bireylerine yönelik ayrımcılığın yüksek oranda psikiyatrik bozukluklar, madde bağımlılığı ve hatta intihar ile ilişkili olduğu da görülmektedir. Bu durum, park ve rekreasyon kurumları aracılığıyla programların önemini artırmaktadır. Ayrıca sürdürülebilir Park ve rekreasyonda toplumun tüm üyelerine daha kapsayıcı olmasını engelleyen en büyük zorluklar şunlardır (NRPA, 2018):

- Yetersiz finansman
- Yetersiz personel
- Tesis alanı eksiklikleri
- Personel eğitimi eksikliği

Birçok kurum, sürdürülebilirlik çabalarını ilerletme konusunda zorluklar yaşamakta; kısıtlı finansman ve personel gibi kaynak sorunlarıyla karşı karşıya kalmakta, ayrıca bilgi ve teknoloji geliştikçe uzmanlık edinme ve sürdürme ihtiyacı da kritik önem taşımaktadır. Ayrıca, sürdürülebilirlik çabalarının siyasi liderler arasında yeterince önceliklendirilmemesi, bu sürecin daha da zorlaşmasına neden olmaktadır (NRPA, 2023). Türkiye Cumhuriyeti Tarım ve Orman Bakanlığı 2021 yılında güncellenmiş versiyonu 2019-2023 stratejik planında sosyo-kültürel alanda tabiat turizmi eylem planı uygulanmasıyla toplumun rekreasyonel ihtiyaçların karşılanması ile ilgili stratejiden bahsedilmektedir. Ayrıca yine H6.2:2873 sayılı milli parklar kanununa tabi korunan alanlarda etkin yönetimi sağlamak ve tabiat turizmini geliştirmek stratejisine yer

verilmiştir. Buradaki amaç ise biyolojik çeşitliliği korumak ve sürdürülebilir yönetimi sağlamak olarak ifade edilmektedir.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın 2020 yılı programında sorumlu olduğu tedbirlerde ise yeşil şehir vizyonu kapsamında yaşam kalitesinin artırılması ile sağlıklı yaşam alanları oluşturmak, kentsel yeşil alan standartlarını ve yaşam kalitesini yükseltmeye yönelik strateji ortaya koymuştur. Çevre ve Şehircilik Bakanlığının “Kentsel Tasarım Projelerinin Hazırlanmasına ve Değerlendirilmesi” yönergesinde kentsel tasarım projesi ile alanın özellikleri dikkate alınarak koruma, yenileme ve geliştirme stratejileri benimsenmiş ve çevresiyle ilişkilendirilmiş, doğal ve ekolojik çevre değerlerini ön planda tutan, sosyal ve kültürel donanımlarıyla zenginleştirilmiş, sürdürülebilir, yaşanabilir ve nitelikli bir yaşam alanının ortaya konulması benimsenmiştir (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 2018).

2014 yılında Türkiye Cumhuriyeti (T.C) Kalkınma Bakanlığı'nın “Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi 2014-2023” stratejileri arasında hedeflediği yeni bölgesel politikalarının içinde sürdürülebilir rekreasyon stratejileriyle ilgili herhangi bir bilgiye rastlanılmamaktadır (T.C Kalkınma Bakanlığı, 2014). T.C Orman Genel Müdürlüğü'nün “2018 Performans Programı” olarak yayınladığı raporda ise, Türkiye Cumhuriyeti 11. Kalkınma Planı (2019) temel politika ve öncelikler arasında “Yaşanabilir Şehirler ve Sürdürülebilir Çevre” ekseninde ekonomik ve sosyal faydanın artırılmasına paralel olarak çevrenin korunması, şehirlerde ve kırsal alanlarda yaşam kalitesinin iyileştirilmesi ile bölgeler arası gelişmişlik farklarının azaltılmasına yönelik hedef ve stratejilere yer verilmektedir. Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yayınlanan “2020-2023 Ulusal Akıllı Şehirler Stratejisi ve Eylem Planı” raporunda rekreasyon ile ilgili yeşil alanların korunması ve niteliklerinin artırılması doğal, yarı doğal veya tamamen insan yapımı alanların değerlendirilmesi ve uygulanması ilgili politikalar belirlenmiştir (CBSGM, 2019). Ancak bu planda sürdürülebilir rekreasyon stratejilerinin temelini oluşturacak bir modele ulaşılamamaktadır. Türkiye'nin önde gelen şehirlerinin belediyeleri olan İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İ.B.B, 2007, 2010, 2015, 2020), Ankara Büyükşehir Belediyesi (A.B.B, 2009, 2014, 2019), İzmir Büyükşehir Belediyesi (İ.B.B, 2006, 2010, 2015, 2020), Bursa Büyükşehir Belediyesi (B.B.B, 2006, 2010, 2015, 2020), Eskişehir Büyükşehir Belediyesi (E.B.B, 2006, 2010, 2014, 2019) stratejik planlarında ise sürdürülebilir rekreasyon stratejileriyle ilgili herhangi bir eylem planı ve herhangi bir

modelin olmadığı ortaya çıkmaktadır. Bu belediyelerde bahsedilenler park, bahçe ve rekreasyon alanlarının yapımıyla ilgilidir.

Genel olarak rekreasyon kavramından hemen hemen yok denecek kadar az bahsedilmektedir. Bundan daha önemlisi ise herhangi bir sistem veya modelden var olmadığıdır. Gelişmiş ülkelerde sürdürülebilir rekreasyon stratejileri modellemesiyle beraber sistematik olarak işleyiş gerçekleşmekte ve bununla birlikte çevresel, sosyal ve ekonomik açıdan bir sürdürülebilirlik sağlanmaktadır. Belediyeler, sürdürülebilir kalkınmanın bu üç yapıtaşını teşvik etmek için halkı eğitme, harekete geçirme ve yanıt verme konusunda hayati bir rol oynamaktadır. 21. y.y yönetim anlayışındaki köklü değişimlerle birlikte rekreasyon alanları ve buna bağlı olan rekreasyon faaliyetleri ve hizmetlerinin yürütülmesi bakanlıklardan ziyade belediyeler yetkilendirilmektedir. Avrupa Birliği ülkelerinde ve dünyanın gelişmiş ülkelerinde yerindenlik ilkesi benimsenmektedir ve uygulanmaktadır. Yerindelik ilkesi, düzenleme ve yasa yapmanın en düşük uygun yönetim düzeyinde gerçekleştirmesi gerektiğini öne sürmektedir. Bu ilkedeki amaç, politikalar ve düzenlemeler üzerinde verimliliği ve yerel mülkiyeti teşvik ederken, aynı zamanda devletin en üst kademelerinde merkezi yönetim ve yetki konsolidasyonu üzerine bir kontrol mekanizması oluşturmak olarak ifade edilmektedir (Stoa, 2014, s.31). Merkezi yönetimler rekreasyon hizmetlerinin yürütülmesinde ön plana çıkmak yerine topluma en yakın kurumlar olan belediyelere bırakmaları gerekmektedir (Uçar, 2014, s. 30).

1.3. Sürdürülebilirlik Teorisi

Son zamanlarda en çok konuşulan konular arasında dünya nüfusu artışı ve doğal alanların tahrip edilmesi, çevre kirliliğinin artması gibi endişeli konular üzerinde durulmaktadır. 1950'lerden itibaren ülkelerin gündemine giren sürdürülebilir kalkınma kavramı popüler olmaya başlamaktadır. 1987'de düzenlenen Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonunun yayınladığı "Ortak Geleceğimiz" adlı raporda insanların mevcut zamanda ve gelecek nesillerin kendi ihtiyaçlarını karşılayabileceği bir gelişme olarak görüldüğünden bahsedilmektedir. Batılaşmış kültürlerde, sürdürülebilirlik temelde çevre ve doğal kaynaklar için sıkça kullanılan bir kavram iken son zamanlarda sosyal ve ekonomik açıdan da sıkça bahsedilen bir kavram olarak ifade edilmektedir (Mowforth ve Munt, 2003, s.18). Bu kavram çevresel, sosyal ve ekonomik hedefleri dengeleme fikrini savunmaktadır. Bu hedefler neyin pratik olduğu, neyin arzu edilebilir olduğu ve

uygulanabilir olduğuna dair inançları, çatışan değerleri ve bakış açılarını bir araya getirme potansiyeline sahiptir (Loeber ve ark., 2009, s.83). Sürdürülebilirlik kavramının temelinde sürdürülebilirliğin üç ayak modeli yer almaktadır. Bu modelin temel ilkesine göre çevresel, sosyal ve ekonomik boyutları her zaman birbirine zincirlenmiş şekilde bağlı olmalı doğal olarak da eş zamanlı hareket etmesi gerekmektedir. Çevresel boyut, doğal çevreyi koruyan ve kaynakları yönetebilen bir sistemi benimsemektedir. Sosyal boyut ise çevresel eşitlik, yoksulluk, kurumsal güç, insan hakları ve toplumun eylemleri arasındaki ilişkilerine değinmektedir. Ekonomik olarak ise doğal kaynakların tüketiminin had safhaya çıkmasını engellemek ve bu tüketim yerine üretim yapan bir sistemi oluşturmak olarak ifade etmektedir (Evren, 2016).

Daly (1990, s.32) ulusların temel politika hedefi olacaksa, bu hem mevcut kuşağın tüm üyeleri hem de gelecek nesillerin çoğu için genellenebilir bir anlam ifade etmelidir şeklinde görüş bildirmektedir. Portney (2015, s.4) ise Dünya'nın biyofiziksel ortamının durumuna, özellikle de doğal kaynakların kullanımı ve tükenmesine odaklanan bir kavram olduğunu belirtmektedir. Ona göre bir tür istikrarlı durum ile ilgili olmakta ve bu istikrarın gerçekleşmesi sadece insanların, hayvanların ve bitkilerin sağlığını tehdit etmeden insan nüfusu ve ekonomik büyümenin gerçekleşmesinin sağlanmasıyla başarılabileceğini söylemiştir.

1.4. Sürdürülebilir Rekreasyon Çerçevesi

Rekreasyonda sürdürülebilirliği sağlarken, bir taraftan rekreasyonel alanları korumayı ve geliştirmeyi diğer yandan da çevresel, sosyal ve ekonomi üzerindeki etkilerini de dengelemek gerekmektedir. Bunun anlamı bir yandan olağanüstü rekreasyon fırsatlarına erişim sağlamaya çalışırken diğer yandan da kişisel refahı, ekonomiyi canlandırmayı ve topluluk kimliğini elde etmektir (Marchetta, 2018). United State Forest Service (USFS) (2012) Sürdürülebilirliği gelecekte ödün vermeden mevcut neslin ihtiyaçlarını karşılayabilme yeteneği olarak ifade etmektedir. Bu ihtiyaçları karşılamak içinde, sürdürülebilir planlama/çerçeve genellikle çevresel, sosyal ve ekonomik ilkelere odaklanmaktadır. Sürdürülebilir rekreasyon, mevcut ve gelecek nesiller için çevresel, ekonomik ve sosyal olarak sürdürülebilir olan hem kamu hem de özel rekreasyon arazilerine erişim olarak tanımlanmaktadır (Marchetta, 2018). Bu erişimi sağlarken belirli bir sistemin olması veya sürdürülebilir bir düzenin olması gerekmektedir. Sürdürülebilir planlama/çerçeve, belirli bir kaynağın taşıma kapasitesinin oluşturulmasına dayanır ve

daha sonra karar verme için kılavuz olarak kullanılmaktadır (Manning ve ark., 2011, s.33). Bu doğrultuda belediyelerin sürdürülebilir rekreasyon ile ilgili belirleyebileceği bazı ilkeleri bulunmaktadır (USFS, 2012, s.4);

- İnsanları doğal ve kültürel miraslarıyla birleştirmek
- Sağlıklı yaşam tarzlarını teşvik etmek
- Çevresel, sosyal ve ekonomik ihtiyaçları dengelemek
- Topluluk katılımını geliştirmek
- Ulusal ormanları daha geniş bir peyzajın parçası olarak yönetmek
- Rekreasyonu belediyelere entegre etmek

Rekreasyon faaliyetlerinin etkinleştirilmesi ve genişletilmesi, sürdürülebilir kalkınmanın umut verici alanlarından biridir. Etkili bir şekilde organize edilmiş rekreasyon toplumun refahını, ekonomik, sosyal ve ekolojik işlevlerine yerine getirmektedir. Sağlıklı bir ulusun oluşmasına ve dolayısıyla gelecek nesillerin refahına katkıda bulunmaktadır. Rekreasyon alanının işleyişinin temel sosyo-ekonomik sonucu, işgücü potansiyelinin restorasyonu, insan maliyetini artırması ve ulusal ekonominin yapısındaki diğer faaliyetlerin gerçekleşmesi için katalizör durumunda olmasıdır. Burada rekreasyon ve çevre arasındaki ilişki ikili bir yapı olarak göze çarpmaktadır. Bir yandan kaliteli ekosistem hizmetleri olmadan etkin bir rekreasyon imkânsız iken, diğer yandan ekolojik yönelimli rekreasyon, diğer sosyo-ekonomik faaliyet türlerine kıyasla çevre üzerinde minimum etkiye sahiptir (Shevchenko vd., 2021, s.91).

1.4.1. Çevresel sürdürülebilirlik ve rekreasyon

Yeryüzünde daha önce hiç görülmemiş insan kaynaklı ekolojik değişimlerden geçtiği ve toplumun doğa ile bağlantısının kopması ve doğayı yönetme ihtiyacını karşılayamadığı görülmektedir. İnsanlar doğal ekosistemler ile etkileşime girdiklerinde kimlik ve amaç kaybı dahil gündelik sıkıntıları, depresyon ve sağlıksız fiziksel koşulların önüne geçmektedir. (McCool ve ark., 2020, s.154). Doğal çevre, uluslararası çabalar ile temel olarak önemli ölçüde korunmakla beraber, biyolojik çeşitlilik içeren ve nispeten dokunulmamış ekosistemlerle veya tek tek hayvan veya bitki türleriyle ilgilenen, nesli tükenmekte veya nesli tükenmekle tehdit edilmektedir (Chiesura, 2004, s.129). Sürdürülebilirlik kavramı genel bağlamda bir çevresel kaygı olarak ortaya çıkmaktadır.

Çevresel bozulmalar, geçen yüzyılın sonunda hem yerel ölçekte kirlilik, yenilenebilir kaynakların tükenmesi veya ekosistem bozulması için, hem de küresel ölçekte iklim değişikliği ve biyolojik çeşitlilik erozyonu için bir sorun haline gelmiştir (Martinet, 2012, s.8). Çevre ve toplum, insan eylemlerinin ve etkileşimlerinin hem bağlamı hem de ürünüdür. Açık hava veya doğaya dayalı rekreasyon, çevre ile etkileşim kurar ve bireyin insan refahına, topluma ve çevreye birçok fayda sağlayan başlıca yollardan biridir (Morse, 2020, s.1). İnsanların fiziksel çevre ile ilişkisi anlık olarak gerçekleşmenin yanı sıra hayatlarının bir parçası olarak da ilişkilendirilmektedir ve çoğu zamanda çevreyle sorunlar yaşamaktadır. Çevresel sürdürülebilirlik teması olarak bakıldığında toplumsal değişimin itici gücü olarak bireysel yaşam tarzlarına ve taahhütlerine artan bir odaklanma söz konusudur. Bir diğer konuda sürdürülebilir kalkınma lehine politika oluşturma süreçlerinde halk desteğinin önemi son derece önemlidir. İnsanların tutumları ve davranışlarının, çevresel sürdürülebilirlikle ilgilenen süreçler için büyük önem taşıdığı ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda, geniş anlamda çevre eğitimi, kamuoyu oluşturma, eğitim ve gönüllü sektör faaliyetleri dahil olmak üzere giderek daha önemli hale gelmektedir (Wolf-Watz, 2015; McNeill, 2005).

Yapılan araştırmalarda doğa ile toplumun sağlık sonuçları arasında olumlu bulgulara ulaşılmaktadır. Hartig ve ark. (2014) yaptıkları çalışmada iyileştirilmiş hava kalitesi, sağlığı geliştirme için fiziksel aktivite, stres azaltma ve gelişmiş sosyal bağlantılar dair kesin kanıtlar yer almaktadır. Bratman ve ark. (2012) yaptıkları araştırmada ise insanların doğa deneyimlerinin hem genel sağlık hem de klinik bağlamında zihinsel sağlığı ve işlevini iyileştirdiği bulgularına ulaşmışlardır. Kentsel yeşil alan, son on yılda toplum refahı, yaban hayatı koruma ve iklim değişikliklerine uyum sağlama nedeniyle büyük ilgi görmektedir. Dünya çapında biyolojik çeşitlilik kaybı ve ekosistem bozulması, şehirlerdeki ekosistem işlevlerini, hizmetlerini ve biyolojik çeşitliliğin korunmasını iyileştirmeyi amaçlayan yeni ekolojik restorasyon kavramlarının oluşturulmasını gerektirmektedir (Klaus ve Kiehl, 2020, s.82). Çevresel sürdürülebilirlik, rekreasyon alanında insanların rekreasyon faaliyetlerini gerçekleştireceği mekanlarda mutlu ve güvenli olması ve kaliteli bir yaşam elde edebilmesi için işlevsel ve niteliksel özellikleri içinde barındıran ve gelecek nesillerin dahi sürdürebileceği rekreasyon alanları, organizasyonları, mevcut ya da ileride yapacağı tesislerin yeri ve hatta malzeme seçimini bile dikkate alarak temelinin atılması ve tamamının yönetilmesi gerekmektedir.

1.4.2. Sosyal sürdürülebilirlik ve rekreasyon

21. yüzyıla kadar sürdürülebilirliğin sosyal boyutu, ekonomik ve çevresel sürdürülebilirliğe oranla daha az söz edilen bir alan olarak ifade edilmektedir. Ancak, yapılan çalışmalar bu kavramın daha çok eşitsizlik, kentsel çatışmalar, kutuplaşma, yoksulluk seviyesi, sosyal dışlanma gibi artışlardan dolayı konu ile ilgili tartışmalar ortaya konulmaktadır (Pak ve ark., 2018, s. 428). Missimer ve ark. (2017, s.36) sosyal sürdürülebilirliği, toplumun bugün ve gelecekteki ihtiyaçlarının karşılaması, dayanıklı bir sosyal dayanışma anlayışı, topluluklardaki yaşamı iyileştirici koşulların sağlanabilmesi, yaşadığı bölgedeki vatandaşlar ile yakın ilişkiler kurmaları, herkes için fırsat eşitliği şeklinde tanımlamaktadır. Sosyal sürdürülebilirlik, eşitlik, güçlendirme, erişilebilirlik, katılım, paylaşım, kültürel kimlik ve kurumsal istikrar kavramlarını kapsamaktadır. Ekonomik büyüme ve yoksulluğun azaltılması yoluyla çevreyi de aynı zamanda korumaktadır (Basiago, 1999, s.149). Doğa temelli kültürel rekreasyon faaliyetlerinde insanlar sosyal bağlantılarını güçlendirmektedir ve aynı zamanda doğal çevre arasında bağ kurarak kamusal alanların sürdürülebilirliğine katkıda bulunmaktadır (McCool ve ark., 2020, s.154).

Sosyal sürdürülebilirliğin politika alanları ise barınma, ulaşım, yemek, boş zaman ve rekreasyon, sosyal uyum, kimlik ve yer duygusu ile altı anahtar noktaya odaklanmaktadır. Sosyal sürdürülebilirlik, yaşam kalitesiyle ilgili konuları ele aldığı için önemlidir. Politika geliştirme, sosyal sürdürülebilirlik dikkate alınmadan sürdürülürse, bu politikalardan elde edilen faydalar adil bir şekilde dağıtılmayacak ve sosyal dışlanma ve eşitsizliği arttıracaktır (Laguna, 2014, s.2). Rekreasyon, sosyal sürdürülebilirlik için kentsel sosyal yaşamın önemli bir bileşeni olarak ifade edilmektedir. Sosyal açıdan sürdürülebilir rekreasyon politikalarının, çok çeşitli topluluk üyeleri için yüksek düzeyde erişilebilirliğe teşvik eden, sosyo-ekonomik durumları, ırkları/etnik kökenleri ve yaşları ne olursa olsun ayırmaksızın politikalar ortaya konulmalıdır (Laguna, 2014, s.37).

Birçok araştırmacı rekreasyonu sosyal sürdürülebilirliğin bir bileşeni olarak görmektedir. Beumer (2010) rekreasyondaki büyük yapısal reformlar ile kentsel sosyal dayanışmada yerel kamusal alanların kalitesini ve erişilebilirliği ön plana çıkardığından bahsetmektedir. Rekreasyon aynı zamanda sosyal olarak sürdürülebilir ulaşım kararlarıyla bağlantılı olarak yürüme, bisiklete binme ve diğer motorsuz araçlar ile çok modlu ulaşım ağlarının geliştirilmesinin ve sürdürülmesinin marjinalleşmiş nüfuslar için

sosyal içirme düzeylerini artırdığı belirtilmektedir (Atkins 2008; Mercier 2009; Litman and Brenman 2012; Lucas 2013).

1.4.3. Ekonomik sürdürülebilirlik ve rekreasyon

Ekonomik sürdürülebilirlik, bir ekonominin belirli bir ekonomik üretimi sürekli olarak destekleme yeteneği olarak ifade edilmektedir. Bu hedef, toplumun veya toplulukların mevcut ve gelecekteki ihtiyaçlarını karşılayan ürün ve hizmetlerin tasarımı, üretimi, teslimi ve yönetimi için ekonomik, teknolojik ve insan kaynaklarını destekleyen sürdürülebilir iş modelleri oluşturularak elde edilmektedir (Basiago, 1999; Chowdhury, 2014). Ekonomik sürdürülebilirlik, hükümet harcamalarını, özel sektör ve yerel topluluk da dahil olmak üzere bir bütün olarak ekonomik üzerindeki etkisini içermektedir. Devlet kurumlarının kamusal amacı, pozitif değer üretmek, olumsuz sonuçları en aza indirmek veya olumsuz sonuçlardan tamamen kaçınmak olarak belirtilmiştir. Bir rekreasyon alanı veya tesisi inşa etmeden önce, yeni veya genişletilmiş projeler için yıllık işletme maliyetlerini ve finansman kaynakları belirlenmektedir. Kaynak kullanımını sınırlandırmak ve devam eden bakım ve işletme maliyetlerini azaltmak için yeni veya yenilenmiş projelerin tasarımına sürdürülebilir uygulamaların dahil edilmesi gerekmektedir. Eğer uzun vadeli bakım yapılmak isteniyorsa finansmanın hizmet maliyetlerini aşmamasını sağlamak ve sürdürülebilir uygulamaların maliyet-fayda etkisini değerlendirmek ve yeni ölçütler belirlemeye devam etmek gerekmektedir (Gallagher, 2012, s.8).

Ekonomik faaliyetlerin çoğu şehir merkezlerinde gerçekleştiği ve dünya nüfusunun büyük çoğunluğu buralarda yaşadığı için şehirler sosyal ve ekonomik yaşamın önemli düğümlerini oluşturmaktadırlar (Bai ve ark., 2018). İnsanların doğal kültürler ile etkileşimde bulunmanın baskın yolu rekreasyon temelli etkileşim olarak ifade edilmektedir. Aynı zamanda kamu arazileri ve sahip oldukları ekosistemler, topluma ekonomik olarak da fayda sağlamaktadır (McCool ve ark., 2020, s.154). Rekreasyonel kaynaklar, bu etkileşimler yoluyla, insanlara bireysel ve topluluklar olarak bir dizi olumlu etkisi de bulunmaktadır. Rekreasyon faaliyetleri genellikle yerel topluluklarda önemli ekonomik faaliyetlere yol açmaktadır. Turizm, bu toplulukların çoğunda birincil ekonomik itici güç olarak, diğer uzak kırsal toplulukları da ikincil güçtür. Rekreasyon kaynaklarından en yaygın olarak tanınan ekonomik veriler, rekreasyon ziyaretçileri

tarafından yapılan harcamalardan elde edilen ticari faaliyetler ve artan mülk değerleri olarak ifade edilmektedir. Bu ekonomik sonuç belediyelerin doğal kaynaklar ve rekreasyon planlamasında önemli bir husus olmaktadır (White ve ark., 2016, s.23).

1.5. Sürdürülebilir Rekreasyon Stratejileri

Sürdürülebilirlik ilkeleri ve uygulamaları, son otuz yılda rekreasyon alanları için merkezi bir öncelik olarak ortaya çıktığı görülmektedir. Yapılan araştırmalar sonucunda ortaya çıkan çerçeve, insanları ulusal rekreasyon alanlarına “yeniden bağlamayı” vurgulayan ve ona bakma sorumluluğuna ilham veren bir vizyon ve kılavuz olarak ifade edilmektedir. Bu çerçevedeki vizyon, yerel rekreasyon hizmeti sağlayıcıları ile ortaklıklar aracılığıyla kaliteli rekreasyon sağlayarak bireylere ve topluluklara sağlık ve canlılık getirmeyi amaçlamaktadır (Selin, 2017, s.39). Sürdürülebilir rekreasyon stratejileri, ekolojik, sosyal ilişki ağı ve ekonomide direnç oluşturarak gerçekleştirilmelidir. Ekolojik rekreasyon yöneticileri, insan davranışlarını değiştirmekle veya ekolojik etkilere dayanacak sürdürülebilir alanlar tasarlamak ve sürdürülebilirlik yaratarak enerji kullanımını azaltma ile ilgilidirler. Sosyal alanda güven, duygusal bağlantı ve birlikte iş birliği yapılarak problem çözmeye yönelik karşılıklı destekleyici ilişkiler kurulmalıdır. Ekonomik olarak ise yerel topluluklara ekonomik faydalar ve hükümet ile karşılıklı ekonomik destekte bulunulmalıdır (SW Forest Service, 2014, s.3).

United State Department of Agriculture (USDA) rekreasyonu, doğal kaynaklara ve kamusal alanlara özen gösterilmesi için bir köprü olarak görmektedir. Ayrıca topluma eğlenceli ve çekici geldiğinden dolayı rekreasyonu bir araç olarak kullanıp ilerlemek motivasyon ve fırsatlar sağlayabilmektedir. Yurttaş yönetimini ve doğal kaynakların sürdürülebilir yönetimini desteklemek için farkındalık, eğitim ve anlayış yoluyla bu yola başvurulabilir.

Sürdürülebilir rekreasyon stratejisi, çeşitli ilgi alanlarını birleştirmeye yardımcı olacak, yeni ortaklıklar sağlayıp önceki ortaklıkları daha güçlendirecek, misyon odaklı öncelikler üzerindeki kısıtlı kaynaklara odaklanacak, rekreasyonun faydalarını topluma entegre edecek, değişen kentsel nüfus ve en önemlisi kaliteli rekreasyon fırsatlarının sağladığı faydaları sürdürüp daha da genişletmeyi sağlayacaktır (USDA Forest Service, 2016, s.3). Galambos (2020, s.17) bölgesel çapta çevresel, sosyal ve finansal dayanıklılığı desteklemesi için sürdürülebilir rekreasyon stratejileri hedeflerini uzun vadede ana hatlarıyla aşağıdaki şekilde belirtmektedir.

Hedef 1. Mevcut ve gelecekteki ziyaretçiler için erişilebilir rekreasyon fırsatları sağlamak

Hedef 2. Gelecek nesiller için rekreasyonu destekleyen esnek bir doğal, kültürel ve sade ortam yaratmak

Hedef 3. Ziyaretçinin ilgi alanlarını değiştirmeyi göz önünde bulunduran güvenli ve kaliteli rekreasyon fırsatları sağlamak için kamu ve özel gruplarla ortak hareket etmek

Hedef 4. Tüm rekreasyon planlanmasında sürdürülebilir kararlar, temeli sağlam yatırımlar ve hesap verilebilirliği sağlamak için yönetimin eşit şekilde hareket etmesini sağlamak

Hedef 5. Uzun vadeli ilişkileri ve karar almayı desteklemek için toplum ve ortaklarla etkili iletişim kurmak

Avustralya'nın Melbourne şehrinde yirmi yıl içinde hem mevcut olan hem de yeni oluşturulacak rekreasyon ve spor alanlarının gelişimini destekleyen altyapı oluşturularak stratejiler oluşturulmuştur. Melbourne şehrinde benimsenen stratejinin temel hedeflerine aşağıda değinilmektedir (City of Monash, 2016, s.7);

- Gelecek planlamasına yön verecek vizyon ve ilkeleri belirlemek ve bölgesel düzeyde spor ve rekreasyon tesislerini geliştirmek
- Bölgesel projeleri yürütmek için sürdürülebilir bir model geliştirmek
- Paydaş iş birliğini geliştirmek ve değerlendirme ve karar vermek için bir yapı oluşturmak
- Mevcut ve önerilen bölgesel düzeydeki sporları ve rekreasyon tesislerinin içerisine ulaşım dahil ederek haritalandırmak
- Mevcut ve gelecekteki talebi karşılayan mevcut bölgesel tesisteki boşlukları tespit etmek ve gelecekteki kalkınma önceliklerini sağlamak
- Gelecekteki proje seçimi ve önceliklendirme ve değerlendirme kriterlerini geliştirmek

Sürdürülebilir rekreasyon fırsatlarının artan zorluğu, mevcut ve gelecek nesiller için net bir ulusal vizyon ve çevresel, sosyal ve ekonomik ihtiyaçlarını karşılayacağı cesur stratejiler gerektirmektedir.

1.5.1. Vizyon

Belediyeler sürdürülebilir rekreasyon stratejilerinin başında misyon ve vizyonlarını açıkça belirtmeli, bu doğrultuda hareket etmeli ve uygulamalıdır. Yüksek kaliteli sürdürülebilir rekreasyon alanları ve ortamları oluşturarak insanlara ilham veren doğal bir ortam ile baş başa kalacağı ve aynı zamanda bir arada bulunabileceği, insanların keşfettiği, öğrendiği, heyecan aradığı ve yalnızlığı deneyimleyebileceği yerleri vizyon olarak edinmeleri gerekmektedir. Bu doğrultudan hareketle ziyaretçilerin kamu arazileriyle olan güçlü bağlantıları misyonları için itici bir güç oluşturmaktadır. Ziyaretçi etkileşimleri belediye çalışanlarına ve paydaşları için bir gururlanma duygusu ve rekreasyon alanlarının gelecek nesiller için devamlılığı olan bir sorumluluk olarak önemli bir yere sahip olacaktır (USDA, 2015).

Moyne Shire Council (2014) de yayınladığı raporda belediyelerin sürdürülebilir rekreasyon için vizyonunu oluşturmaya yardımcı olacak bir takım ortak özelliklere dikkat çekmektedir;

- Fiziksel aktivite katılımını arttırmak
- Toplum sağlığına ve refahına katkıda bulunmak
- Her kesimin rahatlıkla erişebilmesini sağlamak
- Tasarım ve programlama yoluyla rekreasyon alanlarının aktivasyonunu arttırmak
- Spor ve açık alanların sosyal etkileşimde önemli olduğunu kabul etmek
- Tesisler ve fırsatları sürdürülebilir bir şekilde sağlamak ve uygulamak
- Topluluk odaklı girişimleri desteklemek
- Enerjik veya dinamik ve sürdürülebilir spor kulüpleri ve topluluk grupları oluşturmak

Belediyeler, sorumlu olduğu bölgede, toplumun fiziksel ve zihinsel esenliğe ulaşabileceği sürdürülebilirlik temeline oturarak en sağlıklı ve en aktif toplulukları yaratmayı ve rekreasyon fırsatları sağlamasını vizyon olarak benimsemesi gerekmektedir.

1.5.2. Hedefler

Rekreasyonun, insanlar üzerinde fiziksel, zihinsel ve ruhsal sağılığını iyileştirmekte, aile ve arkadaşlarını birbirine bağlamakta, kendi kültürel değerlerini ön plana çıkartmakta ve topluluklara, bölgelere ve millete ekonomik faydaları bulunmaktadır. Bu nedenle toplumla birlikte ortaklık yaparak çok çeşitli kaliteli doğal ve kültürel kaynaklara dayalı rekreasyon fırsatları sağlayacak hedefler olmalıdır. Mevcut ve gelecek nesillerin keyif alması için doğal, kültürel ve doğal çevreyi korumak gerekmektedir. Kamusal ihtiyaç ve beklentiler doğrultusunda kamuya açık veya özel rekreasyon hizmeti sağlayıcılar ile ortaklıklar kurulmalıdır. Etkili kararlar alabilmek, sağlam yatırımlar ve hesap verilebilirlik, çözümlere ortak yaklaşımlar ve işgücünün geliştirilmesi gibi sistem ve süreçleri uygulamak ve planlamak gerekmektedir (USDA FS, 2010, s.3-4).

Belediyeler, sürdürülebilir rekreasyon stratejilerinde resmi olarak belgelenmiş bir plana sahip olup olmadıklarına bakılmaksızın birçok hedefi göz önünde bulundurarak sürdürülebilirlik uygulamalarına yatırım yapmaktadır. National Recreation and Park Association (NRPA) yaptığı araştırmada sürdürülebilir rekreasyon ile ilgili belirlenen hedeflerin %84'ü çevresel faydalar olarak ortaya çıkmaktadır. Bu çevresel faydalar ile ilgili hedefler içerisinde havayı iyileştirme, yakıtı verimli kullanan araçların kullanılması, rekreasyon alanlarında böcek ilacı kullanımını azaltmak gibi örnekler mevcuttur. Çevresel faydaların ötesinde sürdürülebilir faaliyetleri hem kurum hem de toplum tarafından değer verilen başka faydalarda üretilmektedir. Belediyelerin, rekreasyon ile ilgili sürdürülebilirlik faaliyetlerinin yaygın olarak belirtildiğı diğer hedefler %69 eğitim, %68 tasarruf, %54 kamu desteğı, %53 rekreasyon biriminin misyonlar ile tanışma, %32 yasal düzenleme, %20 kamusal tanıma olarak ifade edilmektedir (NRPA, 2017).

Kanada'nın başkenti Ottawa'da park ve rekreasyon komisyonun rekreasyon ile ilgili çevresel sürdürülebilirlik hedefleri açıkça raporlarda yer almaktadır. Bu hedefler kabaca bahsetmek gerekirse doğal alanları koruma, çevresel etkiyi azaltmak için projeler planlama ve tasarlama, sürdürülebilir operasyonları benimseme ve sürdürülebilir uygulamalarla ilgili farkındalığı arttırma olarak belirlenmiştir. Aynı komisyon rekreasyonun sosyal sürdürülebilirlik hedeflerinde doğal ortamda sosyal etkileşimi teşvik etme, eğitimi ve erişimi arttırma, daha fazla topluluk desteğı için ortaklıklar kurma, yeşil yol girişimlerini genişletme ve iyileştirilmiş halk sağılığı için sağılıklı yaşam tarzlarını teşvik etme olarak açıklamaktadır. Rekreasyonun ekonomik sürdürülebilirlik

hedeflerinde ise güvenilir finansman kaynakları sağlama, gönüllülük esaslı faaliyetleri artırma, malzeme maliyetlerini orantılı olarak azaltma ve ekonomik uygulamaları değerlendirme olarak yayınlamaktadır (OCPRC, 2017).

1.5.3. Odak alanları

Sürdürülebilirlik, kişinin dünya kaynaklarını rasyonel ve makul tüketiminin görülebileceği kapsayıcı bir kavram ve çerçevedir. Sürdürülebilir uygulamalar, uzun vadeli ekolojik ve insani ihtiyaçlarına cevap veren altyapı ve yönetim mekanizmalarını desteklemektedir. Belediyeler, mevcut rekreasyon alanlarını yenilerken veya yeni rekreasyon alanları inşa ederken eylemlerini çevreyi, ekonomiyi ve gelecek nesiller üzerindeki etkisini dikkate almalıdırlar. Sürdürülebilir bir rekreasyon alanı için belediyelerin aşağıdaki maddeleri benimsemesi gerekmektedir (NYCDPR, 2011, s.5);

- Bakımı kolay uzun ömürlü malzemeler kullanarak büyük projeler tasarlamak
- Biyolojik çeşitliliği korumak için doğal alanların korunması ve yenilenmesi
- Oluşturulacak alanlardaki malzeme kullanımında enerji verimli hale getirilerek karbon emisyonunu azaltılmalı
- Yağmur suyu ve sellere dayanabilecek alt yapıya dikkat ederek iklim değişikliğinin etkileri azaltılmalı
- Toplum ile rekreasyon alanlarının idaresi ve bakımında etkileşim kurulmalı

Belediyeler, rekreasyon ile ilgili sürdürülebilirlik planı içinde ana odak noktası belirlemeli ve kentsel anlamda çabalarını destekleyecek ve her departmana, çalışanına ve kullanıcıya bir ucu dokunacak park ve rekreasyon birimi sürdürülebilirlik planı oluşturmalıdır. Amerika'nın Sacramento şehrinde bilgi aktarımını kolaylaştırmak için park ve rekreasyon birimi tarafından sürdürülebilir master planı ile dokuz odak alanı ve birtakım hedefler düzenlenmiştir (Combs, 2009):

1. *Enerji bağımsızlığı:* Rekreasyon alanlarında günlük idari uygulamalar ile enerji verimliliği artırmanın yanı sıra, güneş enerjisi kullanımının genişletilmesi ve eski enerji veya kaynak açısından verimsiz altyapıyı değiştirme veya yenilenmesi gerekmektedir.
2. *İklim koruma:* Park ve rekreasyon biriminin oluşturduğu sürdürülebilir master planına katılım yoluyla şehrin iklimini koruma çabaları desteklenmeli ve ağaç

dikimi ile karbon ayak izini dengeleme çalışmalarının benimsenmesi gerekmektedir.

3. *Hava kalitesi:* Park ve rekreasyon birimi çalışanlarını daha az araç kullanmaya ve bisiklet/yaya dostu ve toplu taşıma erişimini arttırmaya teşvik edilmektedir.

4. *Malzeme kaynakları:* Rekreasyon alanları içinde inşa edilmiş veya edilecek olan veya günlük kullanıma açık olan malzemelerin yeniden kullanımını ve geri dönüşümü arttıracak, yeşil atıkların kompostlaşmasını en üst düzeye çıkaracak, malzeme kaynakların tüketimini ve böcek ilacı ve diğer toksik malzemelerin kullanımını azaltacak uygulamalar ortaya koyulmalıdır.

5. *Halk sağlığı ve beslenme:* Toplumun sağlığını iyileştirecek çeşitli sağlıklı yaşam aktivitelerine erişmesini sağlayacak sağlıklı yiyecek ve bununla ilgili eğitimleri göz önünde bulundurulması, özellikle yerel olarak yetiştirilen ve organik gıda kullanımına teşvik etmek gerekmektedir.

6. *Kentsel tasarım, arazi kullanımı, yeşil bina ve ulaşım:* Yeni rekreasyon alanları içindeki parklar, tesisler ve halk merkezi tasarım projeleri için “Yeşil” standartlarını genişletmek ve uygulamak gerekmektedir.

7. *Parklar, açık alanlar ve yaşam alanı koruma:* Halkın erişebileceği ve korunan park alanı ve yeşil alan miktarının artırılması, nehirler, göller/göletler, doğal bitki örtüsü, vahşi yaşam alanları ve yaşam alanı dahil mevcut doğal kaynakları iyileştirilmesi ve korunması, doğal kaynakların yanında uyumlu park ve rekreasyon alanlarının kullanımlarında emin olunması gerekmektedir.

8. *Su kaynakları ve taşkından koruma:* Su kalitesini korumanın yanı sıra selden korunma çabalarına katkıda bulunmanın önemli olduğu belirtilmektedir.

9. *Halkın katılımı ve kişisel sorumluluk:* Park ve rekreasyon birimi çalışanlarının sürdürülebilir bir şekilde çalışması için eğitime önem verilmeli ve sürdürülebilirlik ve doğal kaynakların korunmasına ilişkin farkındalığı teşvik etmek için halka fırsatlar sunulmalıdır.

1.5.3.1. Rekreasyon tesislerini onarma ve uyarlama

Sürekli değişen toplumun kültürünü, becerilerini, aile yapısını ve faaliyetlerin çeşitliliğini yansıtacak şekilde genişletmek ve uyarlamak için rekreasyon tesislerinin veya alanlarının durumunu ve işlevini eski haline getirilmesi, yapılacak olan araştırma, analiz,

planlama ve kaliteli tasarımlar sayesinde gerçekleşecektir (USDA FS, 2010, s.5). Belediyeler rekreasyon alanlarına yeşil ve sürdürülebilir bir altyapı oluşturma yanında kullanılan led ışıklandırma, energy-star standartlarına uygun, su geri dönüşümü ile düşük akışlı sıhhi tesisat armatürleri, çevre dostu temizlik malzemeleri kullanmak, geri dönüştürülmüş inşaat malzemeleri kullanmak, tarihi binaları hassas bir şekilde iyileştirmek ve yeniden kullanmak gibi çevre dostu yapı uygulamalar benimsemesi gerekmektedir (NRPA, 2017, s.9).

1.5.3.2. Yeşil ortam yaratma

Rekreasyon terimi birçok insan için zaman ve mekân bakımından gündelik yaşamdan farklı olan bir boş zaman etkinliği anlamı olarak ifade edilmektedir. Mekân bakımından insanlar çoğu zaman doğanın güzelliklerinden yararlanmak ve tamamen doğal bir ortam ile baş başa kalma, ailesi veya arkadaşlarıyla zaman geçirme isteği duymaktadırlar. Doğa ve sağlığın yararları konusunda artan farkındalık, belediyelere bağlı rekreasyon alanlarındaki hem peyzaj hem de doğa deneyiminin sürekliliği bakımından sağlığımızı geliştiren bir fırsat türü olarak belirtilmektedir (Wolf ve ark., 2020). Yeşil alanlar açık alanların bir unsuru olarak insan sağlığı için çok yönlü bir öneme sahiptir. Yeşillik radyasyonu azaltır, havanın kimyasal birleşimini iyileştirir, kaldırım ve asfalt kaplı yüzeylerin ısınmasını önlemektedir. Rengi ve aroması ile görme yenilenmesini etkiler, insanı fiziksel ve zihinsel olarak canlandırır ve yenilemektedir (Mitković ve Bogdanović, 2004, s.80).

Yeşillendirme, bir iklim değişikliği eylemi olarak kabul edilebilmekte ve fiziksel aktivite için faydaları bulunmaktadır. Fiziksel aktivite, daha geniş bir ekonomik ve iklim değişikliği gündemi içine yerleştirmek önemlidir, çünkü bu hedefler, politika yapıcılar için halk sağlığı yararlarına yönelik argümanlardan daha acil cezalara ve sonuçlara sahip olmaktadır. Özellikle şehirlerin yeşillendirilmesine ve halka açık rekreasyon alanlarında kadınlar, çocuklar, yaşlılar ve özel çocuklar için güvenli, kapsayıcı ve erişilebilirliğin sağlanmasına odaklanmak gerekmektedir (Giles-Corti ve ark., 2017).

1.5.3.3. Toplulukları geliştirme

Boş zaman ve rekreasyon hizmetleri uzun zamandan beri insan ve toplum sağlığı için önemli bir yer edinmektedir. Toplumsal sorunlardan kurtulmaya, sosyal iletişimin güçlenmesine, insani ve kültürel olarak gelişimine ve aile üyelerinin uyumu için fırsatlar

sağlamaktadır. Yetişkin ve akranlarla zaman içinde sürdürülen yapıcı, olumlu ve teşvik edici ilişkiler, aynı zamanda genç nüfusun kendi yeterlilik düzeylerini ve gelişimlerinin yanı sıra topluluklarında gelişmesinde ortak olarak yer almalarını sağlayan bir dizi fırsatlar sunulmaktadır. Genç topluluk gelişimi yaklaşımı, iş birliği içinde geliştirilen ve uygulanan uzun vadeli stratejik planlama ve yenilikçi eylem planlarını içermektedir. Topluluk gençliğinin gelişimi, toplulukta değişim için genel bir gündem oluşturmak ve yürütmek için gençliğe dayalı programların potansiyel katkılarından yararlanan bütünsel güce dayalı bir yaklaşım gerektirmektedir (Outley ve ark., 2011, s.63). Belediyeler, sürdürülebilir rekreasyon ile ilgili topluluklar ve paydaşlar ile rekreasyon alanlarında yaşam kalitesi ve ekonomik açıdan faydalarını sürdürebilmek için ortak bir vizyon geliştirmelidir. Topluluklar ve paydaşlar ile ortak vizyonu gerçekleştirmek için ise ekonomik kalkınma ve yatırım seçenekleri ortaklaşa belirlenmelidir (USDA FS, 2010, s.5).

1.5.3.4. Özel yerlere yatırım yapma

Çağdaş şehirler hiç olmadığı kadar daha geniş kamusal alanlara sahip olmuştur. Teknik olarak halka açık, evlerimizin, okullarımızın ve iş yerlerimizin dışında günlük deneyimlerin yaşam alanlarıdır. Kamusal alanların büyük çoğunluğu toplumun bu alanlar içinde zaman geçirmeye, bir yer ve kimlik duygusu geliştirmeye ve bize uygun yerlere gitmeye teşvik etmemektedir. En aktif, zevkli ve kendi kendini sürdürebilen kamusal alanların çoğunu ayıran kriter kullanımlarının çeşitliliği ve etkileşimdir. Kamusal alan, güven veren, teşvik eden ve çok az ek çabayla günlük olarak sosyal ve aktif rekreasyona girmeye çekmektedir (Harvey ve Rodriguez, 2017). Rekreasyon alanları bireylerin psiko-fiziksel bir yenilenme süreci olarak belirtilmektedir. Şehirlerde yaşamının temel işlevlerinden biri olan rekreasyon aktiviteleri uygulanması, kentsel çevredeki rekreasyon alanları veya mekanlarını kullanarak gerçekleşmektedir. Kullanılacak rekreasyon alanlarına yatırım yapılırken, bir organizmanın fizyolojik-psikolojik açıdan tazelenmesi ve iyileştirilmesine, kirli havanın olumsuz etkilerinden uzak durulmasına ve dinlenme için en uygun koşulların hijyenik olmasına, stresi azaltmanın en iyi yollarından biri yeşilliğin bol olduğu bir çevre seçilmelidir (Mitković ve Bogdanović, 2004, s.80).

1.5.3.5. Stratejik ortaklıklar oluşturma

Sürdürülebilir rekreasyon deneyimlerini sağlamak için stratejik ortaklıklar oldukça önemli bir yere sahiptir. Gençler ve yetişkinler için zindeliği, doğayı ve tarihi takdir etmeyi ve yurttaşların sorumluluğunu teşvik eden rekreasyon deneyimleri, hizmet faaliyetlerini ve çevre eğitimi sağlamaya yardımcı olacak rekreasyon koalisyon grupları oluşturulmalıdır. Ortaklık süreçleri kolaylaştırılmalı ve sayısının artırılması gerekmektedir. Bu eylemler uzun vadeli sürdürülebilirliğe katkıda bulunacaktır (USDA FS, 2010, s.6).

1.5.3.6. Toplumu yönetimine dahil etme

Sürdürülebilir rekreasyonun sağlanabilmesi için belediyeler toplumu rekreasyon yönetimi içinde aktif roller vermesi gerekmektedir. Belediyeler, aktif roller vereceği toplumun, insan doğa ilişkilerini dikkate almalı, peyzaj planlama ve bir konuyla ilgili karar vermede deneyimlerini, kamusal alanlarla bağlantılarını, yeni ve daha kapsayıcı araştırma ve yönetim araçlarını göz önünde bulundurmalıdır (Blahna ve ark., 2020, s.67).

1.5.3.7. Ziyaretçilerinizi tanıma

Belediyeler, toplam kamu arazilerinin küçük bir yüzdesine sahiptir, ancak bu alanlar nüfus merkezlerine yakın konumlanma eğiliminde oldukları için nüfus yoğunluğunun yüksek olduğu alanlarda yürüyüş, koşu, takım sporları ve günlük egzersizlerin yapıldığı bu rekreasyon alanları önemli bir kaynaklardır. Genel olarak bu kaynaklar sık ve kullanım yoğunluğunu barındıracak şekilde tasarlanmakta ve yönetilmektedir (White ve ark., 2016, s.16). Belediyelere bağlı rekreasyon alanları planlanır, uygulanır, bakımı yapılır ve kullanılır. Bunlara rağmen insanların bu alanlardaki deneyimlerini daha iyi anlamak için deneyim kalitesini ölçmek gerekmektedir. Toplumun ağırlıklı olarak ziyaret sayısı, harcanan zaman veya turistik olarak paylaşımları gibi keskin olmayan ölçümler yapılmalıdır. (Harvey ve Rodriguez, 2017).

1.5.3.8. Sürdürülebilir finansal temel geliştirme

Rekreasyon programı, sürdürülebilir bir finansal temel üzerine inşa edilmemişse, sürdürülebilir çevresel, sosyal ve ekonomik koşullar sağlanmamaktadır. Belediyelere

rekreasyon fırsatlarını yaratmak için ayrılan fonlar ile rekreasyon programı ihtiyacının karşılanması pek olası görülmemektedir. Uygulanacak rekreasyon programı, ücretler, kâr amacı gütmeyen gönüllüler, ortaklar ve özel hizmetlerden yararlanılarak tahsis edilen fonlar temelinde dengelenmesi gerekmektedir (USDA FS, 2010, s.7).

1.5.3.9. İşgücünü geliştirme

Gerekli becerilere sahip rekreasyon liderlerini veya yöneticileri işe alınmalı, eğitilmeli ve geliştirilmesi gerekmektedir. Mevcut rekreasyon birimlerinden sorumlu liderlerin veya yöneticilerin uzmanlık ve sayı açısından iyileştirilmesi gerekmektedir. İş gücünü, sorumlu kişilerin mevcut becerilerinin geliştirilmesi ve eğitimlere dahil edilmesi böylelikle konuya hâkim olması önceliklerden olmalıdır. Topluluklarla ve ortaklıklarla iş ilişkilerini iyileştirmek ve rekreasyon alanlarını daha iyi yönetmek için iş birliğine dayalı planlama süreçlerine dahil olunmalıdır (USDA FS, 2010, s.8).

1.5.4. Rekreasyon liderlerinin niyeti

Rekreasyon liderleri veya yöneticileri, çeşitli kültürel gruplarla ilişki kuran ve onları kamusal alanlarıyla birleştiren yaklaşımlar geliştirerek kültürel çeşitliliği ve bu kültürlerin içerdiği zenginliği kullanmayı düşünebilirler. Dış çevredeki engellerin azaltılması, üst düzey kamu yöneticilerinin değerlerinin ele alınması, daha çeşitli bir iş gücü yaratılması ve özellikle yetersiz hizmet alan bölgelerdeki çocukluk çağındakilere öğrenme fırsatı yaratmak, kamusal alanlardan nasıl yararlanılacağını öğretmek üzerinde durulmalıdır (Sanchez ve ark., 2020, s.44).

1.5.5. Kritik başarı faktörleri

Proje başarısızlığının ana nedenleri üzerine yapılan sayısız çalışmadan sonra, hemen hemen her proje yöneticisi, proje başarısızlığı ile proje başarısı arasında ayrım yapan birtakım faktörler olduğunu söylemektedir. İşte bu faktörlere kritik başarı faktörleri denilmektedir. Kritik başarı faktörleri, sonuçların tatmin edici olduğu takdirde kurumun başarılı rekabet performansını sağladığı ve ilgili faktörlere odaklanmasına yardımcı olduğu için büyük önem taşımaktadır (Zwikael ve Globerson, 2006, s.2).

Belediyeler sürdürülebilir bir rekreasyonda hedefe ulaşmak için üç kritik başarı faktörünü belirlemişlerdir (USFS, 2014, s.7):

1. Hedefler ile uyumlu olan işgücü ve performans modeli ile kararlı, odaklanan, disiplinli ve paylaşılan liderlik; sürdürülebilir rekreasyon hedefinin net bir açıklaması gerekmektedir. İşe alımlarda, sürdürülebilir rekreasyon çerçevesiyle uyumlu gerekli becerilere sahip kişilere yönelim olmalıdır. Rekreasyon biriminden sorumlu lider, personel içindeki tüm seviyelere ortak liderlik yapmalıdır. Ayrıca disipline odaklanmalı, birbirilerine yardım ederek ve sorumlu tutarak ilerlemeyi izlemeli ve ortaya konulan performansı da ödüllendirmelidir.

2. Rekreasyon birimi, çeşitli topluluklar ve ortaklar ile daha iyi kararlar almak ve programları başarılı bir şekilde uygulamak için hizmet vermelidir; ilgili çeşitli topluluk ve ortaklar ile etkileşimde bulunulmalı ve etkileşim sonrasında uzun vadeli ilişkileri kurmak ve sürdürmek için karşılıklı taahhüt yapılmalıdır. Çalışanlar, toplulukların ve ortakların çeşitliliğini bir araya getirmesi ve dahil etmesi için yeterli eğitim ve becerilere sahip olması gerekmektedir. Sonuçlar tam olarak değerlendirildikten sonra kararlar verilir ve uygulamaya koyulmalıdır.

3. Sürdürülebilir bir rekreasyon programı sunan, çeşitli topluluklarımız ve ortaklarımızla birlikte geliştirilen ve uygulanan eylem planları; uyarlanabilir sürdürülebilir rekreasyon eylem planı geliştirmek için destek ekibi kurulmalı, toplumun katılımı için iletişim planı oluşturulmalı, bölgesel liderlik ekibi, sürdürülebilir finansmanı girişimlerini göz önünde bulundurmak da dahil olmak üzere eylem planları ve bunların uygulanmasına yönelik aktif desteği gözden geçirmelidirler.

1.5.6. Eylem planı

Eylem planlaması, istenen sonuçları elde etmek için üzerinde mutabık kalınan ve amaçlanan eylemler dizisi olarak ifade edilmektedir. Bir eylem planı tek veya birden çok konu içerebilmektedir. Genellikle kısa süreyi, en çok bir yılı kapsamaktadır. Bu planlama ilerlemeyi izlemek, kontrolü sürdürmek, insanlara sorumluluk vermek, hesap verebilirliği güçlendirmek için kullanılmaktadır (Clarke, 2001, s.1).

1.5.7. Performans ölçümü

Performansı arttırmak ve hesap verebilirliği desteklemek için yeni raporlama önlemleri geliştirilmiştir. Bu önlemler, sürdürülebilirliğe katkıda bulunan üretken olmayan teşvikleri ortadan kaldırır ve hem faydalarla ölçülen bir sürdürülebilir

rekreasyon programının performansını hem de sürdürülebilirliğe geçişini daha iyi temsil eden yeni bir dizi önlemi izlemektedir (USFS, 2014, s.12).

1.6. Belediyelerde Sürdürülebilir Rekreasyon Politikası

Şehirlerin nasıl inşa edildiği ve içinde yaşama tarzı, şehir sakinlerinin sağlık ve refahını önemli ölçüde etkilemektedir. Güvenli, kapsayıcı, sürdürülebilir ve yaşanabilir şehirler, fiziksel ve sosyal olarak aktif yaşam tarzlarını beslemekte ve aktif ulaşım biçimlerini teşvik etmektedir. Bu tür davranışlarda kronik hastalık riskini azaltabilir ve bireylerin hatta Dünya sağlığı için zararlı olan çevresel ve sosyal risk faktörlerini azaltabilmektedir (Giles-Corti ve ark., 2017). Belediyelerin sürdürülebilir rekreasyon ile ilgili yaklaşımı, doğal çevreyi koruyarak ve insan sağlığını ön planda tutarak, doğal kaynakları yönetmek ve bizden sonraki nesillere uygun doğal bir sosyal çevre ortamı bırakma anlayışı benimsemelidir. Bunu benimserken gelişmenin her sürecinde sosyal, çevresel ve ekonomik politikaları birlikte ele alması gerekmektedir (Güzel ve ark., 2009). Rekreasyon kavramını politika temelinde ele alarak genişletmek için kamu arazi yönetiminde rekreasyonun tanımı ve rolünün yasal dayanağı mevcut mevzuat ve politikaların incelenmesi gerekmektedir. Belediyeler, kentsel politikalar ile rekreasyon alanları ve parkları iyileştiren, çevresel eşitliği ele alan ve aktif yaşamı ve aktif geçişi teşvik eden, göze hoş gelecek modern kentsel tasarımları benimseyen politikaları ve uygulamaları oluşturacak, uygulayacak, değerlendirecek ve paylaşacağı kamusal alanlar yaratmak ile yükümlüdürler (Wolf ve ark., 2020, s.93). Kamusal alanlar ile insan bağlantılarının ekonomiye hayati faydalar sağlamak, halk sağlığı, aile ve toplum yaşamı, problemleri çözme, demokrasiye teşvik etme İçsel ruhu yeniden canlandırma ve daha kaliteli daha iyi bir yaşamın temelini oluşturma gibi muazzam bir potansiyele sahip olacaktır, ancak bunun için de bilgi transferi, bilgi yönetimi, bilgi altyapısı ve daha büyük yatırımlara ihtiyaç duyulmaktadır (McCool ve ark., 2020, s.154). Belediyeler, sürdürülebilir rekreasyon modeli oluşturarak geleceğin şehrini inşa ederken bir yönetim kültürünü teşvik eden destek programları ve koordineli eğitimi içeren, yönetim eylemlerini bilgilendirmek için sosyal, çevresel ve ekonomik verilerin elde edilmesine daha fazla odaklanmalı, iyileştirilmiş kullanıcı deneyimini ve rekreasyon fırsatlarına erişim için özel araçlara bağımlılığı azaltan şehir merkezleri ile rekreasyon alanları arasındaki gelişmiş çok modlu geçiş bağlantıları oluşturmalıdır (Marchetta, 2018).

1.7. Kurumsal Değişim ve Dönüşüm

Kamu sektörü kuruluşları hızlı sosyal ve çevresel ve ekonomik açıdan mali tasarruf önlemleri ve daha çoğulcu ve bağlantılı bir halk ile karakterize edilmiş karmaşık dünya düzenine uyum sağlama baskısına maruz kalmaktadır (Fernandez ve Rainey, 2017). Bu baskı kurumların içerisinde mevcut ve geleceğe uygun olarak ister istemez değişime neden olmaktadır. Örgütsel değişim literatürü, kamu sektörü kuruluşlarındaki uyarlanabilir değişimle ilgili ilgilidir. Özellikle sürdürülebilirliği devlet destekli bilime entegre etmek için gereken organizasyonel değişiklikleri analiz etme, analitik planlama araçları ve en çok verim alacağı yönetim uygulamalarını benimsemek gerekmektedir (Selin ve ark., 2020, s.189). Örgütsel değişimin uygulanması, geleneksel bir komuta-kontrol ve hiyerarşik bir örgütsel yönetim sistemi altında kurulan ve eşitlik taleplerinin kolayca uygulanabildiği büyük devlet bürokrasileri için oldukça zor olmaktadır. Kamu yöneticileri ve organizasyon işiyle uğraşan akademisyenler, kamu sektörü kuruluşlarına yardımcı yardımcı olmak için her zamankinden daha çevik, duyarlı ve değişen toplumsal koşullara uyarlanabilen stratejileri tasarlamak için çalışmalar yürütmektedirler (Senge, 2006). Kamu sektörü kuruluşlarında başarılı, değişime katkıda bulunan bir dizi ortak örgütsel değişim faktörleri bulunmaktadır. Bu organizasyonel değişim faktörleri, doğal kaynakların yönetimi alanındaki iki tanımlayıcı vaka olarak incelenmektedir. Birincisi organizasyonel değişim vakası, ikincisi de rekreasyonu doğru ve modern çağa uygun yönetmek, mevcut ve gelecek nesiller için sürdürülebilir rekreasyon yaklaşımını benimsemektedir (Selin ve ark., 2020, s.189). Sürdürülebilir rekreasyon uygulamalarını kamusal arazi yönetimi ile bütünleştirmeye ilgili ortak değişim faktörleri bulunmaktadır. Bu faktörleri Kotter (1995) ile Fernandez ve Rainey (2006) çalışmalarından uyarlanan dokuz örgütsel değişim faktörleri şunlardır;

- *Aciliyet duygusu oluşturma:* Rekreasyon alanı ile ilgili kişilerin (yöneticiler, liderler vs.) agresif bir şekilde değişim ihtiyacının belirlenmesi ve iletilmesi gerektiğini ve çalışanları ve dış paydaşları değişimin gerekli olduğuna ikna etmek olarak ifade edilmektedir (Selin ve ark., 2020; Fernandez ve Rainey, 2006; Kotter, 1995). Eğer herkes gerekli olan değişiklikleri uygulamak için iş birliği yapmaz ise, genellikle kurum gelirinin kaybı ile dramatik terimler ile ifade edilmektedir. Tercih edilen bir geleceğe dair ikna edici bir vizyonun oluşturulması, liderlerin

alışanlarına endişe ve rahatsızlıktan kurtulmasını sağlayan bir vizyonu ilettikleri bu değişim sürecinde kritik bir adım olacaktır (Selin ve ark., 2020, s.191).

- *Gl rehberlik koalisyonu oluşturma:* nerilen değişikliklerin zamanla kurumsallaşması için zamanla liderlik koalisyonunun büyümesi gerekmektedir. st düzey yönetim yetkilileri genellikle bu liderlik gruplarının çekirdeğini oluşursa da rehberlik koalisyonu bunların yanında dış paydaşları da dahil etmektedir. Liderlik koalisyonu, paydaşları kurumun sorunları ve fırsatları hakkında ortak bir değerlendirme geliştirmenin yanı sıra güven ve iletişim inşa etmek için bir araya getiren kilit bir düzenleyici rolü oynamaktadır (Selin ve ark., 2020, s.192).

- *Plan geliştirme:* Başarılı liderlik koalisyonları, zorlayıcı bir değişim vizyonunu, değişimi uygulamak için daha pratik bir eylem veya stratejiye dönüştürebilmektedir. Bu stratejinin somut, ölçülebilir hedefleri ve bu hedefleri uygulamak için bir planı olmaktadır. Strateji modeli, rekreasyon alanından sorumlu her kim ise bir yol haritası işlevi görmektedir (Fernandez ve Rainey, 2006; Selin ve ark., 2020).

- *Dahili destek oluşturma:* Değişim sürecinin her aşamasında organizasyonun farklı seviyelerinden çalışanları içermesi gerekmektedir. Önerilen değişikliklerden etkilenmeyecek etkili çalışan kişiler özellikle yetiştirilmesi gerekmektedir (Fernandez ve Rainey, 2006; Kotter, 1995).

- *st yönetim desteğini sağlama:* Liderlik koalisyonunun rolü başarı için kritik nokta olsa da st yönetimin değişim sürecine inanması ve bu süreci sonuna kadar desteklemesi esastır (Selin ve ark., 2020, s.192).

- *Harici destek oluşturma:* Kamu sektöründeki değişim çabaları, değişim sürecinde genellikle kilit dış çıkar gruplarını ve siyasi aktörleri ifade etmektedir. Bu paydaşlar, önerilen değişiklikleri desteklemek için gerekli yasal politika değişikliklerini ve bu değişiklikleri uygulamak için gereken kaynak akışını kontrol etmektedirler (Selin ve ark., 2020, s.193).

- *Kısa vadeli kazançlar oluşturma:* Kurumsal değişimin uygulanması birkaç yıl alabilmektedir. Daha kısa vadeli yıllık değişim projeleri, stratejileri ve programları, önerilen değişiklikleri kapsayacak şekilde bir umut oluşturmaktadır. Kısa vadeli kazançlar, değişim çabalarını çevreleyen aciliyeti sürdürmekte ve kurumsallaşma şansını arttırmaktadır (Selin ve ark., 2020, s.193).

- *Değişikliği uygulamak için kaynaklardan yararlanma:* yeni faaliyetleri desteklemeli ve çalışanları eğitmek, yeni programlar uygulamak ve organizasyonu yeniden yapılandırmak gibi mevcut programlardan yeniden yönlendirilmelidir. Oluşturulacak rekreasyon birimine değişiklikleri uygulamak, idari ve teknik kapasite sağlamak için kaynaklara ihtiyaç bulunmaktadır. Yeterli kaynakların sağlanamaması, genellikle zayıf uygulama ve değişim girişimi için ivmesini kaybetmesini neden olmaktadır (Selin, 2020, s.193).
- *Değişimi kurumsallaştırma:* örgütsel değişimin kurumsallaşması için bir kurumun kültürüne sıkı bir şekilde yerleştirilmesi gerekmektedir. Önerilen değişikliklerin sosyal normlara, paylaşılan değerlere ve çalışanların günlük rutinlerine dayandırılması gerektiği anlamına gelmektedir. Bu amaca ulaşmak için çeşitli stratejileri desteklemek gerekmektedir. Değişimi savunanların yeni yaklaşımlarının kurumun performansını nasıl iyileştireceğini göstermesi oldukça kritik olmaktadır. Bunu güçlendirmek ve yeni bir dizi sosyal normlar ve günlük rutinler oluşturmak için devam eden bir iletişim programı gerekli olacaktır. Önerilen değişikliklerin tam olarak benimsenmesini sağlamak için değişiklik savunucularının ver toplaması ve değişiklik uygulama sürecini izlemesi oldukça önemlidir. Özellikle kamu sektöründe, siyasi liderliğin sık sık değişmesi, değişimin girişimini dramatik şekilde geriletebilmektedir (Selin ve ark., 2020; Fernandez and Rainey 2006; Kotter 1995).

Danter ve ark. (2000, s.538) kurumsal değişimdeki bazı önemli organizasyonel değişiklikleri şu şekilde sıralamaktadır;

- Mesleki vurgudaki değişiklikler
- Gerekli disiplinler arası iş birliği düzeyindeki değişiklikler
- Rekreasyon ile ilgili karar almada rol oynama tarzındaki değişiklikler
- Örgütsel değerler ve kültürdeki değişiklikler

Kurumsal dönüşümün dünyadaki başarılı örnekleri bulunmaktadır. Amerika'da rekreasyon birimlerinin bağlı olduğu USFS, örgütsel değişimin getirdiği yararları sürdürülebilir rekreasyonu üzerinde ele aldığı anda, rekreasyon ziyaretçilerinin sayısında ciddi derece artış olmuştur (Selin ve ark., 2020, s.196). Nüfus artışı ve artan kentleşme, USFS'nin rekreasyon alt yapısını ve iş gücünü test ettiği bir sistem benimsemektedir

(Collins ve Brown, 2007). Hizmet sunumu üzerindeki bu dış baskılara yanıt vermenin zorlukları, mali kısıtlılık gerçeği ile karmaşık hale gelebilmektedir. Rekreasyon birimlerine ayrılan bütçelerin sabit ve hatta azalması önemli engellerden biri olarak belirtilmektedir. Bu zorlu sosyal ve ekonomik güçler, belediyelere bağlı rekreasyon alanlarını yönetmeye yönelik daha sürdürülebilir yaklaşımlar uygulama çabalarını harekete geçirmek için önemli bir aciliyet sağlamaktadır. USFS'deki bu aciliyet duygusu sürdürülebilir rekreasyon çerçevesinin sistem olarak yayınlamasıyla resmileştirilmiştir. (USDA FS, 2010). Bu sistem bir vizyonu, kılavuz ilkelerini, hedefleri ve rekreasyon odak alanlarının karşılaştığı geniş zorlukları ve fırsatları anlatmaktadır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Problemi

Rekreasyon; sosyal açıdan hem zihinsel hem de fiziksel olarak insan sağlığının iyileştirilmesinde önemli rol oynamaktadır. Çevresel açıdan, rekreasyon alanlarının bireylerin ve toplumun refahını iyileştirdiği, şehrin karakterine, biyolojik çeşitliliğine ve sağlığına önemli katkıda bulunduğu bilinmektedir. Ekonomik açıdan ise kaliteli rekreasyon alanları ve tesisleri ekonomik fırsatlar sağlar, ekonomik büyümeyi teşvik eder ve hatta mülk değerlerine önemli derecede katkılar sağlamaktadır (NSW, 2014, s.7). İnsanların daha kaliteli rekreasyon fırsatlarına ihtiyaç duyulduğu bir yüzyılda yaşanmaktadır. Belediyelerin topluma bu fırsatları sağlamasının yanı sıra gelecek nesilleri de düşünerek sürdürülebilir politikalar veya stratejiler izlemesi gerekmektedir. Türkiye’de var olmayan ve hatta dünyada genel olarak belediyelere bağlı bulunan rekreasyon alanları ile ilgili az sayıda sürdürülebilir rekreasyon stratejilerinin belirlenmiş olması bir eksiklik olarak görülmektedir. Bu yüzden belediyelerin sürdürülebilir politikalar ya da stratejiler geliştirebilmesi için rekreasyon alanları ile ilgili sosyal, çevresel ve ekonomik açıdan izlemesi gereken bir modele ihtiyacı olduğu düşünülmektedir. Türkiye’deki belediyelerde rekreasyon özelinde geliştirilmiş herhangi bir strateji ya da politika modelinin olmaması ve bu açığın giderilmesi için ihtiyaç duyulan bilimsel bilginin elde edilmesi, bu çalışmanın önemini ortaya koymaktadır.

2.2. Araştırmanın Amacı

Rekreasyon, gelişmiş ülkelerin hemen hemen çoğunda en önemli ana kaynaklardan ve hizmetlerden biri olarak yer almaktadır. Özellikle yoğun iş hayatından uzaklaşmak isteyen bireylerin boş zamanlarında farklı deneyimlere yönelmeleri dikkat çekmektedir. Topluma bu imkanları sağlamak için belediyeler birtakım çalışmalar yapmaktadırlar. Ortaya koydukları bu çalışmaların devamlılığının sağlanması önem arz etmektedir. Belediyelerin, rekreasyon alanları ile ilgili sosyal, çevresel ve ekonomik açıdan izlemesi gereken sürdürülebilir rekreasyon stratejileri modeline ihtiyacı vardır. Bu doğrultuda yaşanılabilirlik düzeyinin yükselmesi, yaşam beklentisi, okur-yazar oranı, eğitim kalitesi, ekonomik refah, çocuk sağlığı gibi toplum refahının olumlu etkisi, politik çevre, sosyal çevre, fiziksel ve kültürel çevre kalitesi, eğitim, sağlık gibi kamusal hizmetlerin kalitesi

ve erişilebilirlik gibi kentsel yaşam kalitesi, kaliteli rekreasyon hizmeti sağlayarak, bireylere ve topluluklara sağlık ve canlılık getirmeyi amaçlayıp bu sayede sosyal bağlantıları güçlü bir şehrin oluşmasına önemli katkılar sağlayacak belediyelerin uygulayabileceği sürdürülebilir rekreasyon stratejileri modelini geliştirmektedir.

2.3. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın aşağıda belirtilen sınırlılıkları olduğu düşünülmektedir. Bunlar;

- Araştırmadaki sürdürülebilirlik kavramı sadece belediyelerin rekreasyon alanlarındaki uygulamaları ile sınırlıdır.
- Araştırma nitel veri toplama sürecindeki katılımcılarla sınırlıdır.
- Araştırma sürecinde katılımcılardan elde edilecek veriler, gerçeği yansıttığı kabul edilerek değerlendirmeye alınacaktır.

2.4. Araştırmanın Modeli

Araştırmanın modeli nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması olarak belirlenmiştir. Gerçek ortamda neler olduğunu belirleme, sistematik olarak verileri toplama, analiz etme ve sonuçlarını tespit etme yolu olarak kullanılan durum çalışmaları, ortaya çıkan sonucun, niçin o durumda olduğunun ve gelecekte yapılacak çalışmalar için asıl odaklanması gereken konunun, belirgin şekilde ortaya konmasını sağlar (Davey,1990). Belediyelerin rekreasyona yönelik sürdürülebilir stratejilerinin açıkça belirlenebilmesi ve var olan durumun anlaşılması için durum analizine ihtiyaç duyulmuş ve bu model tercih edilmiştir.

2.5. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmada temel problemin ortaya konulduğu evreni Türkiye'deki belediyelere bağlı büyükşehir belediyeleri oluşturmaktadır. Ancak evrenin tamamına ulaşılabilmesi zaman, maliyet ve insan kaynakları açısından çok zor olduğu için amaca uygun bir örneklemin seçilmesi tercih edilmiştir. Ölçüte dayalı örnekleme tekniği ile Türkiye'deki illerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik düzeyine göre Devlet Planlama Teşkilatı tarafından son olarak 2017'de yayımlanan rapora göre birinci kademe gelişmiş iller kapsamında İstanbul, Ankara, İzmir, Kocaeli, Antalya, Bursa, Eskişehir, Muğla, Tekirdağ Büyükşehir Belediyeleri seçilerek bu belediyelerde stratejik planlamadan sorumlu yöneticiler ve

üniversitelerin rekreasyon ana bilim dalında öğretim üyesi olan akademisyenler örneklem grubuna dahil edilmiştir.

2.6. Veri Toplama Teknikleri

Çalışma kapsamında veri toplama teknikleri olarak doküman taraması, lawshe tekniği, görüşme formu, yarı yapılandırılmış görüşme ve delphi teknikleri kullanılmıştır.

2.6.1. Doküman taraması

Doküman analizinde diğer yöntemlere benzer şekilde anlam çıkararak konu hakkında bir görüşe varmak ve o konuyu geliştirmek için elde edilen verilerin incelenip ve daha sonrasında yorumlanması gerekmektedir (Corbin ve Strauss, 2008). Sürdürülebilir rekreasyon stratejileri modelinin belirlenebilmesi için gelişmiş ülkelerdeki belediyelerin yayınladıkları elektronik belge/rapor/doküman titizlikle ve sistematik bir şekilde incelenip analiz edilmiştir. Hedef, gelişmiş ülkelerde mevcut uygulanmakta olan sürdürülebilir rekreasyon stratejilerinin hangi başlıklar altında toplandığını tespit edip uyarlamaktır.

2.6.2. Lawshe tekniği

Alanında uzman akademisyenlerin, konu ile ilgili öğeleri “gerekli”, “gerekli ancak yeterli değil” ve “gerekli değil” olarak üç kategoriden birine göre derecelendirdiği bir görüşme formu içermektedir. Kritik sayıda uzman tarafından “gerekli” olarak kabul edilen öğeler daha sonra nihai araca dahil edilir ve bu kritik seviyeye ulaşamayan öğeler elenmektedir (Ayre ve Scally, 2014, s.79). Lawshe (1975) tarafından önerilen kapsam geçerlilik oranı, görüşme formunda kaç uzmanın “gerekli” veya “uygun” olarak maddeyi derecelendirdiği ve buna bağlı olarak uzman sayısına göre anlamlandırdığı doğrusal bir dönüşüm formülü üretmiştir. Buna göre kapsam geçerlilik oranını hesaplamak için gerekli diyen uzmanların sayısının, araştırmaya katılan uzmanların toplam sayısı oranına göre hesaplanmıştır. Alanında uzman 9 akademisyenin değerlendirdiği uzman değerlendirme soruları kapsam geçerlilik ölçütü en az 0,75 olması gerekmektedir. Bu bağlamda yapılan değerlendirmeler sonucu 42 sorudan istatistiksel olarak anlamsız bulunanlar elimine edildikten sonra geriye kalan 21 soru maddesi üzerinden Kapsam Geçerlilik Oran ortalaması (KGO) 0,93 olarak belirlenmiştir.

2.6.3. Görüşme formu

Görüşme formu, katılımcının bilmesi gereken kayda değer kuralların yer aldığı ve görüşülecek konu ile ilgili oluşturulan soruların bulunduğu bir liste olarak ifade edilmektedir (Karasar, 2005). Araştırma problemini detaylı bir şekilde kapsayan sorular ile güvence sağlamak için geliştirilmiş bir tekniktir. Ayrıca görüşme formu yaklaşımı katılımcıya ve araştırmacıya zamandan tasarruf sağlamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Bu bağlamda görüşme formu için hazırlanan sorular, Lawshe tekniği ile alanında uzman kişilere sunularak, görüşme formuna son şekli verilmiştir. Görüşme formunda kullanılan sorular aşağıdaki gibidir.

1. Nasılsınız?
2. Neler yapmaktasınız? Gününüz nasıl Geçiyor?
3. Kendinizden bahseder misiniz?
4. Belediyenizde Rekreasyon Yönetimi hakkında bilgi verir misiniz? (İstihdam, finansal bütçe)
5. Belediyenizin uyguladığı Sürdürülebilir Rekreasyon ile ilgili neler söylemek istersiniz?
6. Rekreasyon alanları için sürdürülebilirlik sorunları nelerdir?
7. Belediyenizin Sürdürülebilir Rekreasyon ile ilgili stratejileri nelerdir?
8. Sürdürülebilir Rekreasyon ile ilgili stratejiler oluştururken dikkat ettiğiniz noktalar nelerdir?
9. Belediyenizin sürdürülebilir rekreasyon stratejilerini uygularken karşılaştığı sorunlar nelerdir? Sorunlara yönelik çözüm önerileri nelerdir ve bu durumu nasıl yürütmektedir?
10. Sürdürülebilir rekreasyon ile ilgili gelecekte gerçekleştirmeyi planladığı projeler nelerdir?
11. Belediyenizin izlediği Sürdürülebilir Rekreasyon Stratejileri ile kazandığı faydalar nelerdir?

12. Belediyenizin parklar ve rekreasyon alanında, uzun vadeli toplumun mevcut ve değişen ihtiyaçlarını karşılama üzerine neler yapmayı düşünüyorsunuz?
13. Rekreasyon ile ilgili vizyonunuz nedir? Sürdürülebilir Rekreasyonu sağlamak için ne tür yenilikçi fikirleriniz vardır?
14. Kuşak farklılıklarının taleplerini karşılarken uyguladığınız entegrasyonlar hakkında bilgi verir misiniz? Bunlar vizyonunuzu nasıl etkiliyor?
15. Belediyenizin Sürdürülebilir Rekreasyon ile ilgili genel bütçenin yüzde kaçını ayırmaktasınız? Yeni rekreasyon tesisleri inşa etmek ya da rekreasyon alanları yaratmak istesenez, sürdürülebilir finans sağlamada nasıl formüller üretirsiniz?
16. Oluşturulabilecek rekreasyon alanlarının belirlenmesinde belediyenizin dikkat edeceği hususlar nelerdir?
17. Belediyenizin sürdürülebilir rekreasyon ile ilgili eylem planlarınızı açıklar mısınız?
18. Rekreasyon alanlarını planlarken dezavantajlı gruplar (engelliler, yaşlılar) için yaptığınız planlamalar nelerdir?
19. Sürdürülebilir rekreasyon projeleri uygularken, habitatın zarar görmemesi ve kullanıcıların sağlığı için yapılan çalışmalar nelerdir? Ne gibi önlemler alıyorsunuz?
20. Belediyenizin rekreasyon ile ilgili yerel halkın memnuniyet düzeyi hakkında bilgi verir misiniz? Memnuniyeti arttırmak için süreci nasıl yönetiyorsunuz?
21. Sürdürülebilir rekreasyon ile ilgili geri dönütler noktasında diğer kurumlar ile işbirliği hakkında bilgi verir misiniz?

2.6.4. Yarı yapılandırılmış görüşme

Yarı yapılandırılmış görüşme, belirlenen temalar tarafından yönlendirilmiş, önceden hazırlanan tutarlı soruların ve bu sorularla daha ayrıntılı yanıtları ortaya çıkarmak için tasarlanan sistematik bir şekilde sorgulamayı içermektedir (Qu ve Dumay, 2011, s.246). Görüşmeler soru sorma yolları ile ilgili görüşmelerden önce, görüşme

sırasında ve görüşmeden sonra ve yorumlanması büyük bir özen ve planlamanın yapılması gerekmektedir (Qu ve Dumay, 2011, s.247). Örneklem gurubunda yer alan beş büyükşehir belediyesinin stratejik planlama hakkında kıdemli olan yöneticilere yönelik bağlamsal faktörler, vizyon, odaklanma alanları, eylem adımları ve performans ölçülerinin neler olduğuna dair beş alanda sorular sorularak ses kaydı ve deşifrasyon ile belgelenmiştir.

Çalışmaya önemli derecede katkı sağlayacağı düşünülen başta Eskişehir Büyükşehir Belediyesi olmak üzere İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Ankara Büyükşehir Belediyesi, Muğla Büyükşehir Belediyesi, Antalya Büyükşehir Belediyesi ile Türkiye'nin beş önemli şehirlerindeki büyükşehir belediyelerinde strateji planlama birimindeki kıdemli yöneticiler ile yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Belediyelerin yöneticileri ile yapılan görüşmelerde kullanılan görüşme formunun oluşturulması için Lawshe tekniği ile dokuz rekreasyon alan uzmanından görüş alınmıştır. Bu yöneticiler ile yapılan yarı yapılandırılmış görüşmelerdeki veriler kodlanmadan önce görüşme sırasında ses kaydı alınan katılımcıların söyledikleri dinlenmiş ve aynı zamanda yazıya dökülen veriler satır satır araştırmacı ve uzmanlar tarafından okunmuş ve kodlanmıştır. Yapılan görüşmelerde Lawshe tekniğinden elde edilen görüşme soruları kullanılmıştır.

Yarı yapılandırılmış görüşmelerde elde edilen veriler, belediyeler tarafından yollanan verilerde belediyelerin isimleri, birimleri, sorumlu yöneticisi tarafından isim, soyad şeklinde imzalanarak onaylanmış, pdf formatında gönderilmiştir. Daha sonra danışman tarafından verilerin kontrolü sağlanmıştır. İçerik analizinde gizlilik kurallarına uygun olarak 9 büyükşehir belediye katılımcılarının görüşüne yer verilirken “K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9” olarak adlandırılmıştır. Dokuz büyükşehir belediyesinden Tekirdağ, İzmir, Bursa ve Kocaeli araştırmaya katılmak istemeyerek araştırma örnekleminden çıkarılmıştır. Bu nedenle katılımcıların görüşleri “K1, K2, K3, K4, K5” olarak yeniden adlandırılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme öncesi katılımcılara belediyelerde rekreasyonel alanlara ilişkin bilgiler verilip, bu alanlardaki sürdürülebilirlik, rekreasyon ve strateji arasındaki ilişki açıklanmıştır. Çalışma hakkında bilgi verilerek katılımcılardan gerekli yazılı izinler (aydınlatılmış onam formu) alınmıştır.

2.6.5. Delfi tekniği

Delfi tekniği, ileriye yönelik tahminlerde bulunmayı, alanında uzman kişilerin görüşlerini ortaya çıkarmayı ve uzlaşma sağlamayı amaçlamaktadır. Özellikle duygusal ve politik ortamlarda karar verme durumunda kalındığında veya kararların güçlü gruplar tarafından etkilenme ihtimali olduğu durumlarda kullanılabilir. Genel hatlarıyla katılımın gizli olması, grup üyelerinin verdiği cevapların istatistiksel analizi ve kontrollü geri besleme özelliğine sahiptir (Şahin, 2001, s.215). Delfi tekniği başlangıçta tahmin için geliştirilse de artık karar verme ve sorun çözme analizi içinde kullanılmaktadır. Başlangıçta farklı kişilerin fikir birliğine varmaları amaçlanırken aynı zamanda zıt bakış açıları hakkında da fikir verebilmektedir (Guttentag ve Smith, 2016, s.231). Genel olarak alanında uzman olan bireylere ardışık olarak anketler uygulanmaktadır ve uzlaşma sağlandığında sonlandırılmaktadır. Belediyelerin yöneticilerinden ve akademisyenlerden gelen görüşme ve gözlem verileri alan uzmanlarına sunulmak üzere birleştirilmiş ve ortaya çıkarılan sürdürülebilir rekreasyon stratejileri verisi delfi tekniği ile alan uzmanlarının onayına sunulmuştur.

2.6.5.1. Delfi tekniği katılımcıları

Araştırmada delfi tekniği kullanılarak Türkiye'nin çeşitli üniversitelerinde bulunan alan uzmanlarından yararlanılmıştır. Rekreasyon alanında daha önceden çalışmaları olan sekiz alan uzmanı akademisyen çalışmaya dahil edilmiştir. Çalışmaya katkı veren alan uzmanlarının unvanları ve uzmanlık alanları Çizelge 1'deki gibidir.

Çizelge 1 . Delfi Tekniğine Katılan ve Görüşleri Alınan Akademisyenler

Sayı	Akademisyen Ünvanı	Uzmanlık Alanı
1	Prof. Dr.	Boş Zaman ve Rekreasyon
2	Prof. Dr.	Rekreasyonda Psiko-Sosyal Alanlar
3	Doç Dr.	Boş Zaman Tüketim Davranışı
4	Doç. Dr.	Rekreasyon ve Fiziksel Aktivite
5	Doç. Dr.	Boş Zaman Ekonomisi
6	Dr. Öğr. Üyesi	İş Yeri Rekreasyonu
7	Dr. Öğr. Üyesi	Park Rekreasyonu

2.7. Veri Toplama Süreci ve Analizi

İçerik analizi geçerli çıkarımlar yapmak için bir araştırma tekniğidir. Bir araştırmacıya yeni anlayışlar ve pratik eylemler hakkında bilgi sahibi olmasını sağlamaktadır. İçerik analizi tekniği güvenilir olması beklenmektedir. Daha spesifik olarak analiz tekrarlanabilir bulgularla sonuçlanmalıdır. Bu tekrarlanabilirlik farklı noktalarda farklı koşullarda çalışan araştırmacılar aynı tekniği aynı verilere uygularken aynı sonuçları almaları gerektiği anlamına gelmektedir (Krippendorff, 2004, s.18). İçerik analizinde yararlı ve güvenilir niteliksel bulgular üretmek disiplin, bilgi, eğitim, uygulama, yaratıcılık ve sıkı çalışma gerektirmektedir (Patton, 2002, s.5). Nitel olan bir veriyi betimleme ve veride bulunan temaları oluşturmak amacıyla yapılan görüşmelerin ses kayıtlarından çıkarılan sonuçlar anlamlandırılıp kodlama olarak belirtilmektedir (Akbulut, 2012, s.187). Patton (2002, s.465) yapılan her görüşmenin iki bağımsız kodlayıcı tarafından ele alınması gerektiğinden bahsetmektedir. Nitel verilerin sınıflandırılması ve kodlanması çalışma alanı sırasında toplanan verileri tanımlamak ve organize etmek için bir çerçeve oluşturmalıdır. Analizi yapan kişiler kategorilerin anlamlılığını ve doğruluğunu doğrulamak için sınıflandırma sistemi üzerinde çalışmaktadırlar. Eğer birkaç farklı olası sınıflandırma sistemi ortaya çıkar ise hangisinin daha önemli olduğu ve daha aydınlatıcı olduğunu belirleyip önceliklendirilmektedir. Bu önceliklendirme maksadına uygun, göze çarpan, güvenilir, özgün, değerli ve uygulanabilirliğine göre belirlenmektedir.

Yapılan araştırmada veriler kodlanmadan önce görüşme sırasında ses kaydı alınan katılımcıların söyledikleri dinlenmiş ve aynı zamanda yazıya dökülen veriler satır satır 2 uzman tarafından okunmuştur. İçerik analizindeki temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavram ve ilişkilere ulaşmaktır" (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s.259). Nitel araştırmada veriler şu şekilde analiz edilmektedir; önce veriler kodlanır, sonra temalar oluşturulur, daha sonra kod ve temalar yorumlanır ve en son bulgular tanımlanır ve yorumlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s.260). Katılımcılardan toplanan verileri anlamlı bir şekilde nasıl bölümlere ayrılacağı, nasıl kodlanacağı ve farklı bölümlerde yer alan benzer kodlara göre düzenlenip düzenlenmeyeceğine karar verilerek kodlama süreci tamamlanmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s.260). Kodlamalarda katılımcılar tarafından ifade edilen kelime ve kavramlar mümkün olduğu kadar kod olarak kullanılmıştır.

Çalışma kapsamında Lawshe tekniğiyle alanında uzman 9 akademisyen ile görüşmeler gerçekleşmiş ve Belediyelere sürdürülebilir rekreasyon stratejisi modelini ortaya koyabilmek için sorular oluşturulmuştur. Bu teknik ile oluşturulan sorular yarı yapılandırılmış görüşmeler ile belediyelerin ilgili strateji birimlerinde görev yapan çalışanlarına sorulmuştur. Yapılan görüşmeler sonucunda ortaya çıkan kodlar, kategoriler ve temalar iki uzman tarafından ortaya çıkarılmıştır. Elde edilen veriler ile Delfi tekniği kullanılarak alanında uzman yedi akademisyenin görüşlerine iki tur halinde sunulmuştur.

2.8. Geçerlilik - Güvenilirlik

Geçerlik, araştırma sonuçlarının doğru olup olmadığıyla ilgilidir. Nitel bir araştırmada toplanan veriler gerçeği yansıtmaktadır ve araştırma sonuçlarının geçerliğine katkıda bulunmaktadır (Karataş, 2015, s.76). Guba ve Lincoln nitel araştırmalarda geçerlik-güvenilirlikten ziyade inandırıcılık (trustworthiness) olması gerektiğine dikkat çekmiştir. Guba ve Lincoln inandırıcılık için ölçütleri inanılrlık, güvenilebilirlik, onaylanabilirlik ve aktarılabilirlik olmak üzere dört ana başlık altında toplamıştır. Yin'e (2017) göre ise bir araştırmanın geçerliliği yapı geçerliği, iç geçerlik, dış geçerlik ve güvenilirlik yoluyla sağlanabilmektedir. Bir çalışmanın iç geçerliğini artırmada en çok bilinen ve uygulanan strateji üçgenleme tekniği olarak belirtilmektedir. Üçgenlemede verilerin analizi ve yorumlanmasında birden fazla araştırmacının yer aldığından bahsedilmektedir (Başkale, 2016, s.25). Araştırmanın geçerlilik ve güvenilirliği için aşağıda belirtilen çeşitliliklere dikkat edilmiştir.

İç Geçerlik (İnandırıcılık): Beş katılımcıyla farklı zamanlarda aynı konu üzerine ayrıntılı görüşmeler yapılmış ve araştırmacının gerekli gördüğü durumlarda planlanmamış görüşmeler gerçekleştirilerek veri tabanlı üçgenleme kriteri sağlanmıştır. Çeşitleme, araştırmanın geçerliliğini artırmak amacıyla birden fazla veri kaynağından faydalanılmasının etkili olacağı kabul edilmektedir. (Patton, 2014). Veri toplama sürecinde, doküman incelemesi (literatür tarama), lawshe tekniği, yarı yapılandırılmış görüşme ve delfi tekniği birlikte kullanılarak verilerin geçerliği artırılmıştır. Görüşmelerin yapıldığı ortamda bizzat araştırmacının bulunması karşılıklı güven ve dostça bir ilişki kurulmasını, doğru ve eksiksiz yanıtlar almayı sağlamaktadır. Bu açıdan, araştırmanın güvenilirliği (iç geçerlik) kriteri desteklenmiştir. Uzman görüşünün amacı, araştırmacının elde ettiği bulguların ve sonuçların, konu hakkında bilgi ve deneyim sahibi

uzmanlar tarafından tarafsız bir şekilde değerlendirilmesini sağlamaktır (Tutar, 2022). Bu aşamada tez danışmanında ve nitel araştırma konusunda deneyimli akademisyenlerden destek alınarak (uzman değerlendirmesi) iç geçerlik ölçütü sağlanmıştır.

Dış Geçerlik (Aktarılabilirlik): Görüşmelerden elde edilen ham verilerin bir kısmı, değişiklik yapılmadan araştırmanın bulgular bölümünde okuyucuya sunulmaktadır. Bu şekilde, okuyucuya ayrıntılı bir betimleme ile sonuçları değerlendirme imkânı sağlanmış olur. Ayrıca, yüz yüze görüşmelerin, katılımcılar ve görüşmeci tarafından telefonla veya anket formları aracılığıyla yapılan veri toplama yöntemlerine kıyasla daha güvenilir bir veri toplama tekniği olduğu vurgulanmaktadır (Sullivan ve Forrester, 2018). Bu doğrultuda yapılan görüşmeler katılımcılarla yüz yüze gerçekleştirilerek çalışmanın dış geçerlilik (aktarılabilirlik) ölçütü desteklenmiştir.

Güvenirlilik (Doğrulanabilirlik): Miles ve Huberman (1994), güvenilirlik için birden fazla araştırmacının çalıştığı durumlarda, kodlama güvenilirliğinin en az %70 seviyesinde olması gerektiğini ifade etmişlerdir. Araştırmanın iç güvenilirliğini sağlamak amacıyla, ham veriler rekreasyon alanında uzman bir akademisyen ve nitel araştırma konusunda yetkin bir akademisyen olmak üzere iki kişiyle paylaşılmıştır. Bu sayede, nesnellik ve tarafsızlık kriterini karşılamak için nitel kodlayıcılar arasında fikir birliği oluşana kadar verilerin incelenmesi, iç güvenilirlik standardına uygun bir şekilde gerçekleştirilmiştir. Bu durum aynı zamanda teorik doygunluk kriterini de desteklemektedir.

Güvenirlilik (Güven Duyulabilirlik): Araştırmanın stratejisi, tasarımı, yöntem ve teknikleri, danışmanın gözetiminde büyük bir özenle etik kurallar ve ilkeler doğrultusunda yürütülmüştür. Bu durum, güvenirlilik (metodolojik titizlik) kriterini desteklemektedir. Yapılan görüşmelerden elde edilen veriler, teorik doygunluğa (araştırma sorununun çözümüne katkı sağlamadığı nokta) ulaşılan kadar sürece devam edilmiştir. Ayrıca, araştırmanın tüm aşamalarında, özellikle veri toplama araçlarının değerlendirilmesi konusunda danışman ve nitel araştırma alanında uzmanlaşmış iki akademisyenden alınan destekle güvenirlilik kriteri sağlanmıştır.

Güvenirlilik (Tutarlılık/Onaylanabilirlik): Elde edilen veri kayıtları ve tablolar, nitel araştırma konusunda uzmanlaşmış iki akademisyen tarafından incelenmiştir. Tematik

kodlama yapılarak anlamlı bir bütünlük oluşturan maddeler, “iç tutarlılık” kriterine uygun şekilde oluşturulmuştur. Uzman görüşleri doğrultusunda katılımcılardan onam formu alınmıştır. Araştırmanın tutarlılığını pekiştirmek amacıyla, tüm görüşmeler aynı araştırmacı tarafından yürütülmüş (iç güvenilirlik) ve katılımcıların herhangi bir görüşe yönlendirilmemesine özen gösterilmiştir. Bu sayede nitel araştırmalarda önem taşıyan tutarlılık kriteri sağlanmıştır. Katılımcı özgünlüğü ilkesinin amacı, tüm olguları kapsamak değil, çalışmanın amacına uygun seçilmiş örnekleri sunmaktır (Tutar, 2022). Lawshe Tekniği ile görüşme soruları alan uzmanlarına sorularak hazırlanmış ve katılan bireyler Türkiye’nin çeşitli üniversitelerinde yer alan ve alanında uzman olan akademisyenlerden oluşmuştur. Lawshe tekniğinde alanında uzman 9 akademisyenin değerlendirdiği uzman değerlendirme soruları kapsam geçerlilik ölçütü en az 0,75 olması gerekmektedir. Bu bağlamda yapılan değerlendirmeler sonucu 42 sorudan istatistiksel olarak anlamsız bulunanlar elimine edildikten sonra geriye kalan 21 soru maddesi üzerinden Kapsam Geçerlilik Oran ortalaması (KGO) 0,93 olarak belirlenmiştir. Katılımcı özgünlüğü, tutarlılık (onaylanabilirlik) kriterini desteklemektedir. Görüşme yapılan katılımcılar, ölçüte dayalı örnekleme yöntemiyle seçilmiştir. Araştırma sürecinde araştırmaya dahil edilen Büyükşehir Belediyelerinin strateji müdürlüğünde görev alan kıdemli personeller ile yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılarak yapılan görüşmeler word veya pdf formatına dönüştürülüp katılımcının teyit ederek imzalı bir şekilde veriler toplanmış verilerin tutarlılık kriteri desteklenmiştir. Delfi tekniği ile iki tur şeklinde ve ikinci turda bir alan uzmanının görüşü başka bir alan uzmanına da gösterilerek/sorularak “uzman teyidi” alınması sağlanmıştır. Ayrıca nitel araştırmalarda, araştırma sonuçlarının güvenilirliği ve geçerliliği için temel koşullardan biri de araştırma deseninin araştırılan konuya uygun olmasıdır (Tutar, 2022). Çalışma, durum çalışması deseniyle yürütülerek tutarlılık kriterini karşılamaktadır.

3. BULGULAR ve YORUMLAR

Belediyelerde sürdürülebilir rekreasyon stratejileri modelinin oluşturulması için yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeler sonucunda belediyelerin görüşlerini belirlemek için hazırlanan görüşme formuna ait bulgular aşağıda sunulmuştur. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular kod, kategori ve tema olarak tanımlanmıştır. Yürütülen yarı yapılandırılmış görüşmeler sonucunda toplamda 65 kod ortaya çıkmıştır. Kod, kategori ve temalar Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1: Yarı Yapılandırılmış Görüşmeler Doğrultusunda Ortaya Çıkarılan İçerik Analizi Bulguları

Kodlar	K1	K2	K3	K4	K5
Soru 4: Belediyenizde Rekreasyon Yönetimi hakkında bilgi verir misiniz?					
*Rekreasyon hizmeti sunulması	x	x	x		x
*Kurumsal stratejik plan oluşturulması		x			
*Üst yönetim bütçe planlaması		x	x	x	x
*Rekreasyon uzmanı/uzmanlarının olması		x	x		
Soru 5:Belediyenizin uyguladığı Sürdürülebilir Rekreasyon ile ilgili neler söylemek istersiniz?					
*Kentsel ekosistem hizmetlerini planlama	x		x	x	x
*Sürdürülebilir uygulamalar	x	x	x	x	
*Entegrasyon sağlama		x			
*Kültürel ve doğal mirası koruma					x
Tablo 2 (Devam): Yarı Yapılandırılmış Görüşmeler Doğrultusunda Ortaya Çıkarılan İçerik Analizi Bulguları					
Soru 6: Rekreasyon alanları için sürdürülebilirlik sorunları nelerdir?					
*Maliyetlerin hesaplanması		x			
*Bütçe olanakları ve kısıtlaması			x		x
*Etkinliklere katılımı teşvik etme		x	x		x
*Yönetim politikası oluşturulması					x
Soru 7: Belediyenizin Sürdürülebilir Rekreasyon ile ilgili stratejileri nelerdir?					
*Çevre ve enerji verimliliği artırma	x				
*Atık yönetimi planlama	x				
*Mobil hizmet araçlarını entegre etme	x				

Tablo 1. (Devam): Yarı Yapılandırılmış Görüşmeler Doğrultusunda Ortaya Çıkarılan İçerik Analizi Bulguları					
Soru 8: Sürdürülebilir Rekreasyon ile ilgili stratejiler oluştururken dikkat ettiğiniz noktalar nelerdir?					
*Geçmiş, bugün ve gelecek ile ilgili planlama	x			x	x
*Toplum ihtiyaçlarının belirlenmesi	x				
*Memnuniyet düzeyinin yükseltilmesi		x			
*Geri bildirim verme		x	x		
*Güncel gelişmeleri takip etme		x	x		
*Bütçe olanakları ve kısıtlamaları			x		
*Paydaş beklentilerine yönelik çalışma				x	
Soru 9: Belediyenizin sürdürülebilir rekreasyon stratejilerini uygularken karşılaştığı sorunlar nelerdir? Sorunlara yönelik çözüm önerileri nelerdir ve bu durumu nasıl yürütmektedir?					
*Bütçe olanakları ve kısıtlaması	x	x	x		
*Güncel gelişmeleri takip etme		x			x
*Ek Kaynak yaratma		x			
*Etkinliklere katılımı teşvik etme			x		
*Mevzuat ile ilgili düzenleme				x	
*Teknik destek ve hizmet birimi oluşturma					x
Soru 10: Sürdürülebilir rekreasyon ile ilgili gelecekte gerçekleştirmeyi planladığı projeler nelerdir?					
*Çevreye duyarlı proje üretmek	x			x	x
*Doğal yaşam parklarının oluşturulması				x	
*STK ile park yönetimi sistemi				x	
*Spora teşvik projelerine yönelme					x
Soru 11: Belediyenizin izlediği Sürdürülebilir Rekreasyon Stratejileri ile kazandığı faydalar nelerdir?					
*Kullanıcıların memnuniyeti		x	x		
*Karşılaşılan veya karşılaşılabilecek sorunlara anında müdahale imkanı	x				
*Kaliteli kent yaşamı oluşturma		x	x		
*İşbirlikçi ortak akıl ile hareket etme				x	
*Psikolojik kazanımlar					x
*Sosyolojik kazanımlar					x
*Kurumsal kazanımlar					x
Tablo 2 (Devam): Yarı Yapılandırılmış Görüşmeler Doğrultusunda Ortaya Çıkarılan İçerik Analizi Bulguları					
*Fizyolojik kazanımlar					x
Soru 12: Belediyenizin parklar ve rekreasyon alanında, uzun vadeli toplumun mevcut ve değişen ihtiyaçlarını karşılama üzerine neler yapmayı düşünüyorsunuz?					
*İşlevsel alan tasarımı planlama	x				
*Paydaş analizine yer verme		x			x
*Rekreasyon alanlarını arttırmak			x		
*Çağdaş yönetim anlayışı oluşturmak				x	

Tablo 1. (Devam): Yarı Yapılandırılmış Görüşmeler Doğrultusunda Ortaya Çıkarılan İçerik Analizi Bulguları

Soru13: Rekreasyon ile ilgili vizyonunuz nedir? Sürdürülebilir Rekreasyonu sağlamak için ne tür yenilikçi fikirleriniz vardır?					
*Spor kültürü oluşturmak			X		X
*Örnek gösterilecek şehir yaratmak			X		X
*Doğa tabanlı çözümler üretmek			X	X	
*Çağdaş yönetim anlayışı oluşturmak				X	
Soru 14: Kuşak farklılıklarının taleplerini karşılarken uyguladığınız entegrasyonlar hakkında bilgi verir misiniz? Bunlar vizyonunuzu nasıl etkiliyor?					
*Özgün planlama yaklaşımlarını benimsemek	X		X		
*Özel birimler oluşturmak		X	X		
*Kuşaklararası etkileşim kurmak			X	X	X
*Oyun ile sosyal bağları güçlendirmek				X	
Soru 15: Belediyenizin Sürdürülebilir Rekreasyon ile ilgili genel bütçenin yüzde kaçını ayırmaktasınız? Yeni rekreasyon tesisleri inşa etmek ya da rekreasyon alanları yaratmak isterseniz, sürdürülebilir finans sağlamada nasıl formüller üretirsiniz?					
*Ayrılacak bütçenin planlanması		X	X		X
Soru 16: Oluşturulabilecek rekreasyon alanlarının belirlenmesinde belediyenizin dikkat edeceği hususlar nelerdir?					
*İmar planı ve alan seçimini belirleme	X		X	X	X
*Toplum ihtiyaçlarının belirlenmesi	X	X	X		
*Maliyetlerin hesaplanması		X			
*Kullanıcıların memnuniyeti			X		
*Bütçe olanakları ve kısıtlamaları			X		
Soru 17: Belediyenizin sürdürülebilir rekreasyon ile ilgili eylem planlarınızı açıklar mısınız?					
*Stratejik amaçların ve alt amaçların oluşturulması		X	X		X
*Faaliyet raporlarının oluşturulması		X	X		
*Sürdürülebilir uygulamalar				X	
Soru 18: Rekreasyon alanlarını planlarken dezavantajlı gruplar (engelliler, yaşlılar) için yaptığınız planlamalar nelerdir?					
*Evrensel tasarım ilkelerini benimseme	X		X		
*Kapsayıcı ve ulaşılabilir alanlar yaratma	X			X	X
*Kaliteli kent yaşam alanı oluşturma		X			
Soru 19: Sürdürülebilir rekreasyon projeleri uygularken, habitatın zarar görmemesi ve kullanıcıların sağlığı için yapılan çalışmalar nelerdir? Ne gibi önlemler alıyorsunuz?					
*İmar planı ve alan seçimini belirleme	X				
*Destekleyici habitatların oluşturulması	X			X	
*Alana özgü uzman personel alımı		X		X	
*Özgün projeler üretme			X	X	X
*Özel birimler oluşturmak				X	

Tablo 1. (Devam): Yarı Yapılandırılmış Görüşmeler Doğrultusunda Ortaya Çıkarılan İçerik Analizi Bulguları					
*Toplumu sürdürülebilirlik konusunda eğitime				X	
Soru 20: Belediyenizin rekreasyon ile ilgili yerel halkın memnuniyet düzeyi hakkında bilgi verir misiniz? Memnuniyeti arttırmak için süreci nasıl yönetiyorsunuz?					
*Özel birimler oluşturmak	X			X	X
*Memnuniyet düzeyinin yükseltilmesi	X		X		
*Çözüm odaklı yaklaşım	X			X	
*Anketler ile periyodik değerlendirme		X		X	X
Soru 21: Sürdürülebilir rekreasyon ile ilgili geri dönütler noktasında diğer kurumlar ile işbirliği hakkında bilgi verir misiniz?					
*Kamu kurum ve kuruluşları ile işbirliği	X	X	X		X
*Sivil toplum kuruluşları ile işbirliği			X		X
*Spor kulüpleri ile işbirliği			X		
*Paydaşlar ile işbirliği		X	X		
*Yabancı kuruluşlar ile işbirliği				X	

Tablo 2. Yarı Yapılandırılmış Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular

Kod	Kaynak	Kategori	Tema
*Rekreasyon hizmeti sunulması	4	Bağlamsal Faktörler	
*Kurumsal stratejik plan oluşturulması	1		
*Üst yönetim bütçe planlaması	4		
*Rekreasyon uzmanı/uzmanlarının olması	2		
*Karşılaşılan veya karşılaşılabilecek sorunlara anında müdahale imkanı	1		
*Kullanıcıların memnuniyeti	2		
*Kaliteli kent yaşam alanı oluşturma	2		
*İşbirlikçi ortak akıl ile hareket etme	1		
*Sosyolojik, fizyolojik, psikolojik ve kurumsal kazanımlar sağlamak	1		
*Spor kültürünü oluşturmak	2	Vizyon	Sürdürülebilir Rekreasyon Stratejileri Modeli
*Örnek gösterilecek şehir yaratmak	2		
*Çağdaş yönetim anlayışı oluşturmak	1		
*Doğa tabanlı çözümler üretmek	2		
*Özgün planlama yaklaşımlarını benimsemek	2		
*Özel birimler oluşturmak	5		
*Kuşaklararası etkileşim kurmak	3		
*Oyunlar ile sosyal bağları güçlendirmek	1		
*İşlevsel alan tasarımı planlama	1		
*Paydaş analizine yer verme	2		
*Rekreasyon alanlarını arttırmak	1		
*Ayrılacak bütçenin planlanması	3	Odaklanma Alanları	
*Memnuniyet düzeyinin yükseltilmesi	3		

Tablo 2. (Devam) Yarı Yapılandırılmış Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular

*Çözüm odaklı yaklaşım	2		
*Anketler ile periyodik değerlendirme	3		
*Çevreye duyarlı proje üretmek	3		
*Doğal yaşam parklarının oluşturulması	1		
*STK ile park yönetimi sistemi	1		
*Spora teşvik projelerine yönelme	1		
*Mevzuat ile ilgili düzenleme	1		
*Yönetim politikası oluşturulması	1		
*Stratejik amaçların ve alt amaçların oluşturulması	3		
*Maliyetlerin hesaplanması	1		
*Bütçe olanakları ve kısıtlamaları	4		
*Paydaş beklentilerine yönelik çalışma	1		
*Geri bildirim verme	2		
*Entegrasyon sağlama	1		
*Faaliyet raporlarının oluşturulması	2		
*Alana özgü uzman personel alımı	2		
*Çevre ve enerji verimliliği artırma	1		
*Atık yönetimi planlama	1		
*Mobil hizmet araçlarını entegre etme	1		
*Kentsel ekosistem hizmetlerini planlama	4		
*Sürdürülebilir uygulamalar	4	Eylem Adımları	Sürdürülebilir Rekreasyon Stratejileri Modeli
*Kültürel ve doğal mirası koruma	1		
*Toplum ihtiyaçlarının belirlenmesi	3		
*Geçmiş, bugün ve gelecek ile ilgili planlama	3		
*Etkinliklere katılımı teşvik etme	3		
*Güncel gelişmeleri takip etme	3		
*Ek Kaynak yaratma	1		
*Teknik destek ve hizmet birimi oluşturma	1		
*İmar planı ve alan seçimini belirleme	4		
*Evrensel tasarım ilkelerini benimseme	2		
*Kapsayıcı ve ulaşılabilir alanlar yaratma	3		
*Destekleyici habitatların oluşturulması	2		
*Özgün projeler üretme	3		
*Toplumu sürdürülebilirlik konusunda eğitme	1		
*Kamu kurum ve kuruluşları ile işbirliği	4		
*Sivil toplum kuruluşları iş birliği	2		
*Spor kulüpleri ile işbirliği	1	Performans Ölçütleri	
*Paydaşlar	2		
*Yabancı kuruluşlar	1		

Belediyelerin rekreasyon yönetimine ilişkin bulgular

Bu bölümde araştırmanın “Belediyenizde Rekreasyon Yönetimi hakkında bilgi verir misiniz?” sorusuna ait bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir. Araştırmaya katılan katılımcıların görüşleri aşağıdaki gibidir.

Rekreasyon hizmeti sunulması

K1: “Çevre Koruma Ve Kontrol Dairesi olarak rekreasyona bakışımız ve bu alandaki hizmetimiz...”, “Rekreasyon faaliyetleri için yürüyüş-koşu yolları, serbest aktivite alanları, fitness alanları, futbol sahaları, tenis kortları, basketbol ve voleybol sahaları, plaj voleybolu, piknik alanları gibi çeşitli kullanımları içermektedir. Aynı zamanda bu faaliyetleri kayak pistleri, karavan ve çadır alanları, olta balıkçılığı, su bisikleti, atv turu, bisiklet yolları ve evcil hayvanlar parkları gibi...”

K2: “Parkların ve kent ormanlarının yapım ve bakım çalışmaları, yeşil alanların engel gruplarının erişimine uygun bir biçimde düzenlenmesi... hayvanların bakımı ve uygun peyzaj çalışmalarının yürütülmesi... bisiklet yolları ve yayalaştırma projeleri... farklı yaş gruplarına hitap eden sosyal, kültürel ve sportif tesislerin yapımı... Üst ve alt ölçekli imar planlarında park, bisiklet yolu, sosyal tesisler gibi alanların planlanması... kreşler, aktif yaşı merkezleri, huzurevleri, engellilere yönelik her türlü hizmet ve rehabilitasyon merkezleri, aile çocuk ve gençlere yönelik açılan merkezler, yaygın eğitim hizmetleri, meslek ve hobi kursları... ulusal ve uluslararası festivaller düzenlenmesi, seri ve fuarların organizasyonu, kültür gezileri, çocuklara yönelik yaz kursları, konservatuvar hizmetleri, gezici tiyatro hizmetleri...”

K3: “Rekreasyon alanlarının planlanması ve yapımı Park ve Bahçeler Dairesi Başkanlığınca, çeşitli spor organizasyonlarının gerçekleştirilmesi Gençlik ve Spor Hizmetleri Dairesi Başkanlığınca, trekking, kuş gözlemciliği ve fotoğrafçılığı, amatör balıkçılık gibi aktiviteler Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı ile Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığınca, kapalı alan rekreasyon faaliyetlerinden müze, konser ve tiyatro aktiviteleri Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığınca...”

K5: “Büyükşehir Belediyemizde rekreasyon ile ilgili olarak organizasyonumuzda yer alan Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı bünyesindeki Kültür ve Spor Tesisleri Şube Müdürlüğü, Gençlik ve Spor Şube Müdürlüğü, Kültür ve Sosyal İşler Şube

Müdürlüğü, Konservatuvar Şube Müdürlüğü... Diğer taraftan Yeşil Alan Planlama Yapım ve Bakım Şube Müdürlüğü, Sağlık Hizmetleri Şube Müdürlüğü, Sosyal Hizmetler Şube Müdürlüğü bünyesinde de rekreasyon ile ilgili çalışmalar...”

Kurumsal stratejik plan oluşturulması

K2: “Hizmetlerin hangi alanlarda sunulacağı ve ne tür ihtiyaçlara karşılık vereceği, gerekli altyapı, uzman personel ve bütçe ihtiyaçları gibi planlamaları, üst yönetim tarafından beş yılda bir hazırlanan kurum Stratejik Planı aracılığıyla...”

Üst yönetim bütçe planlaması

K2: “Hizmetlerin hangi alanlarda sunulacağı ve ne tür ihtiyaçlara karşılık vereceği, gerekli altyapı, uzman personel ve bütçe ihtiyaçları gibi planlamaları, üst yönetim tarafından...”

K3: “Bütçesi ise yine ilgili birimin planlamaları doğrultusunda mali yıl bütçesinde öngörülmekte, gerçekleştirilen faaliyetler doğrultusunda harcamalar...”

K4: “Personel giderleri ilk bütçe ile gerçekleşen bütçe... Mal ve hizmet alanı giderleri...”

K5: “Belediyemiz mali disiplini sürdürülebilir olmakla beraber söz konusu faaliyetlere birim yönetiminin her yıl oluşturduğu yatırım programları çerçevesinde bütçe...”

Rekreasyon uzmanı/uzmanlarının olması

K2: “Belediyemizde Rekreasyon Yönetimi adı altında özelleşmiş bir birim bulunmamakla beraber; mevcut birimlerimizin uzmanlık alanları doğrultusunda vatandaşlarımızın boş zamanlarını keyifli ve verimli bir şekilde geçirmelerine yönelik uzman personel...”

K3: “Bu birimlerde personel istihdamı ilgili bölümlerden (Beden eğitimi öğretmenliği, opera ve tiyatro oyuncular, şehir plancısı, sanat tarihçisi vs.) sağlanmakta, bu personeller aracılığıyla rekreasyon faaliyetleri yerine getirilmekte...”

Belediyelerin sürdürülebilir rekreasyona ilişkin bulgular

Bu bölümde araştırmanın “Belediyenizin uyguladığı Sürdürülebilir Rekreasyon ile ilgili neler söylemek istersiniz?” sorusuna ait bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir. Araştırmaya katılan katılımcıların görüşleri aşağıdaki gibidir.

Kentsel ekosistem hizmetlerini planlama

K1: “Gelişmemiş çevrelerde gerçekleştirdiğimiz çalışmalarda rezerv alanları bırakarak zaman içerisinde doğacak alanlar için yer ayırmaktayız...”

K3: “Rekreasyon alanlarının planlanması ve yapımı...”

K4: Gerçekleştirilen planlama çalışmaları ile bir yandan mevcut doğal alanların ve kaynakların korunması hedeflenirken, diğer yandan yeni düzenlenecek alanlarda da kent kimliğine uygun, enerji etkin tasarım çalışmaları...”

K5: “Sağlıklı yaşamalarına katkıda bulunarak, çevresel, sosyal ve ekonomik ihtiyaçları dengelenmesine destek olarak, tasarrufumuz altındaki peyzaj alanlarını daha da geliştirerek...”

Sürdürülebilir uygulamalar

K1: “Yapılan tasarımlarda bakım ve su isteği bakımından uygun bitkiler seçilmektedir...”

K2: “Bisiklet yollarının yapımına, beşer yıllık son üç dönemin stratejik planında yapımı, uzunluğunun arttırılması...”

K3: “Birçok faaliyeti yıllarca sürdürmekte olup yeni rekreasyon aktivitelerinin de önümüzdeki yıllarda gerçekleştirilmesi...”

K4: “Yaşadığımız doğal çevreyi biçimlendiren, hava, su, toprak, flora ve fauna arasında var olan enerji akışı-madde döngülerinin sürekliliği, ekolojik dengeyi sağlamakta ve doğayı, kendini yenileyebilen ve üretebilen bir...biyoçeşitlilik, yaban hayatı ve sürdürülebilir peyzaj tasarımına yönelik çalışmalara ağırlık vermek, su ve enerji tüketimi konularında kaynak çeşitliliğini arttırmak, yenilenebilir (yeşil) enerji kaynaklarının kullanımına dair planlama ve uygulamalar gerçekleştirmek ile...”

Entegrasyon sağlama

K2: “Bisiklet yolları, takip eden yıllar içerisinde bakımı, uzunluğunun arttırılması ve şehir içi ulaşımına entegrasyonu...”

Kültürel ve doğal mirası koruma

K5: “Geleneksel kimliğine sahip çıkarak, vatandaşlarımızı doğal ve kültürel miraslarımızla birleştirerek, sağlıklı yaşama... faaliyetlerimizi sürdürürken ilimize ait değerlere ilişkin koruma/kullanma dengesine hassasiyet gösterilmektedir...”

Rekreasyonda sürdürülebilirlik sorunlarına ilişkin bulgular

Bu bölümde araştırmanın “Rekreasyon alanları için sürdürülebilirlik sorunları nelerdir? sorusuna ait bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir. Araştırmaya katılan katılımcıların görüşleri aşağıdaki gibidir.

Maliyetlerin hesaplanması

K2: “Rekreasyon hizmetlerinin yüksek bakım-onarım maliyetleri...”

Bütçe olanakları ve kısıtlaması

K3: “Rekreasyon aktivitelerinin gerçekleştirilmesi ve rekreasyon alanlarının yapımı olmak üzere gerekli olan bütçe imkanlarının kısıtlı olması...”

K5: “Turizm kaynaklı yazlık ve kışlık nüfusu arasında yaşanan ciddi farkların merkezi hükümetten aktarılan payların da kışlık nüfusa göre olmasından kaynaklı yatırım miktarım olumsuz...”

Etkinliklere katılımı teşvik etme

K2: “Kimi rekreasyon hizmetlerinin vatandaşlar tarafından ilgi görmemesi...”

K3: “Rekreasyon aktivitelerine gerekli katılımın sağlanamaması...”

K5: “Bahse konu alanlara vatandaşların beklenen talebi göstermemesi ve yeterli katılımın sağlanamaması...”

Yönetim politikası oluşturulması

K5: “Kurum içi yönetim politikalarında da gerçekleştirilen değişiklikler...”

Belediyelerin sürdürülebilirlik rekreasyon stratejilerine ilişkin bulgular

Bu bölümde araştırmanın “Belediyenizin Sürdürülebilir Rekreasyon ile ilgili stratejileri nelerdir?” sorusuna ait bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir. Araştırmaya katılan katılımcıların görüşleri aşağıdaki gibidir.

Çevre ve enerji verimliliği arttırma

K1: “Yeşil alanların artırılması, su ve enerji verimliliği için planlamalar, kentsel ormanlar, parklar ve rekreasyon alanları oluşturulması...”, “Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımını teşvik etme, elektrikli araçlar için şarj istasyonları kurma...”

Atık yönetimi planlama

K1: “Geri dönüşüm programlarının oluşturulması, atık azaltımı ve geri dönüşüm kampanyaları, atık su arıtma tesislerinin modernizasyonu...”

Mobil hizmet araçlarını entegre etme

K1: “Kullanım süresi dolmuş olan belediye otobüslerini sosyal ihtiyaç senaryolarında ihtiyaca göre yeni fonksiyonlar yükleyerek mobil hizmet aracına dönüştürmektedir..”

Belediyelerin stratejiler oluştururken dikkat ettiği noktalara ilişkin bulgular

Bu bölümde araştırmanın “Sürdürülebilir Rekreasyon ile ilgili stratejiler oluştururken dikkat ettiğiniz noktalar nelerdir?” sorusuna ait bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir. Araştırmaya katılan katılımcıların görüşleri aşağıdaki gibidir.

Geçmiş, bugün ve gelecek ile ilgili planlama

K1: “Sürdürülebilirlik stratejilerini belirlerken geçmişi bugünü ve yarını ele alarak geçmişten gelen problemleri çözme...”

K4: “Yakın gelecekte kentlerin karşı karşıya olduğu küresel risk ve fırsatların analizi...”

K5: “Hedef ve faaliyetlerimiz tanımlanmadan önce kurumumuzu günümüzde ve gelecekte etkileyebilecek faktörlerin değerlendirmesini sağlayan bir araç olan PESTLE analizi...”

Toplum ihtiyaçlarının belirlenmesi

K1: “Planlar, politikalar ve uygulamalar ışığında halkın ihtiyaçlarını öngörerek planlamaktır...”

Memnuniyet düzeyinin yükseltilmesi

K2: “En önemli husus vatandaş memnuniyeti olduğundan, vatandaşlardan alınan...”

Geri bildirim verme

K2: “Vatandaşlardan alınan geri bildirimler doğrultusunda rekreasyon hizmetlerinde gerekli...”

K3: “Rekreasyon aktivitelerinden yararlanan vatandaşların geri dönüşleri...”

Güncel gelişmeleri takip etme

K2: “Ayrıca güncel gelişmeler doğrultusunda kimi hizmetlerin iptali, ertelenmesi veya kimi yeni hizmetlerin eklenmesi...”

K3: “Rekreasyon aktiviteleri gerçekleştirilirken karşılaşılan sorunlar...”

Bütçe olanakları ve kısıtlamaları

K3: “Belediyemiz bütçe olanakları gibi noktalara dikkat edilmekte...”

Paydaş beklentilerine yönelik alışma

K4: “Bununla birlikte, paydaş beklentileri dikkate alınarak ortak bir değer oluşturulmaya çalışılmaktadır.”

Belediyelerin stratejileri uygularken karşılaştığı sorunlar ve çözümlerine ilişkin bulgular

Bu bölümde araştırmanın “Belediyenizin sürdürülebilir rekreasyon stratejilerini uygularken karşılaştığı sorunlar nelerdir? Sorunlara yönelik çözüm önerileri nelerdir ve bu durumu nasıl yürütmektedir?” sorusuna ait bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir. Araştırmaya katılan katılımcıların görüşleri aşağıdaki gibidir.

Bütçe olanakları ve kısıtlaması

K1: “Yapılacak olan yatırımlar öncelik sırasına göre belirlenmektedir. Bu öncelik sıralamasında sürdürülebilirlik hedefleri bazen ikinci sırada gelebilmektedir...”

K2: “Yüksek enflasyon ve ülkemizin para birimindeki aşırı değer kaybı gibi gelişmeler sonucu, bütçe kısıtlamaları kaçınılmaz olmuştur...”

K3: “Rekreasyon aktivitelerinin gerçekleştirilmesi ve rekreasyon alanlarının yapımı olmak üzere gerekli olan bütçe imkanlarının kısıtlı olması...”

Güncel gelişmeleri takip etme

K2: “Beklenmeyen gelişmelere bağlı olarak hizmet önceliklerinin değişmesinin en önemli sorun olduğu söylenebilir...”

K5: “Coğrafi konumu ve doğal yapısına bağlı olarak özellikle orman yangınları gibi çevresel sorunlar sürdürülebilir rekreasyon stratejilerini bütüncül şekilde tehdit etmektedir...”

Ek Kaynak yaratma

K2: “Bu tür sorunlar karşısında üst yönetimin yaptığı değerlendirmelerle kimi revizyonlara gidilmekte ve ek kaynak arayışları...”

Etkinliklere katılımı teşvik etme

K3: “Rekreasyon aktivitelerine gerekli katılımın sağlanamaması: Katılımı teşvik edici mekanizmaların geliştirilmesi...”

Mevzuat ile ilgili düzenleme

K4: “Mevzuatın güncel ve kolaylaştırıcı olmaması Örn: Gri suyun arıtılması projemiz suyun çıkış yönetmeliklerindeki keskin ve güncel olmayan katı kurallardan hayata geçirilemedi...”

Teknik destek ve hizmet birimi oluşturma

K5: “Teknik personel desteği Teknik konularda hizmet alımları- Teknik donanım desteği gibi ihtiyaçların karşılanması” gerektiği...”

Sürdürülebilir rekreasyon ile ilgili projelere ilişkin bulgular

Bu bölümde araştırmanın “Sürdürülebilir rekreasyon ile ilgili gelecekte gerçekleştirmeyi planladığı projeler nelerdir?” sorusuna ait bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir. Araştırmaya katılan katılımcıların görüşleri aşağıdaki gibidir.

Çevreye duyarlı proje üretmek

K1: “Örnek verecek olursak şuanda halen çalışmaları süren vadi tabanında bulunan bir parkımız konsept olarak yağmur hasadı parkı olarak...”

K4: “Tozlaşma koridorlarının oluşturulması...ve Büyük kuru ve mesire alanlarımızda Yaban hayatını koruma rezerv alanlarının...”

K5: “Sağlıklı, dengeli ve doğal bir çevre oluşturmak' amacı doğrultusunda park ve rekreasyon alanı projeleri yapmak...”

Doğal yaşam parklarının oluşturulması

K4: “İSKİ içme suyu havzaları doğal yaşam parklarını oluşturma...”

STK ile park yönetimi sistemi

K4: “Parkım senin projesi ile STK’larla park yönetim sistemi geliştirme...”

Spora teşvik projelerine yönelme

K5: “Başta genç nüfus olmak üzere her yaş grubuna sporu sevdirmek' amacı doğrultusunda amatör spor kulüplerine ayni ve nakdi yardımlar, turnuvalar ve farklı branşlarda yaz- kış spor kursları, Başarılı sporcuları ödüllendirme ...”

Sürdürülebilir rekreasyon stratejileri ile kazandığı faydalara ilişkin bulgular

Bu bölümde araştırmanın “Belediyenizin izlediği Sürdürülebilir Rekreasyon Stratejileri ile kazandığı faydalar nelerdir?” sorusuna ait bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir. Araştırmaya katılan katılımcıların görüşleri aşağıdaki gibidir.

Kullanıcıların memnuniyeti

K2: “Vatandaşların Belediyemizin hizmetlerinden duyduğu memnuniyet en önemli fayda olarak görülmektedir...”

K3: “Sürdürülebilir Rekreasyon Stratejileri ile Belediyemiz vatandaşlarımızın memnuniyetini kazanmakta...”

Karşılaşılan veya karşılaşılabilecek sorunlara anında müdahale imkanı

K1: ”Sürdürülebilirlik stratejileri paralelinde gerçekleştirilen çalışmalar özellikle kriz anlarında anında müdahale imkânı vermektedir...”

Kaliteli kent yaşamı oluşturma

K2: “Kent yaşamının insanlar için keyifli ve verimli olması...”

K3: “Sağlıklı, mutlu, yaşam kalitesi yüksek bir kent oluşmaktadır...”

İşbirlikçi ortak akıl ile hareket etme

K4: “STK, Üniversite, Özel sektör işbirlikleri ile ortak akılla yönetme...”

Fizyolojik kazanımlar

K5: “Fizyolojik kazanımlar kapsamında; şehrimizde yaşayan insanların fiziksel olarak gücünü yenilemeye ve ruhsal halini güçlendirmeye yönelik serbest olarak seçebileceği birçok faaliyet ve eğitim planlanmaktadır...”

Psikolojik kazanımlar

K5: “Psikolojik kazanımları temelinde şehrimizde yaşayan insanların ruhsal durumlarının iyileştirilmesi, psikolojik olarak olumlu etkilenmeleri ve sosyalleşmeleri en önemli kazanımlar olarak görülmektedir. Takım ruhunu geliştirme ve çalışanların performansını artırma görev bağlılığını artırmak, benlik saygısı ve moral iyileştirilmesi, kişilerarası farklılıkları azaltmak etkilerinin de kazanım...”

Sosyolojik kazanımlar

K5: “Gerçekleştirilen rekreasyon faaliyetleri ile beraber ilimizin sosyolojik yapısında üst seviyeye çıkma, farklı sosyolojik unsurların kaynaşması ve dezavantajlı grupların etkinliklere katılması gibi kazanımlar elde edilmektedir...”

Kurumsal kazanımlar

K5: “Sürdürülebilir rekreasyon etkinliklerinin kurumsal bazda yönetici-çalışan ilişkilerine olumlu etki ettiği, kurumun hedef kitleleri, paydaşları ve halk ile iletişimini artırdığı...”

Belediyelerin toplumun uzun vadeli ihtiyaçlarını karşılamasına ilişkin bulgular

Bu bölümde araştırmanın “Belediyenizin parklar ve rekreasyon alanında, uzun vadeli toplumun mevcut ve değişen ihtiyaçlarını karşılama üzerine neler yapmayı düşünüyorsunuz?” sorusuna ait bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir. Araştırmaya katılan katılımcıların görüşleri aşağıdaki gibidir.

İşlevsel alan tasarımı planlama

K1: “Deprem ile açık yeşil alanların toplanma alanı olarak da çalışması gerektiği gerçekliği bir kez daha karşımıza çıkmıştır. öte yandan küresel ısınmanın etkilerinin her geçen gün daha çok hissedildiği de bir gerçektir. Tüm bunlar ve daha başka olası senaryolar için rezerv alanları olan yeni alanlar tasarlama...”

Paydaş analizine yer verme

K2: “Stratejik Planı hazırlıkları çerçevesinde yapılacak paydaş analizi çalışmaları kapsamında...”

K5: “2025-2029 Stratejik Planı hazırlık aşamasında da paydaş analizi kapsamında;...”

Rekreasyon alanlarını arttırmak

K3: “Yeni oluşturulacak park ve yeşil alan miktarı”nın 2.949.000 m²’ye çıkarılması...”

Çağdaş yönetim anlayışı oluşturmak

K4: “Belediyemizin hizmet vermiş olduğu ana hizmet alanlarında ulaşılabilir, çevreye duyarlı, üreten, paylaşan, adil yaşam koşulları oluşturan, kentin mirasının korunmasını önceleyen, finansal sürdürülebilirliği hedefleyen katılımcı yenilikçi bir yönetim yaklaşımını...”

Belediyelerin vizyonuna ilişkin bulgular

Bu bölümde araştırmanın “Rekreasyon ile ilgili vizyonunuz nedir? Sürdürülebilir Rekreasyonu sağlamak için ne tür yenilikçi fikirleriniz vardır?” sorusuna ait bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir. Araştırmaya katılan katılımcıların görüşleri aşağıdaki gibidir.

Spor kültürü oluşturmak

K3: “Vatandaşlarımızın yaşam kalitesini arttırmak amacıyla spor kültürü oluşturmak, halkımızı spora yönlendirmek, spor organizasyonları düzenlemek...”

K5: “Vatandaşların sağlıklarını koruyacak ve sağlıklı yaşama seviyelerini artıracak imkânların sunulmasına... Geçmiş dönemde; Rekreasyon Uzmanı ve Atletizm Anüenörü eşliğinde *Sağlığımız İçin Spor Yapıyoruz” mottosuyla başta genç nüfus olmak üzere, her yaştan vatandaşımızın sportif faaliyetlerini Muğla geneline yaymak...”

Örnek gösterilecek şehir yaratmak

K3: “Eskişehir’i örnek şehir haline getirecek özgün çalışmalar yaparak toplumun her kesimine ulaşmak ve bilinçli nesiller yetişmesine yardımcı olmak, hızlı kentleşme sürecinde...”

K5: “Vizyonumuz; “Gelecek nesillere miras bırakılabilecek, Dünyanın en yaşanabilir kenti olmak.” tır...”

Doğa tabanlı çözümler üretmek

K3: “Doğa ile insan arasında artan kopukluğun giderilmesi, ekolojik denge üzerindeki tahribatın en aza indirilerek, Eskişehir’in iklim değişikliğine duyarlı...”

K4: “Doğa tabanlı çözümler bu kapsamda yapılan ekolojik tabanlı restorasyon çalışmaları, iklime dirençli kurakçıl peyzaj modelinin geçilmesi, yeniden yabanlaşma (ReWilding) hareketini İstanbul’da başlatma...”

Çağdaş yönetim anlayışı oluşturmak

K4: “Çağdaş ve etkin bir yeşil alan yönetimi anlayışıyla, ekosistem değerlerini koruyarak olası iklim değişikliklerine dirençli; bağlantılı ve bütüncül bir ağ kurgusuna sahip, toplumsal katılımı ve sosyal adaleti güçlendiren, estetik, ekolojik ve işlevsel bir yeşil alan sistemini hayata geçirmek...”

İşlevsel alan tasarımı planlama

K4: “Çağdaş ve etkin bir yeşil alan yönetimi anlayışıyla, ekosistem değerlerini koruyarak olası iklim değişikliklerine dirençli; bağlantılı ve bütüncül bir ağ kurgusuna sahip, toplumsal katılımı ve sosyal adaleti güçlendiren, estetik, ekolojik ve işlevsel bir yeşil alan sistemini hayata geçirmek...”

Belediyelerin kuşak farklılıklarına uygulanan entegrasyonuna ilişkin bulgular

Bu bölümde araştırmanın “Kuşak farklılıklarının taleplerini karşılarken uyguladığınız entegrasyonlar hakkında bilgi verir misiniz? Bunlar vizyonunuzu nasıl etkiliyor?” sorusuna ait bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir. Araştırmaya katılan katılımcıların görüşleri aşağıdaki gibidir.

Özgün planlama yaklaşımlarını benimsemek

K1: “Farklı yaş gruplarına yönelik tasarımlarının farklı alanlarda ve kullanım çatışması yaşanmayacak şekilde planlaması örn, yetişkinler ve yaşlılar için sakin ortamların spor sahası ... ve diğer yaklaşım ise farklı yaş gruplarının sosyalleşmesi ve fikir alışverişinde bulunabilecekleri sosyal kaynaşma alanı olarak işlevlenecek ortak alanlar tasarlanmasıdır. (örn; emekliler lokali ve gençlik merkezinin ortak kullanım alanı tasarlanması...”

K3: “İlgili kuşağa hitap edecek rekreasyon aktiviteleri hayata geçirilmektedir. Örneğin bir yandan daha çok Y ve Z kuşağına hitap edebilecek optimist tekne yarışmaları, dragon yarışları, bisiklet ve scooter turları, trekking etkinlikleri, 3x3 Sokak Basketbolu Şenliği gibi rekreasyon aktiviteleri düzenlenirken, bir yandan daha çok X kuşağına hitap edebilecek halk oyunları, Sportif Amatör Balıkçılar Yarışıyor Etkinliği gibi...”

Özel birimler oluşturmak

K2: “Sadece yaşlılara, sadece çocuklara, sadece gençlere yönelik hizmetler tasarlayan belediye birimlerimiz de...”

K3: “Planlama döneminde gençlere yönelik faaliyetler, çocuklara yönelik faaliyetler, yaşlılara yönelik faaliyetler gibi kuşaklararası ayrıma gidilmesine neden...”

Kuşaklararası etkileşim kurmak

K3: “Ayrıca Kuşaklar Arası İletişim Projesi Çalışması yürütölmekte olup kuşaklar arası iletişim projesinin yeni genç gönüllülerin ve yaşlıların katılımı ile düzenlenen seminer çalışması...”

K4: “Farklı yaş gruplarının farklı ihtiyaçlarını dikkate alarak, oyun faaliyetleriyle rekreasyon alanlarında sosyalleşme ve kuşaklar arası sosyal etkileşimi artırmak hedeflenmektedir...”

K5: “Tüm yaş grubundaki vatandaşlarımızı kapsayacak proje hedefleri bulunmaktadır...”

Oyun ile sosyal bağları güçlendirmek

K4: “Oyun ile kentte sosyal bağları güçlendirerek, kuşaklar arası iletişimin etkinleştirilmesi sağlamayı amaçlamaktayız. Bu eylem ile her yaş için uygun bir oyun atmosferi sunan çok işlevli oyun alanlarının oluşturulması ve farklı kuşak ve kültürleri kapsayan ortak bir oyun algısının ortaya çıkarılması ile ilgili faaliyetler...ve toplamda 5 hedef ve 24 strateji belirlenerek 39 spesifik eylem planlanmıştır. Bu eylemlerin altında yer alan pilot projeler ve planlanan çalışmalar ile kentin birçok alanında oyun ve rekreasyona yönelik çeşitli faaliyetler...”

Belediyelerin sürdürülebilir rekreasyona ayrılan bütçeye ilişkin bulgular

Bu bölümde araştırmanın “Belediyenizin Sürdürülebilir Rekreasyon ile ilgili genel bütçenin yüzde kaçını ayırmaktasınız? Yeni rekreasyon tesisleri inşa etmek ya da rekreasyon alanları yaratmak isteseniz, sürdürülebilir finans sağlamada nasıl formüller üretirsiniz?” sorusuna ait bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir. Araştırmaya katılan katılımcıların görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ayrılabak bütçenin planlanması

K2: “Belediyenin 2023 yılı bütçesinin yaklaşık yüzde 10’una karşılık gelmektedir...”

K3: “Belediyemizim sürdürülebilir rekreasyona yönelik genel bütçenin yaklaşık yüzde 9’u ayrılmaktadır...”

K5: “Sürdürülebilir rekreasyon alanları yatırımları her yıl değişmekle birlikte belediye analitik bütçeleme sistemi içinde net bir oran verilememekte olup ortalama %5-15 aralığında olduğu tahmin edilmektedir...”

Belediyelerin rekreasyon alanları belirlemesine ilişkin bulgular

Bu bölümde araştırmanın “Oluşturulabilecek rekreasyon alanlarının belirlenmesinde belediyenizin dikkat edeceği hususlar nelerdir?” sorusuna ait bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir. Araştırmaya katılan katılımcıların görüşleri aşağıdaki gibidir.

İmar planı ve alan seçimini belirleme

K1: “Öncelikle imar planında park, bölge parkı, rekreasyon alanı ve spor tesisi alanı olarak tasarlanan alanlar içinden seçim yapılmakta...”

K3: “Oluşturulabilecek rekreasyon alanlarının belirlenmesinde rekreasyon alanlarının yeri gibi hususlar dikkate...”

K4: “Sonrasında ise topografyanın elverişli olup olmadığı değerlendirilmektedir. Kişi başına düşen yeşil alan miktarının yetersiz olduğu alanlar değerlendirilip, potansiyel uygun alanlar ve bunların mülkiyeti değerlendirilmektedir...”

K5: “Bu sebeple oluşturulacak olan organizasyon yapısının, rekreasyon alanının ve etkinliği geniş ölçüde kapsaması...”

Toplum ihtiyaçlarının belirlenmesi

K1: “Böyle alanlar mevcutsa hangi kullanımların olduğu ve halkın ihtiyaçlarının karşılanma durumu değerlendirilir...”

K2: “Birinci sırada halkın ihtiyaç ve beklentileri gelmektedir...”

K3: “Oluşturulabilecek rekreasyon alanlarının belirlenmesinde vatandaşların talepleri...”

Maliyetlerin hesaplanması

K2: “İkinci olarak da yapım, bakım ve onarım maliyetleri göz önüne alınır...”

Kullanıcıların memnuniyeti

K3: “Oluşturulabilecek rekreasyon alanlarının belirlenmesinde başta vatandaş memnuniyeti...”

Bütçe olanakları ve kısıtlamaları

K3: “Oluşturulabilecek rekreasyon alanlarının belirlenmesinde Belediye bütçe olanakları...”

Belediyelerin sürdürülebilir rekreasyon ile ilgili eylem planına ilişkin bulgular

Bu bölümde araştırmanın “Belediyenizin sürdürülebilir rekreasyon ile ilgili eylem planlarınızı açıklar mısınız?” sorusuna ait bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir. Araştırmaya katılan katılımcıların görüşleri aşağıdaki gibidir.

Stratejik amaçların ve alt amaçların oluşturulması

K2: “Bu kapsamda planın 3 numaralı stratejik amacı “Antalya’yı çevre ve doğa dostu bir kent haline getirmek”; 4 numaralı stratejik amacı; “Kentsel yaşam alanlarının kalitesini arttırmak”; 5 numaralı stratejik amacı “Planlı ve kimlikli kent için uygun altyapıyı oluşturmak”; 6 numaralı stratejik amacı “Kültürel değerleri korumak, kültür, sanat, spor ve eğitim alanında kentin marka değerini arttırmak”; 9 numaralı stratejik amacı “Kentsel ulaşım uygulamalarını geliştirmek”, 10 numaralı stratejik amacı ise “Toplumsal ihtiyaçlara yönelik destek hizmetlerini geliştirmek ve yaygınlaştırmak” olarak belirlenmiştir...”

K3: “Belediyemizin sürdürülebilir rekreasyona yönelik “Eskişehir’de Eğitim, Kültür, Sanat ve Spor Faaliyetlerini Günlük Yaşantının Bir Parçası Haline Getirmek” stratejik amacı ve bu amaç altında “Yaşam Boyu Öğrenme Faaliyetleri Arttırılacak ve Yaygınlaştırılacak”, “Sanatsal ve Kültürel Etkinlikler Zenginleştirilerek Sürdürülecek”, “Spor Kültürü Tabana Yayılacak ve Sportif Faaliyetler Arttırılacak” hedefleri, “Eskişehir’in Yerelde Kalkınmasını Sağlamak” stratejik amacı ve bu amaç altında “Turizm Potansiyeli Geliştirilecek ve Çeşitliliği Arttırılacak” hedefi, “Eskişehir’in İklim Değişikliğine Duyarlılığını Arttırmak” stratejik amacı ve bu amaç altında “Mevcut Yeşil Alanlar Korunacak, Fonksiyonları Çeşitlendirilecek ve Yeni Yeşil Alanlar Oluşturulacak” hedefini belirlemiş ve bu amaç ve hedefler doğrultusunda...”

K5: “Sağlıklı, dengeli ve doğal bir çevre oluşturmak amacı altında Park ve rekreasyon alan projelerinin yapılması, başta genç nüfus olmak üzere her yaş grubuna sporu sevdirmek amacı altında spor etkinliklerinin planlanması, yaz- kış spor kursları düzenlenmesi, sosyal sorumluluk projelerinin gerçekleştirilmesi, dezavantajlı grupların spor aktivitelerine katılımının artırılması...”

Faaliyet raporlarının oluşturulması

K2: “Kullandığımız gösterge ve bütçe sonuçları için de yıllık Faaliyet Raporlarımızın detaylı bir şekilde incelenme...”

K3: “Yıl sonunda sapma yaşanan göstergelere yönelik açıklamalar yapılarak kamuoyu bilgilendirilmektedir...”

Sürdürülebilir uygulamalar

K4: “Yağmur suyu hasadı, sürdürülebilir finansman modeli, orman alanlarında rekreasyon kullanımının sınırlandırılması, tarım ve mera alanlarının korunması, kimyasal kullanımının azaltılması, iklim duyarlı kurakçıl peyzaj dönüşümünün sağlanması, toplumsal aidiyet projeleri bu planlar arasında gösterilebilir...”

Belediyelerin dezavantajlı gruplar için yaptığı planlamalara ilişkin bulgular

Bu bölümde araştırmanın “Rekreasyon alanlarını planlarken dezavantajlı gruplar (engelliler, yaşlılar) için yaptığınız planlamalar nelerdir?” sorusuna ait bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir. Araştırmaya katılan katılımcıların görüşleri aşağıdaki gibidir.

Evrensel tasarım ilkelerini benimseme

K1: “Öncelikle dezavantajlı gruplar içerisinde herhangi bir ayırım yapmadan herkes için kullanılabilir ve ulaşılabilir mekânlar oluşturmak amacıyla evrensel tasarım ilkelerine uygun projeler...”

K3: “Çocuk oyun alanları ve park yapımlarında dezavantajlı gruplar düşünülerek planlamalar yapılmakta, onların erişimlerini kısıtlayıcı faktörler dikkate alınmaktadır...”

Kapsayıcı ve ulaşılabilir alanlar yaratma

K1: “Özel gereksinimli bireylere, bebek arabası kullanan kişilerden, bisikletli kullanıcılara kadar kapsayıcı ve ulaşılabilir alanlar tasarlanmaktadır...”

K4: “Alanların planlamasında dezavantajlı bireylerin 5 dakika mesafede aktif yeşil alana ulaşabilmesi, parkın erişilebilir olması, dezavantajlı bireylere yönelik hizmet alanının toplam yerleşim alanını kapsaması göz önünde...”

K5: “Hedef kitle için bu alanların en erişilebilir olması adına tasarım ve planlamalar yapılır...”

Kaliteli kent yaşam alanı oluşturma

K2: “Özellikle “Toplumsal ihtiyaçlara yönelik destek hizmetlerini geliştirmek ve yaygınlaştırmak” şeklinde belirlenen 10 numaralı stratejik amaç altında engelli ve yaşlı bireylerin yaşam standartlarını yükseltmek...”

Belediyelerin habitatın zarar görmemesi için yaptığı çalışmalara ilişkin bulgular

Bu bölümde araştırmanın “Sürdürülebilir rekreasyon projeleri uygularken, habitatın zarar görmemesi ve kullanıcıların sağlığı için yapılan çalışmalar nelerdir? Ne gibi önlemler alıyorsunuz?” sorusuna ait bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir. Araştırmaya katılan katılımcıların görüşleri aşağıdaki gibidir.

İmar planı ve alan seçimini belirleme

K1: “Mekan tasarımının ilk adımı olarak gerçekleştirdiğimiz survey (sörvey) çalışmasında alanın sahip olduğu tüm kaynaklar göz önüne alınarak...”

Destekleyici habitatların oluşturulması

K1: “Bunların yanında kent içindeki varlıklarını sürdüren çeşitli kuş popülasyonu için mevcut habitatlarına (örn 30 Ağustos Zafer Parkı — Yeşil papağan) destek olmak amacıyla...”

K4: “Yaban İstanbul projesi kapsamında yeşil alan miktarının artırılması hedefiyle; kurakçıl, yaban hayatına besin ve yuvalanma imkânı sağlayan, tohum ve çelikten üretilen doğal ve yerel bitkilerin yeşil alanlarda kullanılması sağlanmaktadır...”

Alana özgü uzman personel alımı

K2: “Özellikle yaşlı ve engellilere yönelik rekreasyon hizmetlerinde, konusunda uzman sağlık personeli görev...”

K4: “Kent ekosisteminde yaban hayatının korunması adına alınan her kararın; alanında uzman danışmanların ışığında bilimsel verilere dayandırılarak verilmesi çok önemlidir...”

Özgün projeler üretme

K3: “Sürdürülebilir rekreasyon kapsamında karbon ayak izini azaltıcı, çevre ve kullanıcı dostu projeler hayata geçirilmektedir. Örneğin park yapımları, bisiklet etkinlikleri, spor ve yürüyüş organizasyonları gibi...”

K4: “Kent ekosistemi ve yaban hayatı konusunda farkındalık yaratmak amacıyla oluşturulmuştur...”

K5: “Yenilebilir enerjilerin kullanılması sağlamak...ve ulaşım sistemine bağlı karbon emisyonunu %10 azaltmak...ve bölgenin doğal yapısına uygun, koruma kullanma dengesini önceliklendiren tasarımlar yapmak...”

Özel birimler oluşturmak

K4: “Kent ekosistemine ilişkin durumun değerlendirilmesi ve biyoçeşitliliğin geliştirilmesine yönelik çalışmaların devamlılığını ve sürdürülebilirliğini sağlayabilmek adına; daire başkanlığımız bünyesinde dünyada bir ilk olan Kentse Ekolojik Sistemler Müdürlüğü; 2020 yılı Eylül ayında, İBB Meclisi’nde onaylanarak kurulmuştur...”

Toplumu sürdürülebilirlik konusunda eğitme

K4: “Hizmet kalitesini artırmak ve kentlilerin toprak ile ilişkisini sağlamak, üretim bilgisi, becerisi ve bahçıvanlık kültürünü yaygınlaştırmak için eğitim çalışmaları...”

Belediyelerin halkın memnuniyetine yönelik ve bu memnuniyeti arttırmasına ilişkin bulgular

Bu bölümde araştırmanın “Belediyenizin rekreasyon ile ilgili yerel halkın memnuniyet düzeyi hakkında bilgi verir misiniz? Memnuniyeti arttırmak için süreci nasıl yönetiyorsunuz?” sorusuna ait bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir. Araştırmaya katılan katılımcıların görüşleri aşağıdaki gibidir.

Özel birimler oluşturmak

K1: “Planlama çalışmalarımız belediyemizin vatandaş başvuru birimi olan Mavi Masa üzerinden gelen verilerle şekillenmektedir...”

K4: “Rekreasyon alanları ile ilgili olumlu/olumsuz görüşlerini bizlere 153 Çözüm Merkezi ve ... web sitesi ve tüm sosyal medya hesaplarımızdan ulaştırabilmektedirler...”

K5: “Çek&gönder mobil uygulaması ve çağrı merkezi, mmb info servisi...”

Memnuniyet düzeyinin yükseltilmesi

K1: “Yaptığımız çalışmalar halkın istekleri doğrultusunda şekillendiği için genellikle memnuniyet düzeyi yüksektir...”

K3: “Belediyemiz tarafından düzenlenen rekreasyon aktivitelerine yönelik katılımcıların memnuniyet düzeyi yüksektir...”

Çözüm odaklı yaklaşım

K1: “Yaptığımız çalışmalar halkın istekleri doğrultusunda şekillendiği için genellikle memnuniyet düzeyi yüksektir. Bununla birlikte alanlarımız ile ilgili mavi masa üzerinden iletilen aksaklık istek ve şikâyetlere de en kısa zamanda dönüş sağlıyor ve çözüm sunuyoruz...”

K4: “Gelen her talep, öneri ve şikâyeti başarılı bir şekilde değerlendirmek; biriminizin gelişmesinde, vatandaşlarımızın çalışmalarımızı sahiplenmesinde ve olumsuzlukların giderilmesinde önemli bir rol oynamaktadır...”

Anketler ile periyodik değerlendirme

K2: “Memnuniyet ölçümü için anketler yapılmakta, dilek ve şikâyetlerin toplandığı mekanizmalar...”

K4: “Bunların yanı sıra yıl boyunca çeşitli anketler yapılarak kent sakinlerinin rekreasyon alanları ile ilgili görüşleri alınmaktadır...”

K5: “Paydaş anketleri...”

Belediyelerin geri dönütler ile diğer kurumlar ile ilgili işbirliğine ilişkin bulgular

Bu bölümde araştırmanın “Sürdürülebilir rekreasyon ile ilgili geri dönütler noktasında diğer kurumlar ile iş birliği hakkında bilgi verir misiniz?” sorusuna ait bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir. Araştırmaya katılan katılımcıların görüşleri aşağıdaki gibidir.

Kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum, paydaşlar ve spor kulüpleri ile iş birliği

K1: “Mavi Masa sistemi diğer belediyeler ve resmî kurumlar ile entegre çalışan bir sistem olduğundan başvuru belediyemiz ile ilgili değil ise yine aynı sistem üzerinden başvuruyu ilgili kurumlara aktarmakta...”

K2: “Birçok rekreasyon hizmeti Belediyemizin paydaşlarından ilgili bakanlıklar ile yakın iş birlikleri ve protokollerle yürütülmektedir...”

K3: “Sürdürülebilir rekreasyon konusunda sivil toplum kuruluşları, spor kulüpleri, dernekler, kamu kurum ve kuruluşları ile iş birliği içerisinde organizasyonlar düzenlenmekte, paydaş olarak destek vermektedirler...”

K4: “Bisiklet kullanımının yaygınlaştırılması amacıyla Mor Pedal... ve Gençler ve öğrenciler ile ilgili SOGEM ekibimiz vasıtasıyla üniversite...veetkinliklerin daha fazla kitleye ulaşabilmesi için çeşitli STK'lar... ve İlçe belediyeleri...”

Yabancı kuruluşlar

K4: “Uluslararası C40, B40, ICLEI, BM, Metropolis, World Urban Parks, Green Flag, PlayEngland vb. kurumlarla iş birliklerimiz bulunmakta...”

Belediyelerde Sürdürülebilir Rekreasyon Stratejileri Modelinin Oluşturulması ile İlgili Olması Gereken Kodlar ve Kategoriler

Araştırmanın bu bölümünde yarı yapılandırılmış görüşmeler için Lawshe tekniğinden yararlanılarak belediyelerde sürdürülebilir rekreasyon stratejileri modelini oluşturmak için alanlarında uzman 9 akademisyene sorular sorulmuştur. Görüşme soruları alan uzmanları tarafından belirlenmiştir (bkz. s.31). Oluşturulan bu sorular ile belediyeler ile yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır ve alanında uzman iki akademisyen ile 5 kategori ve 61 kod ortaya çıkarılmıştır. Bu kodlar Delfi tekniğiyle alanında uzman 7 akademisyene sunulurak ilk tur sonuçlanmıştır (Ek 1).

Ortaya konulan 61 kodun yer aldığı özellikler tablosunda alan uzmanları ilk turda görüş birliğine varmış bazı uzmanlar ise daha az bahsetmiştir. Örneğin uzmanların tamamı 1. tur görüşmede bağlamsal faktörler kategorisinde, “Rekreasyon hizmeti sunulması” ve “Kurumsal stratejik plan oluşturulması” vizyon kategorisinde ise “Ayrılacak bütçenin planlanması”, eylem adımları kategorisinde “Maliyetlerin hesaplanması” ve “Alana özgü uzman personel alımı”, “Etkinliklere katılımı teşvik etme”, “Güncel gelişmeleri takip etme”, “Teknik destek ve hizmet birimi oluşturma”, “Kapsayıcı ve ulaşılabilir alanlar yaratma” olarak görüş bildirmişlerdir.

Yapılan ikinci tur görüşmelerde alan uzmanlarının diğer uzmanların görüşlerine katılımları değerlendirilerek özellik maddeleri “olmazsa olmaz sağlanması beklenen özellikler” ve “olursa iyi olur (tavsiye edilen) özellikler” olarak sıralanmıştır (Tablo 3. ve Tablo 4.).

Tablo 3. *Belediyelerde Sürdürülebilir Rekreasyon Stratejisi Modelinin Oluşturulması, 2 Turlu Delfi Tekniği ile Alınan Görüşler ve Araştırmacı Değerlendirilmesi Sonucu Ortaya Konan Özellikler*

	Kategori	OLMAZSA OLMAZ SAĞLANMASI BEKLENEN ÖZELLİKLER
1	Bağlamsal Faktörler	*Rekreasyon hizmeti sunulması
2	Bağlamsal Faktörler	*Kurumsal stratejik plan oluşturulması
3	Bağlamsal Faktörler	*Üst yönetim bütçe planlaması
4	Bağlamsal Faktörler	*Rekreasyon uzmanı/uzmanlarının olması
5	Bağlamsal Faktörler	*Karşılaşılan veya karşılaşılabilecek sorunlara anında müdahale imkânı
6	Bağlamsal Faktörler	*Kullanıcıların memnuniyeti
7	Bağlamsal Faktörler	*Kaliteli kent yaşam alanı oluşturma
8	Bağlamsal Faktörler	*İşbirlikçi ortak akıl ile hareket etme
9	Bağlamsal Faktörler	*Sosyolojik, fizyolojik, psikolojik ve kurumsal kazanımlar sağlamak
10	Vizyon	*Spor kültürünü oluşturma
11	Vizyon	*Çağdaş yönetim anlayışı oluşturma
12	Vizyon	*Özel birimler oluşturma
13	Vizyon	*Oyunlar ile sosyal bağları güçlendirmek
14	Vizyon	*İşlevsel alan tasarımı planlama
15	Vizyon	*Rekreasyon alanlarını arttırmak
16	Odaklanma Alanları	*Ayrılacak bütçenin planlanması
17	Odaklanma Alanları	*Memnuniyet düzeyinin yükseltilmesi
18	Odaklanma Alanları	*Çözüm odaklı yaklaşım
19	Odaklanma Alanları	*Anketler ile periyodik değerlendirme
20	Odaklanma Alanları	*Çevreye duyarlı proje üretmek
21	Odaklanma Alanları	*Doğal yaşam parklarının oluşturulması
22	Odaklanma Alanları	*Spora teşvik projelerine yönelme
23	Eylem Adımları	*Mevzuat ile ilgili düzenleme
24	Eylem Adımları	*Yönetim politikası oluşturulması
25	Eylem Adımları	*Stratejik amaçların ve alt amaçların oluşturulması

Tablo 3. (Devam) Belediyelerde Sürdürülebilir Rekreasyon Stratejisi Modelinin Oluşturulması, 2 Turlu Delfi Tekniği ile Alınan Görüşler ve Araştırmacı Değerlendirilmesi Sonucu Ortaya Konan Özellikler

26	Eylem Adımları	*Maliyetlerin hesaplanması
27	Eylem Adımları	*Bütçe olanakları ve kısıtlamaları
28	Eylem Adımları	*Paydaş beklentilerine yönelik çalışma
29	Eylem Adımları	*Geri bildirim verme
30	Eylem Adımları	*Entegrasyon sağlama
31	Eylem Adımları	*Faaliyet raporlarının oluşturulması
32	Eylem Adımları	*Alana özgü uzman personel alımı
33	Eylem Adımları	*Çevre ve Enerji verimliliği artırma
34	Eylem Adımları	*Atık yönetimi planlama
35	Eylem Adımları	*Mobil hizmet araçlarını entegre etme
36	Eylem Adımları	*Kentsel ekosistem hizmetlerini planlama
37	Eylem Adımları	*Sürdürülebilir uygulamalar
38	Eylem Adımları	*Kültürel ve doğal mirası koruma
39	Eylem Adımları	*Toplum ihtiyaçlarının belirlenmesi
40	Eylem Adımları	*Geçmiş, bugün ve gelecek ile ilgili planlama
41	Eylem Adımları	*Etkinliklere katılımı teşvik etme
42	Eylem Adımları	*Güncel gelişmeleri takip etme
43	Eylem Adımları	*Ek Kaynak yaratma
44	Eylem Adımları	*Teknik destek ve hizmet birimi oluşturma
45	Eylem Adımları	*İmar planı ve alan seçimini belirleme
46	Eylem Adımları	*Evrensel tasarım ilkelerini benimseme
47	Eylem Adımları	*Kapsayıcı ve ulaşılabilir alanlar yaratma
48	Eylem Adımları	*Destekleyici habitatların oluşturulması
49	Eylem Adımları	*Özgün projeler üretme
50	Eylem Adımları	*Toplumu sürdürülebilirlik konusunda eğitme
51	Performans Ölçütleri	*Kamu kurum ve kuruluşları ile iş birliği
52	Performans Ölçütleri	*Sivil toplum kuruluşları iş birliği
53	Performans Ölçütleri	*Paydaşlar
54	Performans Ölçütleri	*Yabancı kuruluşlar

Tablo 4. Belediyelerde Sürdürülebilir Rekreasyon Stratejisi Modelinin Oluşturulması, 2 Turlu Delfi Tekniği ile Alınan Görüşler ve Araştırmacı Değerlendirilmesi Sonucu Ortaya Konan Özellikler

	Kategori	OLURSA İYİ OLUR (TAVSİYE EDİLEN) ÖZELLİKLER
1	Vizyon	*Örnek gösterilecek şehir yaratmak
2	Vizyon	*Doğa tabanlı çözümler üretmek
3	Vizyon	*Özgün planlama yaklaşımlarını benimsemek
4	Vizyon	*Kuşaklararası etkileşim kurmak
5	Vizyon	*Paydaş analizine yer verme
6	Odaklanma Alanları	*STK ile park yönetimi sistemi
7	Performans Ölçütleri	*Spor kulüpleri le işbirliği

Çalışmada sürdürülebilir rekreasyon stratejileri modelinin oluşturulmasına delfi tekniği ile katkı veren alanında uzmanların görüşleri ve yapılan değerlendirme ile “olmazsa olması/sağlanması beklenen” “olursa iyi olur/tavsiye edilen” toplam 61 özellik olarak belirlenmiştir.

4. SONUÇ VE TARTIŞMA

Araştırmada toplanan veriler doğrultusunda bulgulara dayalı olarak elde edilen sonuçlar ile tartışmalara yer verilmiştir. Araştırma sürecinde elde edilen veriler ve yapılan değerlendirmeler ile Belediyelerde Sürdürülebilir Rekreasyon Stratejileri Modelinde yer alması gereken bilgiler ortaya konmuştur.

Belediyeler, kentlerin sosyal, ekonomik ve çevresel yaşam kalitesini artırmak, halkın refahını sağlamak ve sağlıklı yaşam biçimlerini teşvik etmek gibi önemli roller üstlenmektedir. Bu bağlamda, sürdürülebilir rekreasyon stratejileri belediyeler için giderek daha büyük bir önem kazanmaktadır. Çünkü sürdürülebilir rekreasyon, kentlerdeki doğal kaynakların korunması, halk sağlığının desteklenmesi ve toplumsal bağların güçlendirilmesi gibi çeşitli faydalar sunmaktadır. Bu çalışmada, belediyelerde sürdürülebilir rekreasyon stratejilerinin geliştirilmesine odaklanmaktadır. Bu stratejiler, belediyelerin etkin bir şekilde kullanmalarını ve rekreasyonel faaliyetlerini sürdürülebilir bir şekilde yönetmelerini sağlayacak *bağlamsal faktörler, vizyon, odaklanma alanları, eylem adımları ve performans ölçütleri* kategorilerine göre temel prensipleri ve stratejik adımları içermektedir.

Çalışmada görüşleri alınan 7 alan uzmanı ile yapılan görüşmeler sonucunda **Olmazsa Olmaz Sağlanması Beklenen 54, Olursa İyi Olur (Tavsiye edilen) 7 özellik belirlenmiştir.** Olmazsa olmaz sağlanması beklenen özelliklerde Bağlamsal Faktörler kategorisi altında 9 adet, Vizyon kategorisi altında 6 adet, Odaklanma kategorisi adı altında 7 adet, Eylem Adımları kategorisinde 28 adet ve Performans Ölçütleri kategorisinde ise 4 adet özellik ortaya koyulmuştur.

Çalışmada ortaya koyulan özelliklerden en çarpıcı olanları Bağlamsal Faktörler kategorisi adı altında “Rekreasyon hizmeti sunulması” uzun vadede şehirlerin yaşanabilirlik düzeyini artıracak, toplumsal refahı yükseltecek ve çevresel sürdürülebilirliği sağlayacaktır ve sürdürülebilir ekonomiye katkısı olacaktır. Davis ve Morais’in 2004 ‘te yaptığı çalışmada kültürel rekreasyon faaliyetlerini konu aldığı ve Williams kasabasında yapılan araştırmada Grand Canyon’a giden turistlerin, bu kasabada bulunan işletmelerden alışveriş yaparak bölgede bulunan bu kesimin ekonomisine katkıda bulunduğu ifade edilmiştir. Bu nedenle kültürel etkinlikler, festivaller, müzeler ve sanat galerileri, bölgesel ekonomiyi canlandırarak birçok sektörde olumlu etkiler yaratmaktadır. “Kurumsal

stratejik plan oluşturulması” kurumun başarısını doğrudan etkileyen kritik bir adımdır. Bu nedenle, süreç boyunca sistematik ve bütünsel bir yaklaşım benimsenmeli, tüm paydaşların görüş ve katkıları dikkate alınmalıdır. Kanada’nın Toronto şehrinin Kurumsal Stratejik Planı, Belediye Meclisi'nin vizyonunu, Resmi planı, kente odaklı stratejileri, hizmet planlarını, girişimleri, yeni öncelikleri ve çok yıllık bütçelemeyi birleştiren kentin stratejik planlama çerçevesinin bir parçasıdır. Kurumsal stratejik planın hedeflerine ulaşma yolundaki ilerlemeyi düzenli olarak takip edilmesi gerektiği ve böylece ne kadar yol alındığını ve hangi alanlara odaklanılması gerektiğini belirlenebilecektir (City of Toronto, 2019). Vizyon kategorisi adı altında “Rekreasyon alanlarını arttırmak” bireylerin fiziksel ve ruhsal sağlığını iyileştirirken, toplumsal bağları güçlendiren ve çevresel sürdürülebilirliği teşvik eden önemli bir adımdır. Rekreasyon alanlarının çoğaltılması, şehirlerin yaşanabilirliğini artırır ve toplumun genel refahına katkı sağlar. Sydney 2050 Konsept Raporunda sokak ortak alanları, mahallede yer alan hizmet yollarını daha iyi toplumsal ihtiyaçlara hizmet eden yumuşak, geçirgen, yeşil ortak alanlar olarak yeniden tasarlanması gerekmektedir. Bu girişim ile şu anda özel araç erişimi ve atık toplama için kullanılan arazileri dönüştürmekten geçtiğini belirtmektedir. Dönüştürülen mahalle yolları, gölgelik alanını artırma hedefimizi destekleyebilir; binlerce ağaç ekleyerek ve 383.000 m² (38,3 hektar) yeşil mahalle alanı oluşturarak rekreasyon için alan sağlayabilir. İnsanlar için ve araçlar için değil, yürümek, bisiklet sürmek, dolaşmak, koşmak, sohbet etmek, dinlenmek ve yaşamın tadını çıkarmak için böyle alanların çoğaltılması ve yaşam kalitesi yüksek bir şehir hedeflenmektedir City Of Sydney (2023). Odaklanma Alanları kategorisi adı altında “Ayrılacak bütçenin planlanması” belediyelerin kaynaklarını doğru bir şekilde yönlendirerek, toplumun ihtiyaçlarını karşılayan ve çevresel sürdürülebilirliği destekleyen projeler geliştirmelidir. Bu süreçte, şeffaflık ve toplum katılımı, bütçenin etkin kullanımını ve projelerin başarısını garanti altına alacaktır. New York şehrinin “Daha Güçlü ve Adil Bir Şehir” sloganı ile yayınladığı raporda şehrin mali istikrarını sağlamak için sermaye projelerini bütçe doğrultusunda zamanında teslim edilmesi gerektiğinden bahsedilmektedir. Operasyonel verimliliklerin artırılarak fonları serbest bırakmak, bu fonları eşitlik stratejilerine yatırım yapmak ve ekonomik daralmalarda temel hizmetleri korumak için kullanılması gerekmektedir (OneNYC 2050, 2019). Eylem Adımları kategorisi altında “Alana özgü uzman personel alımı” rekreasyon alanlarının etkin ve sürdürülebilir yönetimi, alanında uzman personelin istihdam edilmesini gerektirir. Bu uzmanlar,

rekreasyon alanlarının planlanması, uygulanması, bakım ve geliştirilmesinde kilit rol oynarlar. Uzman personel alımı, belediyelerin rekreasyon hizmetlerini daha profesyonel ve verimli bir şekilde sunmasını sağlar. Sağlık ve refah açısından bakıldığında park ve rekreasyon uzmanları, topluluk, halk sağlığı liderleri ve diğer yerel kuruluşlarla ortaklık içinde olmalı, park ve rekreasyon ajanslarını bütünsel ve insan merkezli Topluluk Refah Merkezleri haline getiren önleyici çözümler oluşturmak için eşsiz bir konumdadır. Eşitlik açısından ise her toplulukta her birey, park ve rekreasyonun sunduğu güçten faydalanma hakkına sahiptir. Kamu parkları ve rekreasyonun arkasındaki temel felsefe, tüm insanların yaşam kalitesini artıran ve sağlıklı topluluklar oluşturan programlara, tesislere, yerlere ve alanlara erişim hakkına sahip olması gerektiğidir. Koruma açısından park ve rekreasyon uzmanları, en acil çevresel sorunlarla başa çıkmada öncüdür; yönettikleri parklar ve açık alanlar, doğanın yararlarını maksimize ederek topluluk düzeyinde olumlu ve adil sağlık ve ekonomik etkiler sağlar. Park ve rekreasyon uzmanları ve ajansları, şehirleri, kasabaları ve ilçeleri daha müreffeh hale getiren ekonomik faaliyetleri teşvik ettikleri için bir başka öneme sahip katkı sağlamaktadırlar. ABD Nüfus Bürosu'na göre, yerel park ve rekreasyon ajansları 2021 yılında yaklaşık 326.000 tam zamanlı ve yarı zamanlı çalışan istihdam etmiştir. Bu sayı, neredeyse 161.000 tam zamanlı park ve rekreasyon profesyoneli içermetedir. Bu, ülke genelindeki 10.000'den fazla yerel park ve rekreasyon ajansının 41 milyar dolardan fazla operasyon harcaması yaptığı anlamına gelmektedir. Park ve rekreasyon harcamalarının ülke ekonomisi üzerindeki etkisi büyüktür. ABD'deki yerel park ve rekreasyon ajanslarının 2021 yılında gerçekleştirdiği operasyon ve sermaye harcamalarının ortak etkisi, 201 milyar dolardan fazla ekonomik faaliyet ve neredeyse 97 milyar dolarlık ek gayri safi yurt içi hasıla (GSYİH) yaratmış ve 63 milyar dolarlık maaş, ücret ve yan hakları ödeyen yaklaşık 1,1 milyon iş imkânı sağlamıştır. Sonuç olarak ABD genelindeki 10.000'den fazla ajansın park ve rekreasyon profesyonelleri, topluluklarına birçok farklı şekilde olumlu katkıda bulunmaktadır. Parklar sadece sağlık ve refah, eşitlik ve koruma konularında öncü olmakla kalmaz, aynı zamanda önemli ekonomik faaliyetlere de yön verir (NRPA, 2023). “Etkinliklere katılımı teşvik etme” rekreasyon hizmetlerinin başarılı olması için toplumun katılımı ve bilinçlendirilmesi önemlidir. Belediyeler, toplum üyelerini bu hizmetlerin planlanması ve uygulanmasına dahil etmeli, rekreasyonun sağlık ve çevresel faydaları konusunda farkındalık yaratmalıdır. San Francisco Park ve Rekreasyon 2023-2027 strateji planında rekreasyon etkinliklerine katılımını yakalamak için bir sistem geliştirilmesi

gerekliliğinden ve bu sistem içinde eşitlik bölgesi mahallelerinde tespit edilen eşitsizlikleri gidermek için rekreasyon program saatlerinin eklenmesi gerektiğinden bahsedilmektedir (San Francisco Park ve Recreation, 2023). Aynı zamanda kaliteli etkinlik alanları, erişilebilir ortamlar sunar ve her yaştan insanın katılımını ve kapsayıcılığını desteklemektedir. Çeşitli etkinlik türlerine seçim imkanı sağlamaktadır. Etkinlikler, bilişsel ve hayal gücünü geliştiren oyun fırsatlarının yanı sıra, fiziksel olarak aktif ve takım oyunlarına da katılımı teşvik etmektedir (Department of Sport and Recreation, 2014). “Güncel gelişmeleri takip etme” rekreasyon alanları ve genel belediye hizmetleri ile ilgili güncel gelişmeleri takip etmek, belediyelerin yenilikçi ve etkili stratejiler geliştirmesine yardımcı olur. Akademik dergilerden sektör raporlarına, profesyonel organizasyonlardan online kaynaklara kadar çeşitli araçlar kullanarak, en son gelişmeleri öğrenmek ve uygulamak mümkündür. Bu sayede, belediyeler hem mevcut projelerini iyileştirir hem de gelecekteki projeler için sağlam temeller atar. “Teknik destek ve hizmet birimi oluşturma” rekreasyon alanlarının etkin ve sürdürülebilir bir şekilde yönetilmesi, teknik destek ve hizmet birimlerinin oluşturulmasını gerektirir. Bu birimler, hem teknik sorunların çözülmesi hem de hizmet kalitesinin artırılması için kritik öneme sahiptir. Park ve rekreasyon kurumları, dezavantajlı bireyler için gönüllü pozisyonları, program katılımı ve sosyal etkileşim yoluyla dahil olma fırsatları yaratarak destek kaynağı olarak hizmette etmektedir. Kapsayıcı uygulamaları ile ayrılmış sosyal grupları ortadan kaldırabilir ve mahalledeki herkesi tesisin veya rekreasyon alanlarının avantajlarından yararlanmaya teşvik edebilmektedir. Çok kültürlü, ırksal veya etnik toplulukların ihtiyaçlarını karşılayacak programlar tasarlamak, suç oranlarını azaltmaya yardımcı olabilir ve tarihsel olarak marjinalleştirilmiş ve savunmasız grupların refahını desteklemektedir. “Kapsayıcı ve ulaşılabilir alanlar yaratma” toplumun tüm üyelerinin eşit şekilde yararlanabileceği, fiziksel ve sosyal engellerin olmadığı alanlardır. Bu alanlar, herkesin aktif ve sağlıklı bir yaşam sürmesine katkıda bulunur. Regional Parks for South East Queensland’da (2003) yayımlanan raporunda fiziksel sağlık için gerekli olan fiziksel aktivitenin, düzenli (tercihen günlük) ama nispeten hafif egzersizlerin (15-20 dakika bile olsa) sağlıkta büyük değişiklikler sağlayabileceğini göstermektedir. Bu kanıtlar bireysel faydalarla ilişkili olsa da bu topluma da yansımaktadır. Bölgesel parkların fiziksel sağlık faydalarını en üst düzeye çıkarmak önemli sonuçlar doğurmaktadır. Bireylerin ve toplulukların fiziksel sağlıklarının iyileştirilmesi için sağlıklı ve sık egzersiz fırsatlarının sağlanması gerekmektedir. Bu, egzersiz için iyi tesislere sahip cazip ortamlar sunmayı,

bunlara kısa seyahat süreleri içinde erişilebilir hale getirmeyi veya ana kentsel merkezlere yürüyüş yolları ve bisiklet yolları ile bağlantılı hale getirmeyi içermesi gerekmektedir. Bahsedilen tüm bu özellikleri 7 alan uzmanı tarafından ilk turda oy birliği ile olmazsa olmaz diye belirtilmesi dikkati çekmektedir.

Çalışmada ortaya konulan özelliklerden Bağlamsal Faktörler kategorisinde “Üst yönetim bütçesi planlaması” kurumun stratejik hedeflerine ulaşmasını sağlayacak mali kaynakların etkin bir şekilde yönetilmesini gerektirir. Stratejik hedeflerin belirlenmesi, bütçe hazırlama, kaynak tahsisi, performans izleme ve revizyon süreçlerini içeren bu planlama, kurumun başarısında kritik bir rol oynar. Üst yönetim, bu süreçleri dikkatle yöneterek, kaynakların verimli kullanılmasını ve stratejik hedeflere ulaşılmasını sağlar. “Rekreasyon uzmanı/uzmanlarının olması” şehir planlaması ve yönetiminde büyük öneme sahip profesyonellerdir. Bu uzmanlar, toplumun fiziksel, sosyal ve çevresel ihtiyaçlarını karşılayacak alanların ve programların planlanması, geliştirilmesi ve yönetilmesinde kritik rol oynarlar. “Karşılaşılan veya karşılaşılabilecek sorunlara anında müdahale imkânı” belediyeler için kritik bir gerekliliktir. Belediyeler, şehirlerdeki yaşam kalitesini artırmak, halkın refahını sağlamak ve çevresel sürdürülebilirliği desteklemekle görevlidirler. “Kaliteli kent yaşam alanı oluşturma” çevresel, sosyal, kültürel ve ekonomik unsurların dengeli bir şekilde ele alınması gerekmektedir. Bu unsurların planlama süreçlerinde ve karar alma mekanizmalarında gözetilmesi, sakinlerin yaşam kalitesini artırmak ve kente değer katmak açısından kritik öneme sahiptir. “İş birlikçi ortak akıl ile hareket etme” kaliteli bir kent yaşam alanı oluşturulmasında önemli bir stratejidir. Bu yaklaşım, farklı paydaşların bir araya gelerek ortak çözümler üretmelerini ve karar alma süreçlerine katılmalarını sağlar. Vizyon kategorisinde “Spor kültürünü oluşturmak” bir toplumda fiziksel aktivitenin ve sporun yaşamın ayrılmaz bir parçası haline gelmesini sağlamak anlamına gelir. Bu kültürün oluşturulması ve yaygınlaştırılması, sağlıklı bir yaşam tarzının teşvik edilmesi, sosyal bağların güçlendirilmesi ve genel refahın artırılması açısından önemlidir. Odaklanma Alanları kategorisinde “Çözüm odaklı yaklaşım” karşılaşılan sorunlara odaklanmak yerine çözümleri bulmaya yönelik bir yaklaşımı ifade eder. Bu yaklaşım, belediyelerin ve diğer kurumların etkin bir şekilde sorunları çözmelerine ve hedeflerine ulaşmalarına yardımcı olabilir. “Çevreye duyarlı proje üretmek” doğal kaynakların korunmasını ve çevresel etkilerin en aza indirilmesini hedefleyen önemli bir adımdır. Bu tür projeler, belediyelerin

ve diğ er kuruluşların çevre dostu politikalarını desteklemelerine ve sürdürülebilir kalkınmaya katkıda bulunmalarına olanak tanır. “Spora teşvik projelerine yönelme” toplumun geniş kesimlerini fiziksel aktivite yapmaya teşvik etmek ve spor kültürünü yaygınlaştırmak amacıyla geliştirilen önemli girişimlerdir. Bu tür projeler, bireylerin sağlık ve refahını artırmakla kalmaz, aynı zamanda sosyal bağları güçlendirir ve toplumda pozitif değişimler yaratır. Eylem Adımları kategorisinde “Yönetim politikası oluşturulması” bir kuruluşun veya birimin stratejik hedeflerine ulaşmasına yardımcı olacak çerçeveyi belirlemek için önemli bir adımdır. Belediyeler için de yönetim politikası oluşturulması, etkin ve verimli bir şekilde hizmet sunmalarını sağlar ve aynı zamanda toplumsal beklentilere ve yasal düzenlemelere uygunluğu sağlar. “Stratejik amaçların ve alt amaçların oluşturulması” bir belediyenin uzun vadeli hedeflerine ulaşmasını sağlayacak temel adımlardan biridir. Bu hedefler, belediyenin vizyonu doğrultusunda belirlenir ve kaynakların etkin kullanımını sağlamak için önemlidir. “Toplum ihtiyaçlarının belirlenmesi” sürecinde önceliklerin belirlenmesi önemlidir. Belediyeler, belirlenen ihtiyaçları karşılamak için stratejik planlar ve politikalar geliştirebilir. Bu süreçte kaynakların etkin bir şekilde yönetilmesi ve hizmetlerin etkin bir şekilde sunulması sağlanabilir. “Ek kaynak yaratma” sürecinde belediyelerin stratejik planlama, kaynak yönetimi ve sürekli yenilikçilik yaklaşımlarını benimsemeleri önemlidir. Bu yaklaşımlar, belediyelerin finansal sürdürülebilirliklerini güçlendirirken, toplumun ihtiyaçlarına daha iyi yanıt verme kapasitelerini artırır. “Toplumu sürdürülebilirlik konusunda eğitme” uzun vadeli bir dönüşüm sürecidir ve katılımcı, sürekli bir çaba gerektirir. Bu süreçte şeffaflık, iş birliği ve toplumsal kabul ön planda olmalıdır ki sürdürülebilirlik bilinci toplumun geniş kesimlerine ulaşabilsin ve kalıcı değişiklikler sağlayabilsin. Bu özellikleri 7 alan uzman tarafından ikinci turda uzlaşım sağlanarak olmazsa olmaz diye belirtilerek ortaya konulmuştur.

Çalışmada ortaya konulan özelliklerden Vizyon kategorisinde “Örnek gösterilecek şehir yaratmak” “Doğa tabanlı çözümler üretmek” “Özgün planlama yaklaşımlarını benimsemek” “Kuşaklararası etkileşim kurmak” ve “Paydaş analizine yer verme”, Odaklanma Alanları kategorisinde “STK ile park yönetimi sistemi”, Performans Ölçütleri kategorisinde ise “Spor kulüpleri ile iş birliği” özellikleri 7 alan uzmanı tarafından olursa iyi olur (tavsiye edilen) özelliklerdir diye belirtilerek ortaya koyulmuştur.

Rekreasyon ve gönüllülük, toplumsal bağları güçlendirir, kaynakları etkili kullanır ve kişisel becerileri geliştirir. Gönüllüler, parklar ve etkinliklerde destek sağlar, topluma hizmet eder ve olumlu yaşam becerileri kazandırır, böylece hem bireysel hem de toplumsal fayda sağlar. Amerika'nın Ohio Eyaletinde yer alan Deerfield Kasabasının yayınladığı raporda gönüllülük temel programı park temizlik günleri, özel etkinlik gönüllüleri ve özel projeleri içermektedir. Bu temel program alanı, toplumla bağlantıyı güçlendirmeyi, belediye harcamalarını azaltmayı ve vergi fonlarının kapsamını genişletmeyi, ayrıca gençler için olumlu yaşam becerileri geliştirmeyi amaçlamaktadır. Günümüzde, çoğu kamu parkı ve rekreasyon departmanının, topluma kaliteli ve kesintisiz hizmetler sunmak için hem toplum kuruluşları hem de bireylerle üretken ve anlamlı ortaklıklar kurmasını gerektirmektedir. Bu ilişkiler, her iki taraf için de karşılıklı yarar sağlayacak şekilde olmalı, böylece genel topluluk ihtiyaçlarını daha iyi karşılayabilir ve ajansın misyonunun olumlu etkisini genişletebilmektedir. Etkili ortaklıklar ve anlamlı gönüllülük, belediyenin gelecekte topluluk ihtiyaçlarını karşılamak için anahtar strateji alanlarıdır (Deerfield Parks & Recreation, 2018).

5. ÖNERİLER

Bu çalışmada belirlenen sürdürülebilir rekreasyon stratejilerinin bağlamsal faktörler, vizyon, odaklanma alanları, eylem adımları ve performans ölçütleri olarak beş ana kategoride belirlendiği görülmektedir.

Uygulayıcılara Yönelik Öneriler;

Bu kategorilerin artırılması veya daha verimli hale getirilmesi açısından dünyanın önemli şehirleri arasında yer alan illerin belediyelerinde uygulanan sürdürülebilir rekreasyon stratejilerinin incelenmesi önerilmektedir. Bu inceleme sonucunda farklı özelliklere sahip belediyeler ve güncel veriler ile geliştirilebileceği düşünülmektedir. Çalışmada belirlenen bağlamsal faktörler, vizyon, odaklanma alanları, eylem adımları ve performans ölçütleri sürdürülebilir rekreasyon stratejilerinin beş ana kategoriye sahip olduğunu göstermektedir. Bu kategoriler adı altında çalışma dışındaki diğer büyükşehir belediyeleri başta olmak üzere Türkiye’de yer alan il ve ilçe belediyelere göre gruplandırılması belirlenen bu ana kategorilerinin geliştirmesine yardımcı olacaktır. Ortaya konulan bu kategoriler ve kodların belediyelerde yazılı hale getirilmesi ve bir düzen içinde uygulanması belediyelerin ortaya koyacağı hizmetlerin verimliliğini arttırabilir.

Belediyeler rekreasyon alanında sosyal, kültürel ve fiziksel etkinlikler düzenlemesinde büyük öneme sahiptirler. Bu alanda uzman akademisyenler ile iş birliği içinde çalışarak planlama, uygulama ve değerlendirme süreçlerinde rehberlik ederek, toplumun ihtiyaçlarına uygun projelerin geliştirilmesine katkıları sağlanabilir. Belediyeler, üniversitelerle iş birliği yaparak, alanında deneyimli akademisyenlerden faydalanabilir.

Bu çalışma, belediyelerde sürdürülebilir rekreasyon stratejilerinin geliştirilmesi ve uygulanması için kapsamlı bir yol haritası olarak kullanılabilir. Belediyelerin bu stratejileri benimsemesi, kentlerin yaşam kalitesini artırmak, halkın refahını sağlamak ve sürdürülebilir bir gelecek inşa etmek adına rol oynayabilir.

Gelecekteki Araştırmalara Yönelik Öneriler

Belediyelerde sürdürülebilir rekreasyon stratejileri modelinin oluşturulmasını amaçlayan bu çalışmada elde edilen kategoriler ve bu kategorilere bağlı alt başlıklar geliştirilebilir. Bu çalışmanın farklı yönleri ele alınabilir veya ortaya konulan kategoriler veya

kategorilerin içinde yer alan özelliklerin incelemesi yapılabilir. Bu şekilde kategori ve özelliklerin havuzu geliştirilebilir, ortaya konulan bu özellikler daraltılabilir veya genişletilebilir.

Bu çalışma yurt dışında yer alan rekreasyonun bağlı olduğu birimler araştırılarak kullanılan stratejiler, kategoriler ve özellikler havuzu karşılaştırılarak zenginleştirilebilir.

KAYNAKÇA

- Akbulut, Y. (2012). Veri Çözümleme Teknikleri. A. Şimşek (Ed.), Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri içinde (s. 162-195). Eskişehir Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını.
- Atkins, Steve. 2008. "Transport and Social Sustainability." Paper presented at a seminar at Oxford University Center for the Environment.
https://www.tsu.ox.ac.uk/events/ht08_seminars/satkins080117.pdf.
- Basiago, A. D. (1999). Economic, Social, And Environmental Sustainability İn Development Theory And Urban Planning Practice. Environmentalist, 19(2), 145- 161.
- Başkale, H. (2016). Nitel araştırmalarda geçerlik, güvenirlik ve örneklem büyüklüğünün belirlenmesi.
- Belediyesi, B. B. (2006). Bursa Büyükşehir Belediyesi Stratejik Planı 2006-2009. Bursa, (<http://www.sp.gov.tr/upload/xSPStratejikPlan/files/JdDUG+BursaBuyuksehirSP0609.pdf>).
- Belediyesi, B. B. (2010). Bursa Büyükşehir Belediyesi Stratejik Planı 2010-2014. Bursa, (<http://www.sp.gov.tr/upload/xSPStratejikPlan/files/lZvLk+BursaBuyuksehirBelediyesiSP1014.pdf>).
- Belediyesi, B. B. (2015). Bursa Büyükşehir Belediyesi Stratejik Planı 2015-2019. Bursa, http://www.sp.gov.tr/upload/xSPStratejikPlan/files/k0ay8+Bursa_BB_2015-2019-stratejik-plan.pdf).
- Belediyesi, B. B. (2020). Bursa Büyükşehir Belediyesi Stratejik Planı 2020-2024. Bursa, (<http://www.sp.gov.tr/upload/xSPStratejikPlan/files/Tb11M+b2024.pdf>).

Belediyesi, E. B. (2006). Eskişehir Büyükşehir Belediyesi Stratejik Planı 2006-2010.
Eskişehir,(www.eskisehir.bel.tr/sayfalar.php.)

Belediyesi, E. B. (2010). Eskişehir Büyükşehir Belediyesi Stratejik Planı 2010-2014.
Eskişehir,(www.eskisehir.bel.tr/sayfalar.php.)

Belediyesi, E. B. (2014). Eskişehir Büyükşehir Belediyesi Stratejik Planı 2015-2019.
Eskişehir,(www.eskisehir.bel.tr/sayfalar.php.)

Belediyesi, E. B. (2019). Eskişehir Büyükşehir Belediyesi Stratejik Planı 2020-2024.
Eskişehir,(www.eskisehir.bel.tr/sayfalar.php.)

Belediyesi, İ. B. (2007). İstanbul Büyükşehir Belediyesi Stratejik Planı 2007-2011.
İstanbul (<http://www.sp.gov.tr/tr/stratejik-plan/s/582/Istanbul+Buyuksehir+Belediyesi+2007-2011>).

Belediyesi, İ. B. (2010). İstanbul Büyükşehir Belediyesi Stratejik Planı 2010-2014.
İstanbul
(http://www.sp.gov.tr/upload/xSPStratejikPlan/files/tHpaK+stratejikplan10_14.pdf).

Belediyesi, İ. B. (2015). İstanbul Büyükşehir Belediyesi Stratejik Planı 2015-2019.
İstanbul
(http://www.sp.gov.tr/upload/xSPStratejikPlan/files/FWj9k+Istanbul_BB_stratejikplan15_19.pdf).

Belediyesi, İ. B. (2020). İstanbul Büyükşehir Belediyesi Stratejik Planı 2020-2024.
İstanbul
(<http://www.sp.gov.tr/upload/xSPStratejikPlan/files/4mFEW+iBB-STRATEJIK-PLAN-2020-2024.pdf>).

Belediyesi, İ. B. (2007). İzmir Büyükşehir Belediyesi Stratejik Planı 2006-2017. İzmir (http://www.sp.gov.tr/upload/xSPStratejikPlan/files/GLWD2+Izmir_BB_06-17.pdf).

Belediyesi, İ. B. (2010). İzmir Büyükşehir Belediyesi Stratejik Planı 2010-2017. İzmir (<http://www.sp.gov.tr/upload/xSPStratejikPlan/files/o145Y+IzmirBuyuksehirBelediyesiSP1017.pdf>).

Belediyesi, İ. B. (2015). İzmir Büyükşehir Belediyesi Stratejik Planı 2015-2019. İzmir (http://www.sp.gov.tr/upload/xSPStratejikPlan/files/H00Se+Izmir_2015_19StratejikPlan_web_1_.pdf).

Belediyesi, İ. B. (2020). İzmir Büyükşehir Belediyesi Stratejik Planı 2020-2024. İzmir (http://www.sp.gov.tr/upload/xSPStratejikPlan/files/D6l8q+IZMIR_SP.pdf).

Beumer, Carijn. 2010. Social Cohesion in a Sustainable Urban Neighbourhood.

Blahna, D. J., Cervený, L. K., Williams, D. R., Kline, J. D., Helmer, M., McCool, S. F., Valenzuela, F. (2020). Rethinking “Outdoor Recreation” To Account For The Diversity Of Human Experiences And Connections To Public Lands. In: Selin, Steven; Cervený, Lee K.; Blahna, Dale J.; Miller, Anna B., eds. 2020. Igniting Research For Outdoor Recreation: Linking Science, Policy, And Action. Gen. Tech. Rep. PNW-GTR-987. Portland, OR: US Department of Agriculture, Forest Service, Pacific Northwest Research Station. 257 p., 987, 65-84.

Bratman, G. N., Hamilton, J. P., Daily, G. C. (2012). The Impacts Of Nature Experience On Human Cognitive Function And Mental Health. Annals Of The New York Academy Of Sciences, 1249(1), 118-136.

Chiesura, A. (2004). The role of urban parks for the sustainable city. Landscape and urban planning, 68(1), 129-138.

- Chowdhury. G., (2014). Sustainability Of Digital Libraries: A Conceptual Model And Research Framework. International Journal on Digital Libraries, 14, 181-195.
- City of Monash. (2016). Melbourne East Regional Sport And Recreation Strategy. <https://www.monash.vic.gov.au/files/assets/public/leisure/recreation/strategies/melbourne-east-regional-sport-and-recreation-strategy-2016.pdf>. (Erişim Tarihi: 07.05.2021).
- City of Sydney, (2023). Sustainable Sydney 2030–2050 Continuing the Vision. <https://www.cityofsydney.nsw.gov.au/-/media/corporate/files/general/2030-2050/sustainable-sydney-2030-2050-continuing-the-vision.pdf?download=true> (Erişim Tarihi: 14.08.2024)
- City of Toronto, (2019). Corporate Strategic Plan. <https://www.toronto.ca/wp-content/uploads/2019/10/9886-DS-19-0438-Corporate-Strategic-Plan-V4-MG1.pdf> (Erişim Tarihi: 14.08.2024).
- Clarke, G. (2001). Action Planning. Hemophilia Organization Development Monograph Series No, 2.
- Collins, S., & Brown, H. (2007). The Growing Challenge Of Managing Outdoor Recreation. Journal of Forestry, 105(7), 371.
- Combs, J. L. (2008). City of Sacramento, CA, Department of Parks & Recreation Sustainability Plan 2008-2015. Sacramento Parks and Recreation Commission.
- Corbin, J. & Strauss, A. (2008). Basics Of Qualitative Research: Techniques And Procedures For Developing Grounded Theory. Thousand Oaks: Sage.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca onaylanacak kentsel tasarım projelerinin hazırlanmasına ve değerlendirilmesine ilişkin yönergesi. (2018). https://webdosya.csb.gov.tr/db/mpgm/menu/yonerge_02042018_20180403031242.pdf. Erişim tarihi: 06.01.2022.

Danter, K. J., Griest, D. L., Mullins, G. W., Norland, E. (2000). Organizational Change As A Component Of Ecosystem Management. Society & Natural Resources, 13(6), 537-547.

Daly, H. E. (1990). Sustainable development: from concept and theory to operational principles. Population and development review, 16, 25-43.

Davey, L. (1990). The application of case study evaluations. Practical assessment, research, and evaluation, 2(1), 9.

Davis, S. & Morais, D. B. (2004). Factions and enclaves: small towns and socially unsustainable tourism development. Journal of Travel Research, 43, 3-10.

Deerfield Parks & Recreation. (2018). Recreation Program Assessment. <https://www.choosedeerfield.com/media/government/ParksMasterPlan/deerfield-program-assessment.pdf> (Erişim Tarihi: 14.08.2024)

Department of Sport and Recreation. (2014). Public Parkland Planning & Design Guide. <https://parksleisure.com.au/wp-content/uploads/2024/01/parkland-design-guide-wa.pdf> (Erişim Tarihi: 14.08.2024).

Ekiz, D. (2013). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Anı Yayıncılık, 3.Baskı.

Europe, F., & Unece, F. A. O. (2015). State of Europe's forests 2015.

Evren, M. (2016). Sürdürülebilirlik, Sürdürülebilir Kalkınma ve Ülkemizdeki Mevcut Durum, Kalkınmada Anahtar Verimlilik. T.C. Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Verimlilik Genel Müdürlüğü Dergisi, 335. <https://anahtar.sanayi.gov.tr/tr/news/surdurulebilirlik-surdurulebilir-kalkinma-ve-ulkemizdekimevcut-durum/7320>. Erişim Tarihi: 08.05.2021.

Fernandez, S., & Rainey, H. G. (2017). Managing Successful Organizational Change In The Public Sector. In Debating Public Administration (pp. 7-26). Routledge.

Galambos, K. (2020). Applying the United States Forest Service National Framework for Sustainable Recreation to the Entiat Ranger District: From Theory to Implementation.

Gegez, E. (2007). Pazarlama Araştırmaları. İstanbul: Beta Basım Yayım, Genişletilmiş 2.Basım.

Guba, E. G., Lincoln, Y. S., & Lynham, S. (2000). Paradigmatic Controversies, Contradictions, and Emerging Confluences. N. K. Denzin, & Y. S. Lincoln içinde, Handbook of Qualitative Research (2 b.). Thousand Oaks, CA: Sage Publications.

Güzel, P., Çoknaz, D., Noordegraaf, M. A. (2009). Sürdürülebilir Kalkınmanın Çevre Boyutunda Uluslararası Olimpiyat Komitesi (Ioc) Uygulamaları Ve Olimpiyat Organizasyonları Kapsamında İncelenmesi. Spor Bilimleri Dergisi, 20(2), 24-34.

Hartig, T., Mitchell, R., De Vries, S., Frumkin, H. (2014). Nature And Health. Annual Review Of Public Health, 35, 207-228.

Harvey, C., Rodriguez, D. A. (2017). What Makes An Active Public Realm? Opportunities And Challenges For Research. Preventive Medicine, 103, S5-S6.

- Henderson, K.A and Ainsworth, B.E. (2002) Enjotment: A Link to Physical Activity, Leisure, and Health. *Journal of Park and Recreation Administration*, 20, (4), 130-146.
- Gallagher, T. (2012). *Developing Sustainable Park Systems in Oregon*. USA: Gallagher Consuting.
- Giles-Corti, B., Kerr, J., Pratt, M. (2017). *Contributing To Helping To Achieve The UN Sustainable Development Goals: Truly Shifting From Niche To Norm*.
- Godbey, G. ve Mowen, A. (2010). *The Benefits Of Physical Activity Provided By Park And Recreation Services: The Scientific Evidence*. National Recreation And Park Association.
- Karasar, N. (2005). *Scientific research method*. Ankara: Nobel Publishing, 37, 9-13.
- Karataş, Z. (2015). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. *Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*. 1 (1), 62-80.
- Kıral, B. (2020). Nitel Bir Veri Analizi Yöntemi Olarak Doküman Analizi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 170-189.
- Klaus, V. H., & Kiehl, K. (2021). A Conceptual Framework For Urban Ecological Restoration And Rehabilitation. *Basic And Applied Ecology*, 52, 82-94.
- Koçyiğit, M. ve Yıldız, M. (2014). Yerel Yönetimlerde Rekreasyon Uygulamaları: Konya Örneği. *International Journal Of Science Culture And Sport*, 2.
- Kotter, J. P. (1995). *Leading change: Why Transformation Efforts Fail*.
- Krippendorff, K. (2004). *Content Analysis An Introduction to Its Methodology*. SAGE Publications.
- Kurtuluş, K. (2010). *Araştırma Yöntemleri*. İstanbul: Türkmen Kitabevi.

- Laguna, J. M. (2014). Institutional politics, power constellations, and urban social sustainability: A comparative-historical analysis.
- Landes, S.E. (2008). Municipal Recreation Programming. A Resource Guide For Recreation, Parks ve Conservation.
- Lawshe, C. H. (1975). A quantitative approach to content validity. *Personnel psychology*, 28, 563–575.
- Litman, T., Marc B. (2012). A New Social Equity Agenda for Sustainable Transportation. Victoria Canadá: Victoria Transport Policy Institute.
- Loeber, A., van Mierlo, B., Grin, J., & Leeuwis, C. (2009). The practical value of theory: Conceptualizing learning in pursuit of a sustainable development. In A. E. J. Wals (Ed.), *Social learning towards a sustainable world: Principles, perspectives, and praxis* (pp. 83-97).
- Lucas, K. (2013). Social Sustainability in Transport: UK R&D. Paper presented at the Nordic Transport Forum, Linkoping, Sweden, September 1.
- Manning, R., Valliere, W., Anderson, L., McCown, R. S., Pettengill, P., Reigner, N., van Riper, C. (2011). Defining, measuring, monitoring, and managing the sustainability of parks for outdoor recreation. *Journal of Park and Recreation Administration*, 29(3).
- Marchetta, J. S. (2018). Tahoe Regional Planning Agency Advisory Planning Commission Notice Of Meeting.
- Martinet, V. (2012). *Economic Theory and Sustainable Development: What Can We Preserve for Future Generations?*. Taylor & Francis Group,. ProQuest Ebook.

McCool, S. F., Selin, S., Valenzuela, F. (2020). Laying The Foundation. In: Selin, Steven; Cervený, Lee K.; Blahna, Dale J.; Miller, Anna B., eds. 2020. Igniting Research For Outdoor Recreation: Linking Science, Policy, And Action. Gen. Tech. Rep. PNW-GTR-987. Portland, OR: US Department of Agriculture, Forest Service, Pacific Northwest Research Station. 257 p., 987, 151-160.

McNeill, J. (2000). Something New Under The Sun: An Environmental History Of The Twentiethcentury World.

Mehdiyev, E., Usta, G., Uğurlu, C. T. (2016). İngilizce Dil Öğreniminde Motivasyon. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 15(57).

Mercier, J. (2009). Equity, Social Justice, and Sustainable Urban Transportation in the Twenty-First Century. Administrative Theory and Praxis 31(2):145-163.

Metin, M. (2015). Nicel veri toplama araçları. Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri, 2, 161-214.

Miller, K.L. (2002) Advantages and Disadvantages Of Local Government Decentralization.

Missimer, M., Robèrt, K. H., Broman, G. (2017). A Strategic Approach To Social Sustainability–Part 1: Exploring The Social System. Journal of Cleaner Production, 140, 32-41.

Mitković, P., & Bogdanović, I. (2004). Open And Recreational Spaces As The Parameters Of The Dwelling Quality. Facta Universitatis-Series: Architecture and Civil Engineering, 3(1), 79-97.

Mobley T A. (2006) Yerel Yönetimlerin Halkın Rekreasyon Ve Park İhtiyaç Ve Hizmetlerini Karşılamadaki Rolü. Yerel Yönetimler ve Sağlıklı Kentler Sempozyumu, Eskişehir.

Mogajane, V.S., Meyer, C., Toriola, A.L., Amusa, L.O., Monyeke, M.A. (2014). The Availability Of Recreation Policies And Strategies For The Provision Of Recreation Service Delivery In The North West Province, South Africa. African Journal For Physical, Health Education, Recreation And Dance (AJPHERD) 20(1), 24-39.

Morse, W. C. (2020). Recreation as a social-ecological complex adaptive system. Sustainability, 12(3), 753.

Mowforth, M., & Munt, I. (2006). Tourism and sustainability: Development and new tourism in the third world. New York, NY: Routledge.

Moyne Shire Council. (2014). Recreation Strategy 2014-2014: Final Report. <https://www.moyne.vic.gov.au/files/assets/public/documents/our-community/plans-and-strategies/recreation-strategy-final-report-2014.pdf>. (Erişim Tarihi: 05.03.2021).

Nowell, L. S., Norris, J. M., White, D. E., & Moules, N. J. (2017). Thematic analysis: Striving to meet the trustworthiness criteria. International journal of qualitative methods, 16(1), 1609406917733847.

NRPA. (2017). Park And Recreation Sustainability Practices. <https://www.nrpa.org/contentassets/f768428a39aa4035ae55b2aaff372617/sustainability-survey-report.pdf>. (Erişim Tarihi: 10 Nisan 2021).

NRPA. (2018). Park And Recreation Inclusion Report. <https://www.nrpa.org/contentassets/e386270247644310b06960be9e9986a9/park-recreation-inclusion-report.pdf> (Erişim Tarihi: 15.08.2024).

NRPA. (2023). The Economic Impact Of Parks.

<https://www.nrpa.org/contentassets/f568e0ca499743a08148e3593c860fc5/2023-economic-impact-report.pdf>

(Erişim Tarihi: 14.08.2024).

NRPA. (2023). Sustainability In Parks And Recreation.

<https://www.nrpa.org/globalassets/research/2022-nrpa-sustainability-report.pdf>

(Erişim Tarihi: 15.08.2024).

NYCDPR. (2011). A Plan for Sustainable Practices Within NYC Parks. (n.d.), from <https://jstor.org/stable/10.2307/community.29650588>. (Erişim Tarihi: 5 Mart 2021).

NYC Mayor's Office of Climate and Environmental Justice. (2019). OneNYC 2050 Building A Strong And Fair City.

<https://climate.cityofnewyork.us/wp-content/uploads/2022/10/OneNYC-2050-Summary.pdf>

(Erişim Tarihi: 14.08.2024).

OCPRC. (2017). Sustainability Plan.

https://www.miottawa.org/Parks/pdf/Sustainability_Plan_2017.pdf?utm_medium=email&utm_source=govdelivery. (Erişim Tarihi: 10 Nisan 2021).

Outley, C., Bocarro, J. N., & Boleman, C. T. (2011). Recreation As A Component Of The Community Youth Development System. New Directions For Youth Development. 2011(130), 59-72.

Özdağ, S., Aytekin, U. and Aykora, E. (2010). Yerel Yöneticilerin Rekreatif Etkinlik Anlayışları Ve Uygulamaları. Türkiye Kickboks Federasyonu Spor Bilimleri Dergisi, 2 (2).

Pak, M. D., Aktan, M. C., Özcan, E. (2018). Sosyal Sürdürülebilirlik Bağlamında Türkiye'de Sığınmacı Ve Mülteci Sorunsalı. Journal of International Social Research, 11(56).

Patton, M.Q. (2002). Qualitative Research and Evaluation Methods. Sage Publications.

Patton, MQ (2014). Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri: Teori ve pratiğin bütünleştirilmesi. Sage yayınları.

Portney, K. E. (2015). Sustainability. MIT Press.

Regional Parks for South East Queensland. (2003). Greenspace for Recreation.
https://parksleisure.com.au/wp-content/uploads/parc-library/762-0-RegionalParksSEQ_2003.pdf
(Erişim Tarihi: 14.08.2024).

Savin-Baden, M., Major, C. H. (2010). New Approaches To Qualitative Research: Wisdom And Uncertainty. Routledge.

Sánchez, J. J., Cervený, L. K., Blahna, D. J., Valenzuela, F., Schlafmann, M. (2020). Recreation Opportunities And Human Connections On Public Lands: Constraints That Limit Recreation Participation.

San Francisco Park ve Recreation. (2023). Strategic Plan 2023-2027 Update.
<https://sfrecpark.org/DocumentCenter/View/19860/Strategic-Plan-Update-2023>
(Erişim Tarihi: 14.08.2024).

Selin, S. W. (2017). Operationalizing Sustainable Recreation across the National Forest System: A Qualitative Content Analysis of Six Regional Strategies. *Journal of Park & Recreation Administration*, 35(3).

Selin, S., Cervený, L. K., Blahna, D. J., Milnor, A., Valenzuela, F., & Schlafmann, M. (2020). Organizational Change And Operationalizing Sustainable Recreation—Lessons Learned From Two Natural Resource Governance Cases. In: Selin, Steven; Cervený, Lee K.; Blahna, Dale J.; Miller, Anna B., eds. 2020. Igniting Research For Outdoor Recreation: Linking Science, Policy, And Action. Gen. Tech. Rep. PNW-GTR-987. Portland, OR: US Department of Agriculture, Forest Service, Pacific Northwest Research Station. 257 p., 987, 189-200.

Senge, P. M. (2006). *The Fifth Discipline: The Art And Practice Of The Learning Organization*. Currency.

Shevchenko, H., Petrushenko, M., Burkynskyi, B., Khumarova, N., & Kodzhebash, A. (2021). Input-output analysis of recreational assets within the inclusive sustainable development in Ukraine. *Entrepreneurship and Sustainability Issues*, 8(3), 90.

Sıbıç, O. (2017). Preservice Science Teachers' Views Towards Socioscientific Issues And Socioscientific Issue-Based Instruction. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi.

Southwestern Region Sustainable Recreation Strategy. (2014). https://www.fs.usda.gov/Internet/FSE_DOCUMENTS/fseprd495959.pdf (Erişim Tarihi:10.05.2020).

Stoa, R. (2014). Subsidiarity In Principle: Decentralization Of Water Resources Management. *Utrecht L. Rev.*, 10, 31.

Streubert, H. J., & Carpenter, D. R. (2011). *Qualitative research in nursing*.

- Sullivan, C., & Forrester, M. A. (Eds.). (2018). Doing qualitative research in psychology: A practical guide. Sage.
- Şahin, A. E. (2001). Eğitim Araştırmalarında Delphi Tekniği ve Kullanımı. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 20(20).
- Tez, Ö., Doğan, Ö., Yavaş, Ö., Erkaya, E., Tavazar, H., Güzel, P. (2014). Yerel Yönetimlerde Serbest Zaman ve Rekreasyon Hizmetleri (İzmir İli Örneği). International Journal Of Science Culture And Sport, 1.
- Tutar, H. (2022). Nitel araştırmalarda geçerlilik ve güvenilirlik: Bir model önerisi. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 22(Özel Sayı 2), 117-140.
- Uçar, A. (2014). Türkiye’de Spor ve Rekreasyon Politikalarının Oluşumu Ve Bu Hizmetlerin Sunumu. Yerel Politikalar Akademik Araştırma ve Düşünce Dergisi.
- U.S. Department of Agriculture, Forest Service [USDA FS]. 2010. Connecting People With America’s Great Outdoors: A Framework For Sustainable Recreation. Washington, DC: Recreation, Heritage, and Volunteer Resources. 8 p. https://www.fs.usda.gov/Internet/FSE_DOCUMENTS/stelprdb5346549.pdf. (Erişim Tarihi: 17 Şubat 2021).
- USDA. (2015). Leadership Intent for Outdoor Recreation.Rocky Mountain Region. https://www.fs.usda.gov/Internet/FSE_DOCUMENTS/fseprd479065.pdf. (Erişim Tarihi:05.02.2021).
- USDA Forest Service. (2016). Sustainable Recreation Strategy Summary. Pasific NorthwestRegion. (https://www.fs.usda.gov/Internet/FSE_DOCUMENTS/fseprd500992.pdf) (Erişim Tarihi:10.05.2020)

- USFS. (2012). Yakutat Sustainable Outdoor Recreation Action Plan. https://www.fs.usda.gov/nfs/11558/www/nepa/100353_FSPLT3_2418427.pdf (Erişim Tarihi: 03.02.2021).
- USFS. (2014). Southwestern Region Sustainable Recreation Strategy. https://www.fs.usda.gov/Internet/FSE_DOCUMENTS/fseprd495959.pdf (Erişim Tarihi: 10.09.2020).
- Walls, M., Siikamai, J., Sarah, D., Ferris, J., Maher, J. (2009). Current Challenges, Funding, and Popularity Trends in Local Parks and Recreation Area. Resources For The Future.
- White, E., Bowker, J. M., Askew, A. E., Langner, L. L., Arnold, J. R., English, D. B. (2016). Federal Outdoor Recreation Trends: Effects On Economic Opportunities. Gen. Tech. Rep. PNW-GTR-945. Portland, OR: US Department of Agriculture, Forest Service, Pacific Northwest Station. 46 p., 945.
- Wolf, K. L., Derrien, M. M., Kruger, L. E., Penbrooke, T. L. (2020). Nature, Outdoor Experiences, And Human Health. In: Selin, Steven; Cervený, Lee K.; Blahna, Dale J.; Miller, Anna B., eds. 2020. Igniting Research For Outdoor Recreation: Linking Science, Policy, And Action. Gen. Tech. Rep. PNW-GTR-987. Portland, OR: US Department of Agriculture, Forest Service, Pacific Northwest Research Station. 257 p., 987, 85-100.
- Wolf-Watz, D. (2015). On environmental grounds: Outdoor recreation, place relations and environmental sustainability (Doctoral dissertation, Karlstads universitet).
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. 9. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (6. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yin, R. K. (2018). Case study research and applications.

Zwikael, O., Globerson, S. (2006). From Critical Success Factors To Critical Success Processes. International Journal Of Production Research, 44(17), 3433-3449.

EKLER

Ek-1. Etik Kurul Onay Raporu

Evrak Kayıt Tarihi: 15.03.2022

Protokol No: 288329

Tarih: 25.03.2022

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERÎ BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU
KARAR BELGESİ

ÇALIŞMANIN TÜRÜ:	Doktora Tez Çalışması
KONU:	Sosyal Bilimler
BAŞLIK:	Yerel Yönetimlerde Sürdürülebilir Rekreasyon Stratejisi Modelinin Oluşturulması
PROJE/TEZ YÜRÜTÜCÜSÜ:	Prof. Dr. Kerem Yıldırım ŞİMŞEK
TEZ YAZARI:	Kaan TURGUTKAYA
ALT KOMİSYON GÖRÜŞÜ:	-
KARAR:	Olumlu
KVKK uyarınca imza karartılmıştır. Prof. Dr. Saim ÖNCE (Başkan-İkt. ve İdari Bil. Fak.)	
KVKK uyarınca imza karartılmıştır. Prof. Dr. M. Erkan UYUMUZ (Başkan Yardımcısı -İkt. ve İdari Bil. Fak.)	KVKK uyarınca imza karartılmıştır. Prof. Dr. Fatime GÜNEŞ (Edebiyat Fak.)
KVKK uyarınca imza karartılmıştır. Prof. Dr. Yıldız UZUNER (Eğitim Fak.)	KVKK uyarınca imza karartılmıştır. Prof. Dr. İbrahim Cemil ULUKAN (Açıköğretim Fak.)
KVKK uyarınca imza karartılmıştır. Prof. Dr. Hıdan DEVECİ (Eğitim Fak.)	KATILMADI Prof. Dr. Erkan YÜKSEL (İletişim Bil. Fak.)

EK-2. Belediyeler İçin Sürdürülebilir Rekreasyon Stratejisi Modelinin OluşturulmasıDelfi Tekniği Çalışması / 1. tur sonuçları

SAYI	KATEGORİ	KOD	Olmasa Olmaz	Olursa İyi Olur	Olmasına Gerek Yok	Kaynak Sayı	Referans	FREKANS
1.1	Bağlamsal Faktörler	*Rekreasyon hizmeti sunulması	Uzman 1,2,3,4,5,6,7			7	7	100,00%
1.2	Bağlamsal Faktörler	*Kurumsal stratejik plan oluşturulması	Uzman 1,2,3,4,5,6,7			7	7	100,00%
1.3	Bağlamsal Faktörler	*Üst yönetim bütçe planlaması	Uzman 1,2,3,4,6,7	Uzman 5		7	7	100,00%
1.4	Bağlamsal Faktörler	*Rekreasyon uzmanı/uzmanlarının olması	Uzman 1,2,3,4,5,6	Uzman 7		7	7	100,00%
1.5	Bağlamsal Faktörler	*Karşılaşılan veya karşılaşılabilecek sorunlara anında müdahale imkânı	Uzman 1,3,4,5,6,7	Uzman 2		7	7	100,00%
1.6	Bağlamsal Faktörler	*Kullanıcıların memnuniyeti	Uzman 2,3,4,5,6,7	Uzman 1		7	7	100,00%
1.7	Bağlamsal Faktörler	*Kaliteli kent yaşam alanı oluşturma	Uzman 1,3,4,6,7	Uzman 5	Uzman 2	6	7	86,00%
1.8	Bağlamsal Faktörler	*İşbirlikçi ortak akıl ile hareket etme	Uzman 1,3,4,5,6,7	Uzman 2		7	7	100,00%
1.9	Bağlamsal Faktörler	*Sosyolojik, fizyolojik, psikolojik ve kurumsal kazanımlar sağlamak	Uzman 2,4,7	Uzman 1,3,5,6		7	7	100,00%
2.1	Vizyon	*Spor kültürünü oluşturmak	Uzman 1,2,3,4,6,7	Uzman 5		7	7	100,00%
2.2	Vizyon	*Örnek gösterilecek şehir yaratmak	Uzman 2,3,4	Uzman 1,5,6	Uzman 7	6	7	86,00%
2.3	Vizyon	*Çağdaş yönetim anlayışı oluşturmak	Uzman 4,6	Uzman 1,2,3,5	Uzman 7	6	7	86,00%
2.4	Vizyon	*Doğa tabanlı çözümler üretmek	Uzman 2,3,6	Uzman 1,4,5,7		7	7	100,00%
2.5	Vizyon	*Özgün planlama yaklaşımlarını benimsemek		Uzman 1,3,4,5,6	Uzman 2	5	7	71,00%

EK-2. (Devam) BELEDİYELER İÇİN SÜRDÜRÜLEBİLİR REKREASYON STRATEJİSİ MODELİNİN OLUŞTURULMASI Delfi Tekniği Çalışması / 1. tur sonuçları

2.6	Vizyon	*Özel birimler oluşturmak	Uzman 3,5,6	Uzman 1,2,4		6	7	86,00%
2.7	Vizyon	*Kuşaklararası etkileşim kurmak	Uzman 3	Uzman 1,2,4,5,6,7		7	7	100,00%
2.8	Vizyon	*Oyunlar ile sosyal bağları güçlendirmek	Uzman 2,3,4,6,7	Uzman 1,5		7	7	100,00%
2.9	Vizyon	*İşlevsel alan tasarımı planlama	Uzman 1,2,3,5,6	Uzman 4		6	7	86,00%
2.10	Vizyon	*Paydaş analizine yer verme	Uzman 3,6	Uzman 1,2,4,5		6	7	86,00%
2.11	Vizyon	*Rekreasyon alanlarını arttırmak	Uzman 1,2,3,4,5,6,7			7	7	100,00%
3.1	Odaklanma Alanları	*Ayrılacak bütçenin planlanması	Uzman 1,2,3,4,5,6,7			7	7	100,00%
3.2	Odaklanma Alanları	*Memnuniyet düzeyinin yükseltilmesi	Uzman 3,4,5,6,7	Uzman 1,2		7	7	100,00%
3.3	Odaklanma Alanları	*Çözüm odaklı yaklaşım	Uzman 1,2,3,5,6,7	Uzman 4		7	7	100,00%
3.4	Odaklanma Alanları	*Anketler ile periyodik değerlendirme	Uzman 2,3,6,7	Uzman 1,4,5		7	7	100,00%
3.5	Odaklanma Alanları	*Çevreye duyarlı proje üretmek	Uzman 1,3,5,6,7	Uzman 2,4		7	7	100,00%
3.6	Odaklanma Alanları	*Doğal yaşam parklarının oluşturulması	Uzman 1,2,3,4,5,6	Uzman 7		7	7	100,00%
3.7	Odaklanma Alanları	*STK ile park yönetimi sistemi		Uzman 1,2,3,4,5,6		6	7	86,00%
3.8	Odaklanma Alanları	*Spora teşvik projelerine yönelme	Uzman 1,2,3,5,6,7	Uzman 4		7	7	100,00%
4.1	Eylem Adımları	*Mevzuat ile ilgili düzenleme	Uzman 2,4,6,7	Uzman 1,3,5		7	7	100,00%
4.2	Eylem Adımları	*Yönetim politikası oluşturulması	Uzman 1,2,3,5,6,7	Uzman 4		7	7	100,00%
4.3	Eylem Adımları	*Stratejik amaçların ve alt amaçların oluşturulması	Uzman 1,3,4,5,6,7	Uzman 2		7	7	100,00%

EK-2. (Devam) BELEDİYELER İÇİN SÜRDÜRÜLEBİLİR REKREASYON STRATEJİSİ MODELİNİN OLUŞTURULMASI Delfi Tekniği Çalışması / 1. tur sonuçları

4.4	Eylem Adımları	*Maliyetlerin hesaplanması	Uzman 1,2,3,4,5,6,7			7	7	100,00%
4.5	Eylem Adımları	*Bütçe olanakları ve kısıtlamaları	Uzman 2,3,4,5,6,7	Uzman 1		7	7	100,00%
4.6	Eylem Adımları	*Paydaş beklentilerine yönelik çalışma	Uzman 3,6,7	Uzman 1,4,5	Uzman 2	6	7	86,00%
4.7	Eylem Adımları	*Geri bildirim verme	Uzman 3,6,7	Uzman 1,2,4,5		7	7	100,00%
4.8	Eylem Adımları	*Entegrasyon sağlama	Uzman 1,2,4,6	Uzman 3,5		6	7	86,00%
4.9	Eylem Adımları	*Faaliyet raporlarının oluşturulması	Uzman 1,2,3,4,5,6	Uzman 7		7	7	100,00%
4.10	Eylem Adımları	*Alana özgü uzman personel alımı	Uzman 1,2,3,4,5,6,7			7	7	100,00%
4.11	Eylem Adımları	*Çevre ve Enerji verimliliği artırma	Uzman 1,3,5,6	Uzman 4,7	Uzman 2	6	7	86,00%
4.12	Eylem Adımları	*Atık yönetimi planlama	Uzman 1,5,6	Uzman 2,3,4,7		7	7	100,00%
4.13	Eylem Adımları	*Mobil hizmet araçlarını entegre etme	Uzman 3,4,5,6	Uzman 1,2,7		7	7	100,00%
4.14	Eylem Adımları	*Kentsel ekosistem hizmetlerini planlama	Uzman 1,3,5,6	Uzman 2,4,7		7	7	100,00%
4.15	Eylem Adımları	*Sürdürülebilir uygulamalar	Uzman 1,2,4,5,6	Uzman 7	Uzman 3	6	7	86,00%
4.16	Eylem Adımları	*Kültürel ve doğal mirası koruma	Uzman 1,2,3,5,6	Uzman 4,7		7	7	100,00%
4.17	Eylem Adımları	*Toplum ihtiyaçlarının belirlenmesi	Uzman 1,2,3,4,5,6	Uzman 7		7	7	100,00%
4.18	Eylem Adımları	*Geçmiş, bugün ve gelecek ile ilgili planlama	Uzman 1,2,3,5,6	Uzman 4,7		7	7	100,00%
4.19	Eylem Adımları	*Etkinliklere katılımı teşvik etme	Uzman 1,2,3,4,5,6,7			7	7	100,00%
4.20	Eylem Adımları	*Güncel gelişmeleri takip etme	Uzman 1,2,3,4,5,6,7			7	7	100,00%

EK-2. (Devam) BELEDİYELER İÇİN SÜRDÜRÜLEBİLİR REKREASYON STRATEJİSİ MODELİNİN OLUŞTURULMASI Delfi Tekniği Çalışması / 1. tur sonuçları								
4.21	Eylem Adımları	*Ek Kaynak yaratma	Uzman 1,2,3,4,7	Uzman 5,6		7	7	100,00%
4.22	Eylem Adımları	*Teknik destek ve hizmet birimi oluşturma	Uzman 1,2,3,4,5,6,7			7	7	100,00%
4.23	Eylem Adımları	*İmar planı ve alan seçimini belirleme	Uzman 3,6	Uzman 1,4,5	Uzman 2	5	7	71,00%
4.24	Eylem Adımları	*Evrensel tasarım ilkelerini benimseme	Uzman 3,5,6	Uzman 1,4	Uzman 2	5	7	71,00%
4.25	Eylem Adımları	*Kapsayıcı ve ulaşılabilir alanlar yaratma	Uzman 1,2,3,4,5,6,7			7	7	100,00%
4.26	Eylem Adımları	*Destekleyici habitatların oluşturulması	Uzman 2,3,5,6,7	Uzman 1,4		7	7	100,00%
4.27	Eylem Adımları	*Özgün projeler üretme	Uzman 2,3,5,7	Uzman 1,4,6		7	7	100,00%
4.28	Eylem Adımları	*Toplumu sürdürülebilirlik konusunda eğitme	Uzman 1,3,4,6,7	Uzman 2,5		7	7	100,00%
5.1	Performans Ölçütleri	*Kamu kurum ve kuruluşları ile işbirliği	Uzman 1,2,3,5	Uzman 4,6,7		7	7	100,00%
5.2	Performans Ölçütleri	*Sivil toplum kuruluşları işbirliği	Uzman 1,2,3,5	Uzman 4,6,7		7	7	100,00%
5.3	Performans Ölçütleri	*Spor kulüpleri le işbirliği	Uzman 2,3,5	Uzman 1,4,6,7		7	7	100,00%
5.4	Performans Ölçütleri	*Paydaşlar	Uzman 2,3,5,6	Uzman 1,4,7		7	7	100,00%
5.5	Performans Ölçütleri	*Yabancı kuruluşlar	Uzman 2,4,5	Uzman 1,6,7	Uzman 3	6	7	86,00%

EK-3

ARAŞTIRMA GÖNÜLLÜ KATILIM FORMU

Bu çalışma, Yerel Yönetimlerde Sürdürülebilir Rekreasyon Stratejisi Modelinin Oluşturulması başlıklı bir araştırma çalışması olup toplumun yaşanabilirlik düzeyinin yükselmesine, yaşam beklentisi, okur-yazar oranı, eğitim kalitesi, ekonomik refah, çocuk sağlığı gibi toplum refahının olumlu etkisine, politik çevre, sosyal çevre, fiziksel ve kültürel çevre kalitesi, eğitim, sağlık gibi kamusal hizmetlerin kalitesi ve erişilebilirlik gibi kentsel yaşam kalitesine, kaliteli rekreasyon hizmeti sağlayarak, bireylere ve topluluklara sağlık ve canlılık getirme amacını taşımaktadır. Çalışma, Kaan Turgutkaya tarafından yürütülmekte ve sonuçları ile Sürdürülebilir Rekreasyon Stratejileri Modelini ortaya konacaktır ve bu sayede sosyal bağlantıları güçlü bir şehrin gelişimine ışık tutulacaktır.

- Bu çalışmaya katılımınız gönüllülük esasına dayanmaktadır.
- Çalışmanın amacı doğrultusunda, yarı yapılandırılmış görüşme yapılarak sizden veriler toplanacaktır.
- İsmınızı yazmak ya da kimliğinizi açığa çıkaracak bir bilgi vermek zorunda değilsiniz/araştırmada katılımcıların isimleri gizli tutulacaktır.
- Araştırma kapsamında toplanan veriler, sadece bilimsel amaçlar doğrultusunda kullanılacak, araştırmanın amacı dışında ya da bir başka araştırmada kullanılmayacak ve gerekmesi halinde, sizin (yazılı) izniniz olmadan başkalarıyla paylaşılmayacaktır.
- İstemeniz halinde sizden toplanan verileri inceleme hakkınız bulunmaktadır.
- Sizden toplanan veriler ses kaydı veya görüntü kaydı yöntemi ile korunacak ve araştırma bitiminde arşivlenecek veya imha edilecektir.
- Veri toplama sürecinde/süreçlerinde size rahatsızlık verebilecek herhangi bir soru/talep olmayacaktır. Yine de katılımınız sırasında herhangi bir sebepten rahatsızlık hissederseniz çalışmadan istediğiniz zamanda ayrılabilirsiniz. Çalışmadan ayrılmanız durumunda sizden toplanan veriler çalışmadan çıkarılacak ve imha edilecektir.

Gönüllü katılım formunu okumak ve değerlendirmek üzere ayırdığınız zaman için teşekkür ederim. Çalışma hakkındaki sorularınızı Eskişehir Teknik Üniversitesi Rekreasyon bölümünden Prof. Dr. Kerem Yıldırım ŞİMŞEK'e yöneltebilirsiniz.

Araştırmacı Adı : Kaan TURGUTKAYA

Adres :

Cep Tel :

Bu çalışmaya tamamen kendi rızamla, istediğim takdirde çalışmadan ayrılabileceğimi bilerek verdiğim bilgilerin bilimsel amaçlarla kullanılmasını kabul ediyorum.

(Lütfen bu formu doldurup imzaladıktan sonra veri toplayan kişiye veriniz.)

Katılımcı Ad ve Soyadı:

Kurumu:

Görüşme Tarihi:

İmza:

EK-4

Görüşme Formu

Merhaba, ben Kaan TURGUTKAYA

Eskişehir Bahçeşehir Koleji Beden Eğitimi öğretmeni olarak görev yapmaktayım. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü’nde Spor Yönetimi ve Rekreasyon alanında Doktora yapmaktayım.

“Belediyelerin Sürdürülebilir Rekreasyon Stratejisi Modelinin Oluşturulması” çalışmasını ortaya koyacağım. Topluma en yakın kurumlar olan belediyelerin rekreasyon ile ilgili sürdürülebilirlik stratejilerinin bir modele dayandırılmadığını belirledim. Türkiye’de daha önceden bu konunun çalışılmamış olması ve yerel yönetimlerin izlediği politikaların yetersizliği ya da bir modele dayandırılmaması bu çalışmanın önemini ortaya koymaktadır. Ayrıca ülkemizde var olmayan ve hatta dünyada genel olarak yerel yönetimlere bağlı bulunan rekreasyon alanları ile ilgili az sayıda sürdürülebilir rekreasyon stratejilerinin belirlenmiş olması bir eksiklik olarak görülmektedir.

Bu araştırmanın il ve ilçe belediyelerine yol göstereceğini ve bununla birlikte toplumun yaşanabilirlik düzeyinin yükselmesine, eğitim kalitesine, ekonomik refahlığa, çocuk sağlığı gibi toplumun refahının olumlu etkisine, politik çevre, sosyal çevre, fiziksel ve kültürel çevre kalitesi, eğitim, sağlık gibi kamusal hizmetlerin kalitesine ve erişilebilirlik gibi kentsel yaşam kalitesine, kaliteli rekreasyon hizmeti sağlayarak, bireylere ve topluluklara sağlık ve canlılık getirme amacını taşımaktadır.

Görüşme yaklaşık olarak 1 saat sürmektedir. Sorular için önerebileceğiniz çözümleri, sorulardan sonra vurgularsanız sevinirim. Hem zamanı iyi kullanabilmek adına hem de vereceğiniz yanıtların kaydını daha ayrıntılı tutmak adına izin verirsiniz görüşmeyi kaydetmek istiyorum.

Bu araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz için şimdiden teşekkür ederim. Eğer sizin bana görüşmeye başlamadan önce sormak istediğiniz bir soru varsa önce bunu yanıtlamak isterim. İzin verirsiniz sorulara başlamak istiyorum.

Adı – Soyadı :

Belediye Adı :

Görevi :

Tarih :

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Kaan TURGUTKAYA
Yabancı Dil : İngilizce
Doğum Yeri ve Yılı :
E-Posta :

Eğitim ve Mesleki Geçmişi:

2017- , Beden Eğitimi Öğretmeni, Eskişehir Bahçeşehir Koleji
2013 – 2017, Beden Eğitimi Öğretmeni, Özel Atayurt Okulları
2010, Anadolu Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Rekreasyon Bölümü

Yayınları ve/veya Bilimsel/Sanatsal Faaliyetleri:

Turgutkaya, K., & Şimşek, K. Y. (2024). Belediyelerde Rekreasyon Hizmeti Sağlayan ve Sponsorluk Yapan Paydaşların Motivasyonu. Türkiye Spor Bilimleri Dergisi, 8(1), 12-20.

Mercanoğlu, A. G. A. O., Bayram, A. G. A., Hüseyin, K. Ö. S. E., & Turgutkaya, K. (2019). Rekreasyonel Spor Tesislerinde Müşteri İlişkileri Yönetimi Boyutlarının Belirlenmesi ve Değerlendirilmesi: Eskişehir Örneği. The Journal of Academic Social Science, 62(62), 439-448.

Bayram, A., Mercanoğlu, A.O., Turgutkaya, K. and Kose, H. (2016). The Relationship Between Perceived Service Quality and Loyalty: Recreational Sports Facilities Oriented Research, 21st Annual Congress of the European College of Sport Science, 6th-9th July 2016, Vienna – Austria.

Mercanoğlu, A.O., Bayram, A., Turgutkaya, K. and Kose, H. (2016). Determining and Evaluating Dimensions of Customer Relationship Management in Sports Facilities: Sample Of Eskişehir, 21th Annual Congress of the European College of Sport Science, 6th - 9th July 2016, Vienna – Austria